

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Nyelvérdőre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Tüzeknek a fővárosban.

Budapest, augusztus 28.

Tartsunk bűnbánatot és tegyünk testamentumot mi szegények, akik arra kényszerültünk, hogy állandóan Magyarország székes és fővárosának lakosai legyünk. Mert soha sem tudjuk, mikor nyílik meg égő tüzpokollal lábunk alatt a föld, hogy izekre tépve s szénné égetve az ég felé röptessen bennünket. A Kossuth Lajos-utcában történt borzalmak után ez immár teljesen tisztában áll ma azok előtt is, akik a Berg-féle petróleum-finomító és Kovald-gyár égése után erre még nem gondoltak. Barátságos bérkaszárnák szürke falai, ragyogó üzletek ablaktáblái mögött leselkednek ránk a rettentő tüzeknek. És soha sem lehetünk felőle bizonyosak, hogy mikor szakad ránk egy váratlan, mindennél rettenetesebb veszedelem. Talán akkor, amidőn éjszakai álmunkat aluszszuk, talán akkor, amidőn gyanútlanul megyünk felfelé egy idegen bérkaszárnya lépcsőjén, hogy valakit, aki szívtünknek kedves, felkeressünk. Az egyik pillanatban még épek, erősek, egészségesek vagyunk, lelkiismeretünk tiszta, mert rendesen fizetjük az adót és illő módon tiszteljük a hatóságot, amelyiknek hivatalosan vállalt kötelessége az, hogy vigyázzon ránk. Örömet hozó ter-

veken derülve, vidáman sütkérezünk a ragyogó őszi napsugárban. S a következő pillanatban már az apokalyptis rémségei gyuladnak ki körülöttünk a levegőben; holtra égve, agyon nyomorítva fetregünk a földön, nagy Budapest minden ragyogó pompája és csillogása közepette, úgy, mint egy kinlódó, megtiport féreg.

Mondják, hogy voltak, akik a mai, Kossuth Lajos-utcai veszedelmet jóelőre látták. A Koronkay és Finály cég állandó szokással használta gázolin-raktárnak a Görög-féle üvegkereskedés mögött levő irodahelyiségeit. A gázolin — a benzín durvább fajtája — egyike a legveszedelmesebb robbanó anyagoknak; a környéken levő kereskedők azért már jó régen tiltakoztak ezek ellen a könnyelmű manipulációk ellen. Mondják, hogy akkor az előjáróság valaki, akinek kötelessége volt, hogy ebben a dologban intézkedjék, a kereskedők küldöttsége előtt büszkén a mellére ütött és azt mondotta:

— A negyedik kerület biztonságáért én felelek!

Szépen felelt! Ezt a valakit jó lett volna ma délután odaállítani a Kossuth Lajos-utca kellős közepébe, amikor ott a borzalmak történtek. Megérdemelte volna, hogy lássa, a robbanás után mint rohant ki az utcára, mint az égő fánya,

az egyik, lánggal lobogó, rémületében és fájdalomában artikulálatlan hangokon üvöltöző áldozat. Hadd vésődött volna örök életére emlékébe az a kép, hogyan égett, hogyan roskadt össze, hogyan hamvadt szénné sok száz főnyi gyanútlanul sétáló és tehetetlen ácsorgó szeme láttára ez a szerencsétlen ember. És jó lett volna, ha ez a valaki azt is látja, mint hozzák ki az égő pokolból egyik áldozatot a másik után. Itt a pörkölt hullák, az agyonégett, kifolyt szemű, fölpattogzott bőrű, puffadt sebesültek előtt kellett volna újra megkérdezni tőle, hogy a negyedik kerület biztonságáért ki a felelős?

Es ki a felelős a hatodik kerület biztonságáért, ahol a Kovald-gyár robbant föl? Ki a felelős a kilencedik kerület biztonságáért, ahol a kigyuladt Berg-féle petróleumfinomító az egész környéket levegőbe röpüléssel fenyegette? Ki a felelős azért, hogy Budapesten, bérkaszárnák, tömött forgalmas utcák közé ékelve legalább száz hasonló tüzek rejtőztek, amelyekben mindenütt benzinnel, gázzal, dinamittal s egyéb pokol-szerrel dolgoznak?

Kell, hogy valaki felelős legyen s most, hogy a gyors egymásutánban történt három katasztrófa fölélesztette a közvélemény lelkiismeretét, halogatás nélkül végére kell járni, hogy kicsoda ez?

Két szép dolog...

Irta: Hevesi József.

(Utánnyomás tilos.)

Mirában laktam, alig egy órányira Velenczétől. Az utolsó hajóval indultam hazafelé, mikor a hórak már nagyon magas számot mutattak. Bizony már közel volt az éjféli. Benn jártam a városban és kedves cimborák társaságában töltöttem az estét. Künn voltunk Muranóban, ahol Campilli szobrász kitűnő chianti-bort fedezett föl egy csöndes kis osteriában. És a bor csakugyan felséges volt. Igazi nektár. Az öreg Indra nem ivott ilyen amritamot, mikor a Mandara-hegygyel a nagy világtengert köpülte. Öreg este lett, mikor ott hagyhattam őket és Luciano barátommal megszőkhetünk. Gondolába ültünk és siettünk a S.-Geremia-állomáshoz, a Bacinoban, hogy még elcsiphessem a Mira irányába induló hajót. Luciano barátom — a fiatal, lánglelkű poéta — pedig otthon maradt Velenczében. Ő a Palazzo Cornerben levő Olympusán lakott, én meg hajóra szálltam, mely elvitt egészen Fuzináig, honnan aztán egy kis vicinális-vonaton kellett Miráig eldöcögönnöm.

Tündérszép este volt. Igazi velencei holdas est. Kis hajónk, mint egy hattyu uszott az ezüsthullámokon. A hajó korlátjához támaszkodva néztem a lagunák olvadt ezüstiét. És — nem tudom, a chianti szelleme volt-e, vagy lelkemnek hajlandósága az álmodozásra: — a tengeren mythológiai képek bűbajos varázslata játszott velem. Láttam a vizen a Nereidákat, amint dellíneken lovagolva tapsoltak a kezeikkel; tritonok táncoltak lebegve egyéb tengeri istenekkel, magát Neptunt is látni véltem vízi hintóján, bűbajosan szép feleségével, Amphitritével. Nem

bizonyos, hogy őki voltak, vagy csak a chiánti által megvidult lelkeknek káprázata. Nagyon nagy gyönyörűséget éreztem és az a vágy fogott el, amit a magyar népdal olyan közvetlenséggel fejez ki, hogy bárcsak ez az éjszaka, száz esztendeig tartana!

Sajnos, nem tartott sokáig!

Hajónk megérkezett Fuzinába és vége volt a varázslatnak. A kis vicinális már kehes kis masinájával ott várt ránk a kikötő közelében és néhány percz muiva köhögve, köpködve vitt bennünket Mira felé.

És hogy megváltozott egyszerre a hangulat! Eddig, hogy a hajón siklottam, úgy éreztem, mintha szent Buddhának minden bünt elemosó Ambrósia-távan eveznék... olyan sejtelmes, ábrándokba ringató hangulat lopta be magát a lelkembe. A vonaton pedig nagyon gonosz érzések kezdtek sanyargatni. Talán rossz hatással volt a vicinálisrázás a chiantira: én nem tudom. De a lelketem egyszerre csak borongó érzések, sötét sejtelmek fogták el. Mintha egy egész raj vijjogó fekete madár szállt volna körül. Igen nyugtalan kezdtem lenni és úgy éreztem, hogy a szívemre valami boszorkány-nyomás helyezkedik.

Azt hittem, hogy ez majd csak addig fog tartani, amíg ezen a kis vasuthernyón ülök. Ott-hon, ha majd fehér párnám puha ölelése fog körül, a jótékony álm eltörli ezt a keserves állapotot.

Csalódtam.

Végtelen nyugtalanság borította reám denervárszárnyait az ágyban is. Gonosz sejtelmek fogtak el. És alig szundítottam el egy pár pillanatra, minduntalan följedtem.

Mi történt velem?

A chiantiból nem ittam annyit, hogy a bor kóboldjának tulajdoníthattam volna ezt a szokat-

lan érzést. Ha egy pillanatra el is aludtam, mindig Luciano barátom jelent meg előttem, a zseniális fiatal költő. És arca olyan bánatos volt, olyan sötét — szomorú!

Mint afele íróember, nem vagyok egészen ment a babonától. Némiképpen hiszek a természet rejtelmes, titokzatos csodáiban és — magam sem tudom miért? — aggódni kezdtem az én költő-barátoméért.

Csak nem történt tán valami baja? Miért jelenik meg minduntalan az álmomban?

Kinos-keservesen hánykolódtam fekvőhelyemen és a nyitott ablakon át negyedóráról-negyedórára számíthattam az idő homokiának pergesét.

Az éjszaka is olyan sejtelmes, rejtelmes volt. A hold besütött az ablakomon. Kisérteties sutogást hallottam. A természet érverése volt.

Egyszer szundításomból hirtelen följedtem. Ugy tetszett, mintha pisztolydurranást hallottam volna. Figyeltem. Künn semmi zai, semmi nesz. Bizonyos, hogy izgatott képzelődésem hallucinációja volt csupán.

A csillagok már halványodni kezdtek, az égre valami fakó-szürke fátyol borult, mikor végre hosszabb időre elaludtam. Elaludtam mélyen, úgy, hogy nem álmodtam semmit.

De alvásomból kellemetlen kopogás ijesztett föl.

Nem feleltem mindjárt, azt hittem, hogy, mint az éjféli, most is csak hallucinállok.

A kopogás azonban ismétlődött. Világosan megkülönböztettem, hogy valaki az aiton zörög. Fölugrottam és az ajtóhoz mentem.

— Ki az?

— Távirat! — volt a válasz kívülről.

En nem tudom, miféle titokzatos sejtelem volt, mely Luciano barátom képét varázsolta most elémm?

Néha nagy érdekek, pénzmegtakarítások, fokozott üzleti hasznok fűződnek ahhoz, hogy egy-egy gyár a házrengeteg középontjához közel maradjon. A gyártulajdonosok összes álma, összes ambíciója az, hogy a befektetett tőke minél nagyobb kamatot hozzon. Ezek a derék urak tehát nem sokat törődnek azzal, hogy minden nap ezer és ezer ember életét veszélyeztetik s görcsös kapaszkodással rajta vannak, hogy a meglevő engedélyt megtartsák, vagy ha kell, az új engedélyt megszerzhessék. De milyen úton módon sikerül ez nekik, amikor a hatóságoknak nemcsak az volna a kötelességük, hogy új engedélyeket ne adjanak, hanem az, hogy a terjeszkedő város utvonalaiból még a meglevő közveszélyes gyárakat is eltávolítsák?

Ez itt a főkérdés. Ezt kell tisztázni, azután statáriumot tartani a bűnösök fölött. Mert nem a benzin, nem a gázolin, hanem ezek a bűnös vagy könnyelmű hivatalos urak az igazi gyilkosok.

Budapest, augusztus 28.

Mezőssy Béla a Székelyföldön. Mezőssy Béla államtitkár a mai napot Kovásznán töltötte, ahol az ottani erdőbirtokosság panaszait és kérelmeit hallgatja meg, délután pedig Barótra utazott. Baróton fogja fogadni az államtitkár az udvarhelymegyei küldöttséget is, amelyet az idő rövidsége miatt Székelyudvarhelyen nem fogadhatott.

A választóreform előkészítése. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, aki jelenleg tiszadobi birtokán nyaral, több erdélyi főispánt táviratban magához rendelt, hogy választókerületek beosztásáról velük tanácskozzék. A főispánok ugyanis a belügyminiszter rendelkezésére a nyár folyamán közigazgatási konferenciákat tartottak megyéjükben a választókerületek tervbe vett új beosztása dolgában. Az ország több részében ezeket a konferenciákat az ősszel tartják meg s most egyelőre csak azok a főispánok referálnak a belügyminiszternek, akik már megtartott értekezletről számolhatnak be.

Föltéptem a táviratot és megrémülve olvastam:

„A tulvilágról üdvözl. Luciano.”

Nagyon komoly bajt sejtettem. Siettem az öltözőkódéssal és rohantam a vasúti állomáshoz.

Milyen hosszadalmas és milyen sivár volt most az az út, melyet az éjjel olyan poétikusan elbűvölőnek találtam. A vonat, mintha egy lomha csiga lett volna. A hajó pedig egy nehezen mozgó gálya.

Végre eljutottam Velenczébe a S.-Geremia-állomáshoz. Rögtön gondolába ültem és egyenesen a Palazzo Corner felé siettem.

És amíg a gondola a türkiz-színű csatornán végigsiklott, eszembe jutott, hogy Luciano egy idő óta milyen melankólikus volt. Szomorú, hallgatag, magába zárkózott. Tegnap ugyan az osteriában mintha kissé fölvidult volna, de mikor ketten együtt a temető mellett elgondoláztunk, olyan jelentőségteljesen szavalta előttem Leopardi versét:

Due belle cose ha la vita:
Amore e Morte.

Az élet csak két szép dologgal dicsekedhetik: A Szerelmmel és a Halállal.

Ez a fiú már akkor tudta, hogy a második szép dolog közel áll hozzá.

A Corner-palotához érve megtudtam, hogy sötét sejtelmem jogos volt.

Luciano az éjjel egy pisztolylövéssel véget vetett az életének.

Nekem már előre megírta a sürgönyét — a tulvilágról.

A ház népe ismert engem és tudta, hogy mily nagy fájdalmat érzek a kedves jóbarát tragikus sorsán.

Nem háborgattak.

A nemzetiségek koalíciója. A tót nemzetiségi párti „Szlovenszky Tizdenik” holnap megjelenő száma a következőket írja:

A magyar ur pártok fuzióra készülnek. Ezen fuziónak nincsen más célja, mint megakadályozni az általános és titkos választási jog megvalósítását. A nemzetiségi párt nem nézhetette tétlenül ezt a veszedelmes fuziót. Megtette már a kezdő lépéseket, hogy a pártfuzió esetére az általános és titkos választási jog kiküzdése érdekében párt és nemzetiségi különbség nélkül Magyarország jogtalan népével koalícióra lépjen. A beszámoló román képviselőket a román nép megbízta, hogy az általános és titkos választási jog őszinte híveivel lépjen a nemzetiségi párt koalícióra. Ugyanezt kívánja a politikailag érett tót nép is képviselőitől. Szeptember havában a tót nemzetiségi képviselők is választóiknak be fogják jelenteni, hogy a nemzetiségi párt a paraszt-párttal, a radikális polgári párttal és a nemzetközi szociáldemokrata-párttal az általános és titkos választási jog érdekében koalíciót alakít.

A családi otthon védelme. Az aradi kereskedelmi és iparkamara Kristyóri János elnöklésével tartott teljes ülésén foglalkozott a családi otthon védelméről szóló törvénytervezettel. Schütz Henrik és dr. Maresch Gyula felszólalásai után kimondták, hogy fölíratot intéznek a kormányhoz, amelyben a javaslat visszavonását kérik, mivel Magyarország nem alkalmas ilyen törvényalkotásra.

A győri mandátum. A megüresedett győri választókerületben a függetlenségi párt Hlatky-Schlichter Lajos építővállalkozó, törvényhatósági bizottsági tagot jelölte, aki a jelöltséget el is fogadta. A középponti választmány a képviselőválasztás napját szeptember 10-ikére tűzte ki. Választási elnök Wottitz Károly ügyvéd lesz.

A balpárt szervezkedése. A függetlenségi és 48-as balpárt vasárnap, a hó 30-án Biharpüspökiben népgyűlést tart, melyen a párt képviselői tagjai közül többen vesznek részt. A népgyűlésen a bihari kerület összes községei képviseltetik magukat.

Új függetlenségi kör. A nagyajtai polgári kör most alakult át függetlenségi és 48-as köré. Ezt az eseményt nagy ünnepséggel ülték meg, amelyen dr. Ferenczy Géza országgyűlési képviselő is megjelent. Az ünnepi beszédet dr. Debreczi Béla ügyvéd és Ferenczy országgyűlési képviselő mondták.

Próbautak egy katonai automobillal. Lipót Szalvátor főherceg tegnap a pilseni Skoda-gyárban időzött, ahol egy, a hadsereg részére szánt teher-

Engedték, hogy a halott mellett zavartalanul sirhassam könyveimet.

Mikor a halottas szobából kiléptem, a házfelügyelő egy levelet nyújtott át.

Tőle volt — Lucianotól.

Az utolsó üdvözlét:

Caro mio!

Te mindig zseniálsnak tartottál. Pedig, lám én banális vagyok. Mint egy szabólegény fejezem be az életemet egy nyomorult pisztolylövéssel. Csalódott szerelem visz sirba. Akit szerettem, az enyém volt és még sem lehetett az enyém. Nem engedték, hogy az enyém legyem. Ostobaság. Azt hitték, hogy én a vagyonukra... vagy mit tudom én: az előkelőségükre vágyódom. Pedig én mindig gazdagabb voltam, mint ők és a lelkem is előkelőbb, mint ezek a doge-ivadékok. De ő, a drága, tudom, hogy szeret. Ő ismeri a lelkem tisztaságát és szerelmem mennyi ártatlanságát. Ő bízott bennem.

A múlt napokban tudomra adták, hogy a leány soha sem lesz az enyém. Pedig én olyan boldog voltam az ő tiszta szerelmének tudatában. Ez volt életem igaz nagy boldogsága. És most vár reám a második a Halál. Jól mondta ezt Leopardi: „Amore e Morte.” Meghalok boldogan, mert szerelmemet magammal viszem.

Banális befejezése egy költői életnek. Megtiltották, hogy őt az életben szeressem. Most már tovább szerethetem az örökkévalóságig. Itt nincs vagyon, nincs előkelőség! Ha beszélsz vele, csak ennyit mondj neki: — A sirban is szereti őnt és az utolsó szava önhöz: „A rividerci!”

Adio, édes jó barátom, adio!

Luciano.

szállító automobillal kísérleteztek. Délelőtt a főherceg a járművön próbautazást tett, délután pedig egy tizenötezer kilogrammnyi teherrel megrakott kocsi vonatott az új automobil. A próbák igen kielégítő eredménnyel végeztek.

Aehrenthal és Tittoni találkozója.

Budapest, augusztus 28.

Aehrenthal és Tittoni leendő találkozásáról igen érdekes nyilatkozatot tett Cappelli Raffael márkai, Olaszország volt külügyminisztere, ki jelenleg Ausztriában tartózkodik.

Én nagyon örvendetes eseménynek tartom a két külügyminiszter találkozását — mondta többek közt Cappelli. — Nézetemet osztja egész Olaszország, bár valami különös jelentőséget nem tulajdonítunk e találkozásnak, mert csak kiegészítése a tavalyi desői és semmeringi találkozásoknak. Igaz ugyan, hogy a két miniszter utolsó találkozása óta nagy politikai események zajlottak le, melyek szükségessé tették a két miniszter újbóli találkozását. Hogy egyebet ne említsék, itt van a szandzsák-vasut ügye, az angol-orosz reformjavaslat és a török események, melyek tavaly óta alaposan megváltoztatták a külpolitikai helyzetet. Emiatt természetesen újabb elhatározások váltak szükségessé, melyek annál könnyebben intézhetők el, mivel Olaszország és Ausztria-Magyarország a kölcsönös jó barátság révén, egyesült erővel fognak előre törekedni, anélkül, hogy bármelyik fél a másik rovására járna el.

Szükségtelen megjegyezni, hogy Olaszország előrehaladását a hatvan esztendőskötvényes rezsimének köszönheti. Azt hiszem, hogy nemcsak Olaszország és Ausztria-Magyarországnak, hanem az egész világnak hasznára válik, hogy Törökország az alkotmányos országok sorába lépett. Lehetetlennek tartom, hogy a két miniszter tanácskozásai folyamán rá ne térjenek a szandzsák-vasutak révén aktuálissá vált török vasúti kérdésre. Olaszországnak érdeke a Duna—Adria-vasut kiépítése, viszont Ausztria-Magyarország a szandzsák-vasut iránt érdeklődik és valószínű, hogy a két miniszter azon a nézetben van, hogy az alkotmányos Törökország inkább elmozdítia, mintsem meghiusítja a két vasutvonal kiépítését. Különbösen is feltehető, hogy Törökország, ha csakugyan a civilizált államok sorába lép, közeledni fog gazdaságilag az európai államokhoz, ami pedig feltétlenül szükségessé teszi a közlekedési vonalak minél gyorsabban való kiépítését. Különbösen pedig Olaszország s Ausztria-Magyarország érdeke megkívánja, hogy Törökországban fenntartsák a status-quo. A két hatalom közt ugyanis egyezségileg ki van kötve, hogy egyik a másik nélkül semmiféle vállalkozásba nem bocsátkozik a Balkánon. Ha mindkét ország szolgálni akar a világkének, feltétlenül helyesen cselekednek, ha a török kérdésben várakozó álláspontra helyezkednek. Igen ezélszerű, hogy a két miniszter közvetlenül Edvárd király, Vilmos császár és Ferencz József találkozása után tanácskozzik, mert Olaszország megragad minden alkalmat, mely a hármasszövetség békekezióját előmozdítja. Olaszország létérdeke különben is, hogy a két szövetséges állam barátságos viszonyt tartson fenn Angliával. Minden törekvésünk a múltban is az volt, hogy Németország és Nagybritánia között az érdekellentéteket kiegyenlítsük. Bismarck herczeg is nagy sulyt helyezett arra, hogy Olaszország összekötő kapocsként szerepeljen Németország és Anglia között. A vaskanczellár 1886-ban is nagy meglepedéssel vette tudomásul Olaszország és Anglia egyezségét a Földközi tenger birtoklása ügyében. Ausztria-Magyarország és Olaszország különben is vállaltva törekedtek arra, hogy Németország és Anglia közti jó viszony fenntartsák. A friedrichshofi és ischli találkozások bizonyára hozzájárulnak ahhoz, hogy Tittoni ausztriai utazása eredményes legyen, ami különben másképp el sem képzelhető, tekintve a két ország barátságos viszonyát.

A szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetése.

Budapest, augusztus 28.

Kétséget nem szenved, hogy a Szerbiával való vám- és kereskedelmi szerződéses állapot effektuálásának több, mint két éve húzódó ügye elsősorban a szerb nemzetgazdaságra volt káros kihatással.

Ma irtunk éppen arról, hogy a szerb kereskedelmi szerződést a magyar fogyasztóközönség szempontjából nem tartjuk előnyösnek, mert abban pusztán és kizárólag a magyar és osztrák agrárérdekek érvényesülnek. Azt nem lehet ugyanis elvitatni, mert a statisztikai adatok bizonyítanak mellette, hogy nálunk a szertelen mérveket öltött husrágaságot a balkáni állatbehozatal betiltása idézte elő. Az élelmezés megdrágulását megérzi az ország összes lakossága, kereskedő, iparos és gazda egyaránt, de legérősebben éri a szegény nép, a munkásosztály. Populáris szempontok is indokolják tehát a szerb szerződés mielőbb való életbeléptetését, mert bár minimálisra szabja is meg az életbeléptető kereskedelmi szerződés a szerb állatbehozatalt, de ezzel a behozattal némiképpen mégis enyhülne nálunk a husrágaság.

Ez a kívánalom azonban Szerbia részéről még élelmebben domborodik ki, amint ezt a belgrádi császári és királyi konzulátus 1907. évről szóló jelentésében foglaltak igazolják. Szerbia mezőgazdasága szintén megszínylette az Európászerte silány 1907-iki gazdasági esztendőt, úgy, hogy Szerbia közgazdasága csakugyan a tizenkettedik órában jut ahhoz, hogy végre is a szerződés életbelép.

Tegnap délután vette ugyanis kezdetét Bécsben a magyar kormány delegátusainak és az osztrák szakreferenseknek tanácskozása a szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetése ügyében. A tanácskozás este 8-ig tartott. A szerződés életbeléptetésének kihirdetése e hónap 30-án fog megtörténni.

Ugy nálunk, mint Ausztriában bizonyára széles körökben fog megnyugvást kelteni a szerződés életbeléptetése. Ezzel szemben az osztrák gazdaközönség érdekképviseleti szerve, az osztrák agrárius Centrallstelle állandó bizottságának teljes ülése Hohenblum lovag előadása nyomán táviratot intézett az osztrák miniszterelnökhöz, a közös külügyminiszterhez és az osztrák földmívelésügyi miniszterhez a szerb kereskedelmi szerződés ügyében. A táviratban a Centrallstelle a legutolsó pillanatban nyomatékosan tiltakozik a szerb kereskedelmi szerződésnek a felhatalmazási törvény alapján való életbeléptetése ellen, mert az üléseben résztvett szakértők megállapítása szerint Ausztriában annyi eladót állat van, hogy a szerbiai huszbehozatal következtében az ausztriai állattenyésztés végső pusztulása elkerülhetetlen lenne. Az állandó választmány az osztrák mezőgazdaság illetékes képviseletében tiltakozik az életbeléptetés ellen, mert az osztrák mezőgazdaság a mai alacsony állatárak és az uralkodó takarmányszükség következtében a legnagyobb veszedelemben kerülne és ez az életbeléptetés a leghatározottabb ellentétben van a szabad agrárius egyesülés parlamenti manifestációjával. A Magyarországgal való kiegyezés életbeléptetése után s a Balkán-államoknak esetleg nyújtandó újabb kedvezmények következtében, valamint az életbevágó agrárérdekek elhanyagolása következtében — ha most a szerb kereskedelmi szerződést életbeléptetnék — az osztrák mezőgazdaság, különösen a parasztság körében elkeseredés foglalna helyet, aminek veszedelmes következményeire a Centrallstelle figyelmezteti a kormányt. Az állandó választmány végül köszönetét és háláját fejezte ki Ebenhoch földmívelésügyi miniszternek a jogosult mezőgazdasági érdekek bátor megvédelmezéséért.

Bécsi jelentés alapján mi is megírtuk, hogy Hohenblum lovag az agráriusok minapi ülésén azt mondotta, hogy két miniszter szavát bírja arra nézve, hogy a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés a felhatalmazási törvény alapján szeptember 1-én leendő életbeléptetéséhez nem járulnak hozzá. Hohenblum lovag most nyilatkozatot tesz közzé, melyben fenti kijelentését megerősíti, sőt megtoldja azzal, hogy a szóban forgó két miniszter a jelenlegi kor-

mánynak tagjai. Egyébiránt kijelentette, hogy az agráriusoknak szeptember elsején a szerb életbeléptetés kérdéséről bővebben is nyilatkozni fog s ugyanakkor felel Gessmann miniszternek is. Dr. Ebenhoch földmívelésügyi miniszter a keresztény-szocialista pártot felhatalmazta annak kijelentésére, hogy a szerb kereskedelmi szerződésre vonatkozólag a lapokban neki tulajdonított kijelentéseket nem tette. A szerződés ügyének jelenlegi stádiumában senkinek felvilágosításokat nem adott, a kijelentéséhez fűzött kombinációk tehát koholmányok. Ezzel a miniszter az ő lemondásáról elterjedt híreket czáfolja meg.

A Wiener Zeitung e hó 30-iki száma az összes miniszterek rendeletét fogja közölni, amely a felhatalmazási törvény alapján ideiglenesen életbelépteti a Szerbiával való kereskedelmi szerződést. A kormány a legutóbbi miniszteri értekezlet tárgyalásain határozta el, hogy a szerb kereskedelmi szerződést a felhatalmazási törvény alapján szeptember 1-i érvénnyel ideiglenesen életbeléptetik. Erre a lépésre mindenképp oly politikai mérlegelések voltak irányadók, amelyek kényszerítő okokból nem lehetett figyelmen kívül hagyni. A szerződésnek hosszas és nehéz tárgyalások után e hó 18-án a szkupstinában történt végleges elfogadása végleg arra vezetett vissza, hogy a szerződés tartalma ellen hangoztatott egyes aggodalmakkal szemben végül tulsulyra jutott az a kívánság, hogy a szomszéd monarchiával való vámpolitikai konfliktus kora véget érjen és a mindkét részről kereskedelmi viszony szilárd alapra helyeztessék. Ezért elengedhetlen volt, hogy osztrák részről is haladéktalanul megtéteessenek a lépések a kereskedelmi szerződés aktiválására. A kormány annál inkább határozhatta el magát arra, hogy a politikai helyzet követelményeivel számoljon, mert a Reichsrath mindkét háza által elhatározott és a legfelsőbb szentesítéssel ellátott felhatalmazási törvény teljes törvényes alapját képezi a szerződés ideiglenes életbeléptetésének. E törvény mult év december havában történt elfogadása által a parlament minden kétséget kizáró módon kifejezést adott ama szándékának, hogy a külállamokkal való kereskedelmi viszonyaink szabályozása tekintetében minden halasztást kerülni kíván és főleg biztosítani kívánja az akkor már az érdeklődés homlokerében álló szerb kereskedelmi szerződés idejében való életbeléptetését. Ha már most a kormány él a neki adott felhatalmazással, úgy a törvényhozás megnyilvánult akaratát hajtja csupán végre anélkül, hogy ezáltal prejudikálna a parlament e kérdésben esetleg hozandó további határozatainak. Ezen egyezmény ideiglenes aktiválása azonban egyáltalában nem tekinthető az agrárérdekek károsításának. Az új szerződésnek az eddigivel való összehasonlításából világosan kitűnik, hogy Szerbia éppen mezőgazdasági tekintetben főleg az élőállatok beviteléről, vagyis a legutóbbi szerződés legfontosabb előnyéről mond le és oly koncessziókkal elégszik meg, amelyek ugyan alig mennek túl a létminimumon, de semmiestre sem rejtenek magukban veszélyt az osztrák mezőgazdaságra nézve. E mellett azonban az új egyezmény, ha az osztrák iparnak azelőtt engedélyezett egyes kedvezményekről le is kellett mondani, mégis alkalmas a legfontosabb cikkek egész sorában lehetővé tenni kivitelünk fentartását és meggátolni a szerződésellen állapot további fennállása esetén elkerülhetlen kiszorítását terményeinknek a szerb piacra. A dolgok ily állása mellett a kormány úgy vélekedett, hogy a szerb kereskedelmi szerződés érvénybelépésének további elhalasztása esetén behálható politikai és gazdasági következményekért nem vállalhatja a felelősséget.

Magyar kereskedelmi és ipari körökben szintén sürgetik a szerződés azonnali életbeléptetését; erre vall a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara alábbi közleménye is:

„A Szerbiával való kereskedelmi szerződésnek lehetőleg haladéktalanul való életbeléptetése iránt a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara sürgős felterjesztéssel járult a kormány elé. Felterjesztésében a kamara utal arra, hogy a Szerbiával való szerződés nélküli állapot amugy is sokat ártott kerületi ipárnak s azonkívül az élelmiszer-drágaság csökkentésénél is hosszú időn át nélkülöztük a rendezett kereskedelmi viszonyt. Az őszi idény alatti hatálybaléptetés kétségen kívül figyelemre méltó módon fellendítendő kiviteli kereskedelmünket. Igaz, hogy nálunknál jobban van érdekelve az osztrák ipar, amely Szerbiában nagyobb fogyasztóterülettel bír, de éppen ez is egy ok arra, hogy törekedjünk a benünket itt a határszélen káros és nyomasztó versenyével fojtogató osztrák ipart mielőbb levezetni, mert különben a mi belöldi piacunkra veti magát nagy erővel a bőven termelő és nagy készletekkel rendelkező osztrák ipar.”

A magyar gazdaszervezetek higgadtabb álláspontot foglalnak el, mint osztrák kollégáik. A magyar

agráriusok — bár eleinte opponáltak a szerb husrágások behozatala ellen — ujabban megnyugodtak a szerződés ezen pontozataiba is.

A király gyengélkedése.

— Ellentmondó híresztelések a királyról. —

Budapest, augusztus 28.

Napok előtt közöltük már, hogy a király programja változást szenved, hogy valószínűleg nem megy Veszprémbe, mert egészségi állapotja nem a legkedvezőbb. Lapunk tegnapi számában már pozitív hírt adtunk arról, hogy a király gyöngélkedik. A czáfolatok egész áradata indult meg az első hirre. Ugyanaz a demontáló szerkezet most megint működésben van. Legalább is azt a gyanút keltik ezek a félhivatalos színezetű tudósítások, hogy a valót leplezik. Ez idő szerint még nem lehet biztosan tudni, hogy a király gyöngélkedik-e, vagy pedig komolyabb betegségről van-e szó?

Ha figyelembe vesszük, hogy tavaly, amikor nem gyöngélkedésről, hanem komoly megbetegedésről volt szó, szintén ily „óvatosan“ bocsátották közre a királyra vonatkozó híreket a félhivatalosak és csak később közölték a valót, amikor már titkolni nem lehetett, úgy ez esetben sem lehet egészen szóról-szóra venni a félhivatalosak közleményeit. De akárhogy áll a dolog, valószínű, hogy a király nem megy az idén Veszprémbe a hadgyakorlatokra s hogy egész programja megváltozik, noha még ezt is czáfolják.

A királyról szóló híreket az alábbi távirati tudósításokban foglaljuk össze:

A gyöngélkedés keletkezése.

A király tegnap óta erős náthában és gyenge köhögésben szenved. Kedden a király a Steinkogelre ment vadászatra. Az utnak egy részét „André“ nevű lován tette meg, majd később gyalogolt. Pompás idő volt s a király nem vette fel a köpenyét, amelyet egy szolgálta vitt utána. Hat óra tájban, tehát olyan időben, amikor Salzkammergutban a nap leszáll s hűvös lesz az idő, nagyon gyorsan sietett le a hegyről; szokásos vadászruhában volt, meztelen térdekkel. Az uton aztán már várta a kocsija s lakája a köpenyvel. A király azonban nem szállt be nyomban a kocsiba, hanem a vadászat többi résztvevőit is megvárta. Ez körülbelül negyedóra hosszat tartott, miután a vadászok közül a két Paar gróf, Dietrichstein herceg, Hoyos gróf, Bronn örnagy és Kerzl udvari orvos a hegytetőn voltak vadászlesben. E várakozás közben hült meg valószínűleg a király. A királynak rendes szokása az, hogy a vadászat minden résztvevőjétől megkérdezi:

— Nos, hogy ment? — mire a kérdezett elmondja vadászatának eredményeit. Ezt nem akarta elmulasztani most sem. A király e napon teljesen jól érezte magát és hangja erős és jól érthető volt, amikor mindegyik urhoz odaszólt: — Gratulálok a vadászászkampanyához!

Csak a kocsis elindulásakor vette fel a felség a köpenyét és nyitott kocsin hajtattott vissza Ischlbe. Tegnap aztán könnyű köhögéssel jelentkezett. Mindamellet, amint ismeretes, megtörtént az alenconi herceg látogatása, Marterer ezredes, a katonai irodából pedig jelentést tett a királynak. Sőt a többi jelentés is megtörtént. Tegnap délután Lajos Viktor főherceg kamarai előljáróját is fogadta a király. Csak a délutáni kocsizás maradt el s a király a villában maradt.

A király programja.

A király gyengélkedése nem jelentékeny, amit legjobban bizonyít az a körülmény, hogy a legközelebbi időn belül a következő kihallgatások lesznek: vasárnap Burián báró közös pénzügyminiszter, hétfőn Marchet osztrák közoktatásiügyi miniszter és csütörtökön Aehrenthal báró külügyminiszter jelenik meg a király előtt.

A király környezetéből még azt is jelentik, hogy nem is gondolnak arra, hogy a király a nyugatmagyarországi hadgyakorlatokról elma-

radjon. Még ha erős is most a király náthája, mégis remélik, hogy szeptember ötödikéig, amíg Ischlben marad, az uralkodó egészsége teljesen helyreáll.

A katarrhus.

Ő felségének tegnap óta köhögési ingerrel együtt föllépő könnyű náthája van. Nyugtalan-kodásra azonban egyáltalán nincs semmiféle ok annál kevésbé, mert a felség tegnap és ma sem mulasztotta el megtenni rendes hosszabb reggeli sétáit az ischli nyaraló parkjában és szintúgy nem változott napi programja sem. Ő felsége állapota és hangulata igen jó.

Ő felsége náthája enyhült. Rekedtség nem lépett fel. A felség, aki ma is megtette rendes reggeli sétáit, mint jelentik, részt fog venni az Erzsébet császárné kórház holnap alkületelén.

A király meghűlése és köhéscelése egészen jelentéktelen, aggodalomra távolról sincs ok. A nátha rövid idő alatt el fog mulni és ő felsége utiprogramjában nem fog módosulást okozni. Hogy mennyire könnyű a katarrus, bizonyítja az a tény, hogy a király tegnap is, ma is korán reggel sokáig sétált a nyaraló parkjában, aztán dolgozószobájában elintézte az államügyeket. Ő felsége hangulata nagyon jó.

Ischlben az uralkodó környezetének egy nagyon magasrangú tagja azt mondta ma egy újságírónak, hogy a király betegségéről elterjedt hírek alaptalanok. Ő felsége ma reggel is, mint ahogy minden nap szokta, elintézte az államügyeket, hosszasan sétált a kertben, jó étvágya van, álma pompás, napi munkaidőbeosztása egyáltalán nem változott. Holnap délelőtt 10 órakor a király meg fog jelenni az Erzsébet királyné-kórház alküavatásának ünnepén, ami kétségtelen bizonyossága annak, hogy teljesen jól érzi magát.

A legujabb hírek.

A király állapota ma is kielégítő volt. Náthája enyhült és hangja majdnem egészen tiszta, csak éppen néha köhéscel. Ma délután zivatar fenyegetett s ezért ő felsége nem ment sétálni dolgozószobájában maradt és államügyeket intézett el. Az uralkodó életrendjében nem történt semmi változás. Reggel a szokott időben kelt fel, jó étvágygyal evett és környezete nyugodt afelől, hogy néhány nap alatt a király teljesen ki fogja heverni a meghűlést. Nem lehetetlen, hogy az uralkodó nem a keddi vadászkirándulásra hült meg, hanem egy unokájától kapta a náthát, akit csókolgatott e hét elején.

Ischli tartózkodását szeptember hetedikéig fogja meghosszabbítani a király, ezen a napon Ischlből egyenesen Budapestre utazik. A magyar fővárosban szeptember 10-én gyászisten-tisztelet lesz Erzsébet királyné emlékére és azon a király is meg fog jelenni, azután Veszprémbe utazik a nagy hadgyakorlatokra. A manőverek befejezése után néhány hetet Gödöllőn fog tölteni az uralkodó, ahol nagy udvari vadászatok lesznek.

EGYHÁZAK.

— (A károlozati egyházmegyéből.) A főegyházmegyei közgyűlés tegnap ülést tartott Bogdánovics Luczián püspök, érseki adminisztrátor elnöklésével. A megalakulás után az egyházmegyei és iskola-bizottsági tagokat választották meg. Mind a két bizottságba csupa radikálisokat választottak.

— (Iskolai értesítés.) A budapesti ref. egyházskót elemi és polgári leányiskolája (V., Hold-utca 17.) most kezdi meg a 63-ik tanévt. A beiratkozások az elemi I-IV. és a polgári I-II. osztályokba szeptember 1-én kezdődnek naponként d. e. 8-12-ig. Mivel a jelen tanévben a polgári iskola II. osztálya is megnyílik, Kristály Zsuzsanna polg. isk. tanárnő személyében új tanerő nyert alkalmazást. Az iskolával kapcsolatban leány-internátus van. A polgári iskolában angol, francia és zenetanfolyam lesz. Kívánatra évkönyvet ingyen küld az igazgatóság.

— (A drenoval ügy.) Kukanics fumei lelkész és Doskoletti káplánt tegnap délután, amikor Drenovára érkeztek, a lakosság eddig még ismeretlen okból megtámadta. Nagy néptömeg ro-

hanta meg a két papot, egyesek ütlegelni kezdték őket és már felette komolylyá vált a helyzet, amikor odaérkezett a rendőrség és óriási erőfeszítéssel kimentette a lelkészt és a káplánt a dühöngő sokaságból. Szigorú vizsgálat indult meg. A támadók közül többeket letartóztattak.

— (A tiszántuli református püspökválasztás.)

A tiszántuli református egyházkerületben most folyik az új szavazás a két legtöbb szavazatot nyert jelölt Dicsőffy József püspökhelyettes debreczeni lelkész és Erős Lajos debreczeni teológiai tanár között. Debreczen, mint az első szavazásnál, úgy most is a maga 8 szavazatát Dicsőffy-re adta. Gróf Tisza István, aki Dávidházy püspökjelölt érdekében munkálkodott, levelet írt a debreczeni egyház egyik tagjához, kijelentvén, hogy Dicsőffy mellett van. A jelölés nagy feltűnést keltett Gróf Tisza István kijelentése, hogy mint a geszti egyház presbitere, szavazatát Dicsőffy József-re fogja adni. Hajdusoboszló, mely az első szavazásnál Balthazárra szavazott, csütörtökön 6 szavazatát Dicsőffy-re adta. A torontálmegyei egyházak közül Nagybecskerek, Pancsova, Hertelendyfalva Dicsőffy-re, míg Nagykikinda, Torontálvásárhely és Magyarittele Erősre adták szavazataikat.

Horvátországi események.

Budapest, augusztus 28.

A horvát új pártalakulásra vonatkozólag a horvát-szerb koalíció egyik vezető tagja következőleg nyilatkozott: A koalícióban egyetlen ember sincs, aki a koalícióból kilépne vagy szakadást előidézni akarna. Ez csak akkor volna lehetséges, ha akadnának a koalíciónak tagjai, akik a Frankpárttal szövetségbe lépni óhajtának. Sokkal jobban ismerik dr. Frank szándékát, semhogy akadna a koalícióban valaki, aki neki felülne.

Crnkovics belügyi osztályfőnök Hídeghéty és Georgievics főispánok kíséretében Slankamenbe utazott, innen pedig Zimonyba megy. A koalíciós lapok Crnkovics utazását a nagyszerb propagandával hozzák összefüggésbe.

A „Pokret“ azt írja, hogy a Nasztics-ügyben eljáró vizsgálóbíró Zimonyba utazott, hogy ott a nagyszerb propaganda dolgában házkutatásokat tartson. A vizsgálóbíró főképp Péter szerb királyt ábrázoló levelező-lapok után kutat.

A „Hrvatska“, a joggárt lapja, mai vezércikkében a horvát országgyűlés egybehívását sürgeti. A horvát-magyar kiegyezés értelmében — mondja a nevezett lap — a horvát országgyűlést minden évben legalább három hónapra egybe kell hívni az autonóm ügyek elintézésére. Ha a horvát országgyűlést ebben az évben nem hívják egybe, úgy ez a kiegyezés és az alkotmány legiflagránsabb megsértése lesz.

A koalíciós lapok, de különösen Supilo lapja, a „Novi List“, heves támadásokat intéznek Rauch bán ellen, mert a buccarii iskolahajót, mely annak idején 80.000 koronába került, 16.000 koronáért eladta Orssich grófnak, az ő legjobb barátjának. A hajó még igen jó karban van és legalább 60.000 koronát ér, az országgyűlés hozzájárulása nélkül pedig különben se lett volna szabad eladni.

A hazaárulás vádjá miatt elfogott Pribiesevics Valér és Adám letartóztatása ellen dr. Popovich Dusan védő felfolyamodást jelentett be. A báni királyi tábla tegnap tárgyalta ezt az ügyet és megerősítette a törvényszék határozatát. — Tiszacsics becsületesértési pört indított Steep altábornagy ellen, aki hir szerint állandó lakosnak telepedett meg Zágrábban. Tiszacsics a lapokban nyilatkozatot közöl, amelyben azzal vádolja az altábornagyot, hogy őt a zágrábi hadtestparancsnokságnál is megrágalmazta. — A horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottsága a napokban ülést tart, amelyen meg fognak valakit bizni a horvát politikai helyzete és a Rauch-korszak ismertetése megírásával. A tervösszeűg a berlini interparlamentáris konferenciával. A német és francia nyelven megjelenendő könyvek az a célja, hogy Európa közvéleményét a horvátországi állapotokról tájékoztassa.

A török események.

Budapest, augusztus 28.

A választások közeledésével mindjobban megindulnak az agitációk Törökországban. Különösen Macedóniában, ahol a különböző nemzetiségek mindent elkövetnek, hogy a leendő török parlamentben mentől nagyobb számban legyenek képviselve. A czenralisták együttműködését a Sandanski-csoporttal, úgy látszik, végleg elejtették. A czenralisták vezérei Dramaba és környékére utaztak, hogy a lakosságot a Sandanskítól való elszakadásra bírják. Sandanski erre azonnal odaküldte Panizzát, hogy ellenakciózt fejtessen ki. Az ottoman-bizottság figyelemztette Panizzát, hogy életveszélyben forog, mert a czenralisták halálra ítélték. Panizza ennek ellenére sem akar elállani attól, hogy Drama környékén megtegy a szükséges intézkedéseket.

A „Berliner Tageblatt“ konstantinápolyi levelezője beszélgetést folytatott Sámí basa rendőrmiszterrel, aki elmondta, hogy ez idő szerint összegyűjti az európai nagyvárosok rendőri intézményeire vonatkozó adatokat. A tüzoltóságot szintén újra kell szervezni, mert a legutóbbi nagy tűzvész alkalmával éppenséggel nem állotta meg helyét. Sok reformot nagyon megnehezít az a körülmény, hogy a rendőrség el van különítve a városi prefekturától. Így egy modern rendőrség szervezése első sorban a városi prefektúra feladata volna. A forgalmat korlátozó intézkedéseket szintén meg kell szüntetni, így különösen azt az intézkedést, amely a kocsközlekedést naplemente után korlátozza. Statisztikai adatokkal bebizonyítható, mondotta Sámí basa, hogy Konstantinápolyban sohasem történt oly kevés büntet, mint mostanában. Mindössze néhány zsebtolvajlás történt, de a tolvajok minden esetben kézre kerültek. Az a híresztelés, hogy Konstantinápolyban szervezett gyújtogató banda működik, szintén teljesen alaptalan. Reszortom szervezése gyorsan haladt előre. Valamennyi nagyobb állást jogászokkal és megbízható tisztviselőkkel töltünk be. Nagyobb számú katonaság közvetlen rendelkezésemre áll.

Mehmed Ali beyt, a yldizbeli kegyenczek egyik főalakját, kit sógora, Tachszin basa Beyrut válibasájává neveztetett ki, hivatalától megfosztották. A büntetést elkerülendő, a rendőrkapitány és csendőrpáncsnok segítségével éppen szökni készült, amikor elfogták. Mindhármukat Szalonikibe küldötte a komité, ahol a katonai hatóságoknak szolgáltatották ki őket. A szultán udvari asztrológusának megengedték, hogy Egyiptomban telepedjen meg. Riza Ali bég, az új hadügyminiszter parancsot adott ki, hogy Kiamil Halil tábornokot Aleppóban reakcionárius üzemek miatt helyezték fogságba.

Valamennyi török lap megczáfolja az Arvelk örmény lapnak a szultán berlini utazásáról szóló híret. A török lapok nem hivatalosan jelentik, hogy Ali Riza basa tábornagyot hadügyminiszterré nevezték ki.

A császári hercegek most mind gyakrabban jelennek meg a nyilvánosság előtt. A szultán nyilvánvalóan azon fáradozik, hogy fia által öregbitse népszerűségét az ifju-török tisztek előtt. Így Abdul Rahim herceg tegnap résztvett egy színelőadásban, a mely alkalommal lelkesen tüntettek mellette.

Az ifju-törökök az angol nagykövetet, amidőn tegnap viszonzta a miniszterek látogatását, élénk ovációkban részesítették. Egy irádé által szentesített minisztertanácsi határozat elrendeli, hogy négy hadihajó vonuljon ki a görög hajóraj üdvözlésére s a trónralépési ünnepség alkalmára Szmirnába, hogy továbbá három hadihajóval a Marmara-tengeren kísérletek és hadgyakorlatok történjenek és végül, hogy négy hadijármű küldessék ki a Vörös-tengerre és a Perzsa öbölbe.

Szalonikii, janinai, aleppói, trapezunti, koniai, karputi és izniti táviratok alapján a Jeni Gazetta jelenti, hogy a parlamenti választási küzdelem az említett kerületekben megkezdődött.

Hilmi basa főfelügyelő statisztikai kimutatást juttatott a polgári ügynökökhöz, amelyek szerint Macedóniában e hó 17-én a következő bandák hódoltak meg és tették le a fegyvert: 73 horgár banda 810 taggal, 40 görög banda 496 taggal, 8 szerb banda

108. taggal, 2 oláh banda 7 taggal és ezenfelül 1199 albán briganti.

Monasztirból és más községekből érkező konzuli jelentések szerint a maczedóniai görögök, akiknek magatartása kezdetben aggodalomra adott okot, kezdenek kibékülni az új helyzettel.

A mai szelamlik után a szultán szabadságáról visszatért báró Marshall német nagykövetet fogadta audiencián. Ezután Pallavicini osztrák-magyar nagykövet jelent meg a szultánnál audiencián, hogy köszönetet mondjon a szultánnak ő felsége születésnapja alkalmából kifejezett szerencsekívánataiért, valamint azért a kegyért, hogy a Jenikőben tartott jubileumi ünnepségre kirendelte a török katonai zenekart. A török lapok nagy megnyugvással reprodukálják az osztrák és magyar lapokban a reformesendőségi tisztek ügyében tett intézkedésekre vonatkozó kommentárokat. A török lapok valamennyien pártolják a „Tanin” által felvetett azon eszmét, hogy néhai Murad szultán sirja fölé, amely mindeddig emléktelenül állt, szép mauzoleumot építsenek.

KÜLFÖLD.

Tittoni Morvaországban. Tittoni külügyminiszter tegnap este 9 órakor feleségével és fiával automobilon megérkezett Frasso-Dentice herceg kastélyába. Tegnap reggel megjött leányával Lützow kvirináli nagykövet s ma estére várják Avarna herceg bécsi olasz nagykövetet, akit Marquis Carignani is elkísér.

Az osztrák kormány és Dalmácia. Bécsből jelentik, hogy a földművelésügyi miniszter kétszáz ezer koronát adományozott a dalmáciai helytartóság útján azoknak a dalmát kisgazdáknak, akik a nagy szárazság és a kedvezőtlen aratás miatt tetemes károkat szenvedtek, hogy a köztük kiosztandó pénzen vetőmagvakat és takarmányt szerezzenek be. A tartományi bizottság tizezer koronát adományozott a maga pénztárából a károsultak javára, egyben a kormánytól a segélyösszeg növelését kérte, mint-hogy a most kiosztott segély a károsultak nagy száma miatt nem elegendő.

A marienbadai tanácskozás. A Marienbadban Edvárd angol király, Clemenceau és Isvolsky közt folytatott tárgyalások eredményéről a „Berliner Tageblatt” a következőket közli:

Az algezirászi akta szignatárius hatalmai egyöntetűen ismerik el Muley Hafidot, ha a szultán a rend helyreállítására garanciát vállal és hajlandónak mutatkozik arra, hogy — Marokkó valósi felfogásának épségben tartása mellett — a hatalmak ellenőrzése alatt, európai mintájú közigazgatási szervezetet teremt s a maczedóniai reformesendőségi mintájára védrendszert létesít. A szignatárius hatalmak e kérdésekben egy konferencián, vagy csupán jegyzékváltás útján állapodnának meg. A Balkánvasút szintén szóba került, az ügyet azonban egyelőre függőben tartják. Hasonló megállapodás jött létre arra nézve, hogy a török alkotmányrendszer további fejlődését türelemmel bevárják.

Rampolla új állása. Rampolla bibornok a konzisztoriális kongregáció titkárának fontos állására van kiszemelve. Ez a kongregáció ama reformok után, amelyeket X. Pius pápa a kuriális hatóságoknál nemrég életbe léptetett, az összes kongregációk közt a legfontosabb lett. Nevezetesen ennek a kongregációnak a dolga lesz, hogy a püspöki kinevezéseket előkészítse, a pápa halála esetén pedig a konzisztoriális kongregáció titkára, mint ideiglenes államtitkár és a konkláve titkára szerepel.

Marokkó. A Havas-ügynökség jelentése szerint nem nyer megerősítést egy reggeli lapnak ama híre, hogy Franciaország és Németország Muley Hafid elismerésének feltételeiről jegyzéket váltottak volna. Megbízható helyen azonban arról biztosítanak, hogy Berlinben a francia ügyvivő Schön államtitkárral, Párisban pedig Pichon külügyminiszter báró Lancken német ügyvivővel tanácskozott, de csak az általános helyzetről, anélkül, hogy bármely speciális kérdést érintettek volna.

A „Petit Parisien” azt mondja, hogy Muley Hafid elismertetésére az algezirászi aktán kívül attól is függ, mily biztosítékokat nyújthat arra nézve, hogy ígéreteit betarthatja. A francia csapatokat csak az összes panaszok elintézése után fogják visszavonni.

Az „Echo de Paris” szerint Németország és

Franciaország között már megindultak Marokkó ügyében a diplomáciai tárgyalások. A német birodalmi kormány kedvezően fogadta Muley Hafidnak azt a javaslatát, hogy Tangerben érintkezésbe kíván lépni az ottani diplomáciai testülettel.

Portugál-amerikai egyezmény. A kamara elfogadta a Portugália és az Egyesült Államok között bűnösök kölcsönös kiszolgáltatására vonatkozó egyezményt. A konvenczió huszonkét esetet sorol fel, amelyekben a kölcsönös kiadás helyén van. Politikai bűnös kiszolgáltatása nem kötelező. Idegen uralkodók ellen intézett merényletet nem tekintenek politikai bűnnek.

A perzsa forradalom. A Daily Mail-nak jelentik Teheránból, hogy a tebrisi forradalmi bizottság elhatározta a fegyveres ellentállást a mostani rendszer ellen egészen az új parlament összeüléseiig. A papság a sah csapatainak rablásai miatt szent háborút hirdet a sah ellen.

Az 1908. évi XXXVIII. t.-cz.

Budapest, augusztus 28.

Ma, amikor a cimre, mint Ő Felsője a király által szentesített törvényre hivatkozhatunk, bizony egészen más érzések között veszem kezembe a tolat, mint tettem azt ezelőtt, amikor ez még a messze távolban lebegett előttem, mint sokszor elérhetetlennek látszó célpont, amelyre vágyakozva néztünk annyi ezereken. Bizony, mikor tűnő éveimet vettem figyelembe, sokszor elfogott a kétely, sokszor, nagyon sokszor jutott eszembe, hogy ha meglesz is valaha, én már azt meg nem érem.

Mikor javában kéljelt egyik-másik obstrukció, én erre gondoltam, erre a mi törvényünkre. Minden obstrukciós szónok kijebb-kijebb tolt a megvalósulhatóság határát! Miniszterválságnál én jobban félttem, százszor jobban, mint a miniszter, mert hiszen ő azután is nagy ember marad, de mi lesz a mi törvényünkkel? Mikor ágyura, másfajta puszkára, másszínű kabátra, másnemű gombrára szavazták meg a sok milliót... hát hiszen én azt se bántam volna, ahhoz én nem értek, de ott motoszkált a fejemben az, hogy hát nekünk marad-e valami? Amiből a mi helyzetünkön fognak, vagy akarnak, vagy még csak akarni fognak javítani?! No de itt van! Neve is van, szentesítve is van!

Hogy minő? Én most nem akarok kritikát gyakorolni, azt későbbre hagyom, no meg az időre, hanem az első benyomást írom le, amit én reám tett ez a törvény, mikor először olvastam.

Előrebocsátom, hogy én ezt a törvényt, hogy úgy szóljak, születni láttam, sőt bizonyos tekintetben nekem is van részem létrejöttében, így nem sok meglepő új dolog állott előttem és mégis a jóleső megnyugvás volt az első benyomás, amit reám tett.

Mint egy nagy festmény, szobor, vagy egyéb nagy alkotás, az első megpillantáskor leköt, elragad s hibáit, ha vannak ilyenek, később, tüzetes, közeli vizsgálódásnál vesszük észre, úgy állott előttem ez a törvény. Mikor azt olvastam, hogy a községi (kör) orvosok fizetése ezentul 1600 korona lesz és négyszer megismétlődve 200—200 korona korpótlékkal együtt 2400 koronára fog emelkedni, magam elé képzeltem a nagymegyeri kollégámat, aki sok éven át egyszáz koronát kapott egész évi községi orvosi fizetésül, amit néhány évvel ezelőtt felemeltek 200, azaz kétszáz koronára, mert állatorvos jött a községbe és így az emberorvos elesett a vágatási biztosí javadalmazástól, hát ez most — miután már több mint 30 éve szolgál, tehát mind a négy korpótlék megilleti — fog kapni évenként 2400 koronát, egy hónapra annyit, mint amennyit ezelőtt egy évre kapott.

Mikor azt olvastam, hogy a rendes fizetést havi, a lakás- és fuvardíjat negyedévi előleges részletekben fogja felvenni a neki illetékes adóhivataltól, önkénytelen is arra a kollégára gondoltam, akinek 600 korona évi fizetése volt 20 községtől és neki husz előjáróságtól kellett 20—30—40 koronájával, illetőleg annak negyedrészeivel negyedévenként utólag kikunyorálni, sokszor hiába kérve, mert az volt a válasz, hogy nincs, majd ha lesz!

Mikor azt olvastam, hogy jelen törvény életbe léptétől kezdve egy év alatt a belügyminiszter kö-

teles létesíteni a községi és körorvosok nyugdíj-intézményét és arról az országgyűlésnek be kell számolnia, elémbé állott a sok kolduló orvos (ilyet is ismertem), orvos-özvegy és orvos-árva.

Ezek a nagy vonások.

Álljunk meg most itt!

Elismerem, tudom, — mondom, hangsúlyozom, hogy tudom, miszerint ez a törvény nem tökéletes, sok kívánni valót hagy fent, sőt egyesek érdekét olykor-olykor sértő; hogy sok dolgon segíteni kell még, ami itt mellőzve lett, hogy egyik-másik intézkedése nem elegendő, sőt talán kifogásolható, de ezek a gravamenezhető szempontok semmit, éppen semmit sem vonnak le az alkotás nagyszerűségéből, csak azt teszik kívánatosabbá, sőt követelik, hogy ezeken is segíteni kell. A szép képnek szép keretről kell gondoskodni!

Ez alkalommal különösen két momentumra hívom fel az irányadó körök figyelmét:

egyik a még megszerkesztendő végrehajtási utasítás, a másik a megalkotandó nyugdíjintézmény.

Mindkettőnek szüksége van gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ur legnagyobb jóindulatára, jóakarására; tőle függ mindegyik. És éppen ezért nem kell aggódnunk.

Az elsőnél különösen a részletig kell vinni a jóakaratot, kiváltképpen azon kérdésekben, amelyeknek megoldása a vármegyékre bízott.

Tudni kell ugyanis, hogy a törvény egy csomót figyelt a vármegyék hatáskörébe utalt. A látogatásdíjak megállapítása, a rendelés, a műtétek díjazása, a halottkémlés ügye, a lakáskérdés, fuvar, husszemle, a székely-kérdés, a helyi pótlék, az orvosi állások szervezésének ügye a megyék hatáskörébe tartozik és ezek helyes elintézésétől nagyon sok függ. Most azonban ezekről nem szólok, előtűnk áll, munkálkodunk a helyes megoldás érdekében, — az összes vármegyék alispánjaihoz éppen ez ügyben adtam be kérvényt, kérve az elintézéshez a jóindulatú méltányosságot, de a nyugdíjügyet én ezeknél fontosabbnak tartom, sőt azokra nézve, akik már átléptek a produktív élethez vagy ahhoz közel állnak, akiknek már teher a munka és vágnak a jól megérdemelt pihenésre, — a legfontosabbnak.

Erről akarok egy pár szót ejteni.

A nyugdíjügy rendezésénél, a nyugdíjintézmény létesítésénél két körülmény hívja fel a jóakaratu figyelmét:

első az hogy a nyugdíjigény megállapításánál az idősebb községi és körorvosok érdeke kielégítettessék, a másik az, hogy a nyugdíjalap megteremtésénél az orvosok ne terheltesse meg.

Az az orvos, aki életét szűk anyagi viszonyok között tengette, tőkét még a legkisebbet sem gyűjtethetett, a munkanembiás idejére vagy a könyörödmény (vulgo: koldulás) igen keserű kenyérére szorult, vagy öngyilkos lesz.

Az orvosoknak most vivott létért való küzdelemben szembeszökő volt ugyan mindenütt az, hogy a harcolók tényleg szűkölködnek, hogy a mindennapi alig tudják megszerezni, de a harcra indító ok lényegben még sem ez a szűkölködés volt, hanem a félelem a jövőtől.

Engem nem tesz csüggedté az, hogy igen sok és nehéz munkával szerezem meg magamnak és családomnak a mindennapi kenyeret, amíg dolgozni bírok szűken, de megélni, de elrémít az a gondolat, hogy mi lesz akkor, ha majd nem bírok dolgozni?! Mi lesz feleségemből, mi lesz gyermekeimből, ha még akkor én reám szorulnak?!

Az idősebb orvosokat részesíteni kell a nyugdíj-intézmény jótéteményeiben és itt már megadhatjuk a felvilágosítást az 1908. évi XXXVIII. t.-cz. tárgyalásánál felhangzott azon kérdésre, hogy mit számítunk be a nyugdíjban?

„A nyugdíjigény megállapításánál a szolgálatban eltöltött éveket kell beszámítani!”

Módját kell eiteni annak, hogy az öreg orvosok is kaphassanak nyugdíjat.

Miután pedig erre megfelelő alap megteremtéséről is gondoskodni kell, módját kell eiteni, hogy az úgy is szegény községi és körorvos ezen a czímen ne terheltesse meg, hanem az alap megteremtésére a községek egy évig fizessék be azt, amit eddig or-

vosaiknak fizetésére adták, hiszen ezentul már nem ők, de az állam fogja orvosukat fizetni és ők ezen teher alól felszabadulnak. Illő, hogy annak emlékére ők a nyugdíjalapot megteremtsek.

Dr. Bodnár Sándor
osztályelnök.

Uhlánusok a vonat előtt.

— Vasúti szerencsétlenség Óbudán. —

Budapest, augusztus 28.

A vasúti szerencsétlenségek gazdag krónikájában is ritka helyet foglal el az a katasztrófa, mely ma az esztergom—budapesti vonalon játszódott le. Gyors egymásutánban ez a harmadik vasúti katasztrófa, mely a főváros közelében történt és csak a véletlen szerencsén mulott, hogy számos ember áldozatul nem esett. Míg az előbbi kettőt, a váczi és a szőreghti előre nem látható véletlenségek okozták, kétségtelen, hogy a mai szerencsétlenség némi előrelátással elkerülhető lett volna.

A katasztrófa reggel háromnegyed nyolczkor az óbudai rakparton, szemközt a hajógyárral történt. A rakpartnak ezen a részén keskeny ut vezet, alig ötödfél méter széles s ebből is jelentékeny részt a helyi érdekű vasut foglal el. Ezen a keskeny utvonalon a vonat előli kitérés még a gyalogosoknak is csak ügygyel-bajjal lehetséges, annál nehezebben a lovascsapatoknak. A székesfehérvári uhlánus-csapat vezetőinek csak ezzel a nagyon egyszerű körülménnyel kellett volna számolni s ezzel könnyen elbevéghető volna a csaknem végzetes kimenetelű szerencsétlenségnek.

A mondott időben éppen az Esztergomból jövő vonat rohogott arra. Mikor a vonat a Leipziger-féle szeszgyár elé ért, két uhlánus század lovagolt a vonattal szemközt irányban. Az egyik század minden baj nélkül ellovagolt rendekre oszolva a vonat mellett. A másik századnak lovai azonban megbokrosodtak és részint lefutottak a partról, majdnem a Dunaágba rántva lovasaikat, részben pedig egyenest a mozdonyok száguldtak. A gépész ekkor már fékezett. Valóságos csoda, hogy a vonat, mely közel harminczöt kilométeres sebességgel járt és igen sok kocsiból volt összeállítva, keresztül nem gázolt a lovaskatonák fejvesztett tömegén. Ami szerencsétlenség esett, úgy történt, hogy a halálra rémült uhlánusok legráltak a lóról, vagy pedig a mozdony által horzsolóttak. A mozdony az egyik lovon keresztülment. A szegény párat, hogy kinyújtott megszabaduljon, ott a helyszínén agyon kellett löni. Négy katona súlyosan megsérült. Úgy ezeket, mint a sérült lovakat gyógykezelés alá vették.

Részletes tudósításunk a szerencsétlenségről a következő:

A 12. uhlánus-ezred.

A székesfehérvári 12. uhlánus-ezrednek Tolnán állomásozó 2. és 3. százada jelenleg Budapest környékén gyakorlatozik és az Andrássy-laktanyában van elszállásolva. Ma reggel Pilis-Csabáról jövet, mindkét század Ó-Budára vonult usztatási gyakorlatra. Elhaladva az óbudai hajógyár mellett, 7 óra 45 perczkor érték a Leipziger-féle szeszgyárhoz, mely a Dunaparton fekszik. Ezen a tájon a rakpart kanyarulatot vesz és ötödfél méternyire szűkül, ugyanarra, hogy a lovagló századok egészen elfoglalták az utat. Az uhlánusok mire sem gondolva, léptek a keskeny utra, melyen néhány perczrel később megtörtént a szerencsétlenség.

A szerencsétlenség.

Abban a pillanatban, amikor a két század a kanyarulathoz ért, teljes sebességgel velök szemben jött a 403. számú esztergomi vegyesvonat.

Mayer alezredes, ki a menet élén lovagolt, nyomban rendekre való oszlást vezényelt. Ezt az elől vonuló 2. század baj nélkül végrehajtotta. Úgy látszott, nem történik semmi szerencsétlenség. A vonat elrobog a második század mellett.

Következett most a 3. század, amelyet Privanezi Tivadar százados vezetett. Az egyik ló a közelgő vonat robogásától azonban meghökölt és a sinek közé állt lovasával. Gebhardt Nándor gépész vészjelet adott, melynek füttytől valami husz

ló megbokrosodott. Erre a mozdony ismételtlen sípolt, mire a megbokrosodott lovak a mozdonynak rohantak.

Közben a vonatot természetesen fékeztek, és így a fenyegető katasztrófának élet vették. Egy pillanatig úgy látszott, mintha az egész vonat át akarna gázolni az uhlánusok századán. A vonat sebességét azonban sikerült csökkenteni és csakhamar meg is állt a vonat. Közben irtózatossá kiáltás hallatszott. Lovak és katonák heverték a pályán. Mások meg legurultak a meredek parton a Dunába.

Négy súlyosan sérült.

Mayer alezredes és Privanezi százados azonnal nekiláttak a történetek megállapításának. Megnyugtatták a riadozó legénységet, hogy halálos szerencsétlenség nem történt. Négy közlegény azonban életveszélyesen megsérült. Ezek a következők:

1. Pánits István (bokatörést szenvedett a jobb lábán és súlyos zuzódásokat a fején),
2. Prodanovits Pál,
3. Kranits József,
4. Schell Fülöp.

Ezek a karjukon és a lábukon szenvedtek sérüléseket. Számosan szenvedtek könnyebb természetű sebesülést, ezek közt Tramberger Mátyás, aki ijedtében elfutott, felugrott a legközelebbi villamosra és meg sem állt az Andrássy-laktanyáig.

Első segélyben a tengerészkatona részeseitették a sebesülteket. A haditengerészet folyami osztályának laktanyája ugyanis ott van a közelben. Hoppe Ottó sorhajóhadnagy több matrózzal a szerencsétlenség színhelyére sietett, a sebesülteket hordágyra tették, a laktanya betegszobájába vitték, ahol bekötötték sebeiket. Önnét hordágyakon a 17. helyőrségi kórházba vitték őket.

A sérült lovak közül egyet a helyszínén agyon kellett löni. Őt lovat pedig az állatorvosi klinikára szállították, az állatvédő egyesületnek és az állattartók szövetségeinek szekerein.

A vizsgálat menindult.

A helyszínén megjelent Schmidt rendőrfelügyelő több rendőrrel. A felügyelő kihallgatta Simonyi Márton vonatvezetőt, Gebhardt Nándor gépészt és az egész vonatkísérő-személyzetet. Megállapítást nyert, hogy felelősség a vonat személyzet nem terheli.

A katonák azzal állottak elő, hogy a veszedelmet az okozta, hogy a gépész ismételtlen is vészjelet adott, amitől a lovak még inkább megbokrosodtak. A gépész ezzel szemben előadta, hogy a vészjelek ismétlése kötelessége volt, mert másként nem adhatott volna jelet a vonat végén tartózkodó fékezőknek. A vonat százhetven tonna terhet vitt, következőleg a megállítása annál nehezebb volt és a gépésznek annál inkább kötelességében állt, hogy ismételt vészjelekkel figyelmeztesse a vonat végén levő teherkocsik fékbódéiban tartózkodó fékezőket.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Ujvidék város tisztikarának madátuma szeptemberben lejár. Balla főispán a tisztújító közgyűlést szeptember tizedikére tűzte ki. Változás csupán a polgármesteri állásban lesz, melyre Demetrevics Vladimir főkapitány a jelölt.

Kolozs város közgyűlése tudvalevőleg kimondta, hogy felir a belügyminiszterhez a városnak nagyközséggé való átalakítását kérve gróf Andrássy Gyulától. Kolozsmegye közgyűlése szintén hozzájárult ehhez s a maga részéről is felir a belügyi kormányhoz. Most a miniszter leiratában közli, hogy a nagyközséggé való átalakuláshoz nem járul hozzá. Elrendeli egyben azt is, hogy a régi tisztviselők mindaddig lássák el a város ügyeinek vezetését, amíg a tisztújítás megejtéséről nem intézkedik.

Győr vármegye területén levő Ikrény kisközség községi önállóságának megszüntetését a belügyminiszter megengedte. Ikrény, mint önálló puszta, közigazgatási tekintetben Rábapatoná kocséghez csatoltatott.

Hajduböszörményben Veszprémi Zoltán főispán elfogadta Kelemen rendőrfőkapitány lemondását s helyettesül Károly alkaptányt nevezte ki. A főispán egyuttal elrendelte a pályázat kiírását.

Óriási benzinkatasztrófa a Kossuth Lajos-utczában.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 28.

Jóformán el se mutak még a lelkekből a Kowald-gyár benzinrobanásának borzalmai, még szinte hallani lehet az egész sajtóban és a közvéleményben fölzugó erőyes követelés hangját, hogy robbanásmentes tartályok alkalmazására köteleztesse mindazok, akik ezzel a gyilkos folyadékkal üznek akár ipart, akár pedig kereskedést. A Kowald-gyári áldozatok vonagló teteme előtt a felháborodás és a megdöbbenés indulatai rázták meg az idegeket; drákói rendszabályokat követeltünk a szörnyű pusztulás s a halál borzalmainak vigyorgó fintorpozája előtt. Aztán elmúltak előlünk a szörnyű látványosságok; a kórház és a temető kapui becsapódtak a megtépett, halvány szegény emberek mögött, a látományok emléke egy csöppet megfakult... Egy csöppet!... De a fölháborodást, a rendszabályokat egészen elfeledtük. És ma délután irtózatossan megismétlődtek a szörnyűségek. Megismétlődtek olyan borzalmassággal, amelyhez hasonlóra még mi, ennek a lelkiismeretlen, könnyelmű városnak napi krónikásai sem emlékezünk.

Ma délután a Kossuth Lajos-utca 13-ik számú házában óriási benzinkatasztrófa történt, amelynek hét emberáldozata van. Ezek közül egy szerencsétlen ott a helyszínén azonnal meghalt, hat sebesültet pedig olyan borzalmasan összeroncsolt állapotban szállítottak a mentők a Rókus-kórházba, hogy háromnak talán csak rettenetes órái vannak még hátra, a másik három pedig, ha a tudomány csodájaként megépiül, terhe lesz önmagának és átkozni fogja a pillanatot, amelyben megtépett testét az irgalmasság gondiába vette.

Leírhatatlan borzalom van azokon az arczokon. Le van törülve róluk mindaz, ami isteni, vagy emberi lehet egy emberarczon. És a kintől tajtékos, szederies ajkakon iszonyu átokká válik minden nyöszörgés, minden reszkető sóhaj. Átok azoknak a fejére, akik azt a pokolbéli tüzfolyadékot lelketlenül egy törekeny üveg hitvány védelmére bízzák.

A katasztrófa.

A szerencsétlenség délután háromnegyed négykor történt. A Kossuth Lajos-utca tele volt sétáló és dolguk után járó siető emberekkel. Egyszerre valami tompa, a mélységből jövő dörmögés rázta meg az épületeket s mindjárt utána, riasztó éles csattanással kivágódott a kövezetre a 13-ik számú házban lévő Görög István-féle üvegnagykereskedés hatalmas utcái kirakata, ablaktábláitól, üvegholmistaól egy pillanatra mindenkit lenyűgözőtt a detonáció rémülete s az összeverődő tömeg zsidabtan, télenül meredt a pusztulásra. Még arra sem ocsudott fel, amikor füst, láng csapódott ki az épület résein. Hanem a következő pillanatban aztán egy idétlenül szörnyű látvány egyszerre belemarcsangolt újra az emberek idegébe. Az épület kapuján rémületet keltő üvöltéssel rohant ki egy lánggal égő eleven fáklya. A látványnak vért, velőifagyasztó borzalma volt. Az égő ember három-négy lépést bugdacsolt ártikulálatlan ordítással, aztán felbukott és borzasztóan vergődve vonaglott az üvegcserepekkel beszórt kövezeten.

Ez a rettenetes látvány oldotta fel aztán az első rémület zsidabadságát. Legelőször a posztón álló 1424. számú rendőr, Szabó XII. János tért magához a rémületből, akit a szétrobbant óriási kirakatüveg majd agyonütött. A derék, bátor ember először a földön vergődő szerencsétlennek sietett a segítségére s amikor aztán annak apóli akadtak a tömegben, maga behatolt füstön, fojtó gőzön keresztül a ház belsejébe s pár pillanattal utóbb egy másik borzalmasan összeégett szerencsétlent hozott ki a karjain a szabad levegőre. Ezen közben azonban már megmozdult az egész utca. A szomszédos házakból emberek futottak elő, a megrongált épület belsejéből is az utcára rohantak azok a szerencsések, akiket a katasztrófa nem ért. Egy pár bátor ember követte Szabó XII. János rendőr derék példáját s behatoltak a házba életet menteni. Mások a telefon-

hoz siettek a mentőket, tüzoltókat értesíteni s pár pillanattal utóbb már ott is volt mind a két testület a vész színhelyén. A mentők öt köcsival vonultak ki. Az őrségeket maga Kovács mentőigazgató parancsnokolta. Virosztek és A czél főorvosok segédkezése mellett. A tüzoltók Blaschnek segédtsízt parancsnoksága alatt vonultak ki szintén nagy készültséggel és rendkívül preczizen. Dolguk azonban csak az életmentés körül akadt, mert a robbanás nem gyujtott. Ezzel a mai kivonulásukkal a mentők is, a tüzoltók is megmutatták, hogy szívvel, lélekkel értik hivatásuk emberbaráti vonatkozásait. És akik látták a mai katasztrófa borzalmaságait, megilletődve állták körül a mentőkocsikat és a feketesisakos tüzoltólegények munkáját.

Dicséret illeti meg a rendőrség embereit is. Jeszenszky Gellért IV. kerületi kapitányt és Henkel Lajos rendőrfogalmazót, akik tapintattal, a tömeg izgalmaéhoz illeszkedő belátással jártak el a rendfenntartás nehéz munkáiban. És a hánykódó, izgatott tömeg ellenkezés nélkül, szívesen engedelmessé vált a tekintély nyugalmaival intézkedő rendőri kirendeltségnek.

Pedig a katasztrófa borzalmai eleinte képtelen izgalmakba verték az embereket. Odabenn az épületben borzalmas jelenetek játszódtak le, amelyek még fokozódtak, amikor a rémülettől félőrült emberek a borzalom színhelyéről az utcára kirohantak és amikor egy összeroncsolt hullát, meg az üvöltő sebesülteket lehozták.

Az előzmények.

Mind ezt a szörnyűséget egy nagy üveg benzín fölrobbanása okozta. Huszonöt-harminc kiló lehetett a felrobbant benzín, amelyet a Koronkay és Finály-czég számára szállított az Apolló vegyészeti gyár ferencvárosi raktárháza. A Koronkay és Finály-czégnek műszaki, egészségügyi és elektrotechnikai gyára van Ujpesten, ahol aerogen világító-gázt is gyártanak. Éppen az aerogen-gáz előállításához kell a benzín, vagyis inkább a gázolin, ami a benzinnel egy, gyulékony gázokkal telített silányabb fajtája.

Ma délután a Burger, Meider-féle fuvarozó-vállalat, amely az Apolló vegyészeti gyár fuvarozásait végzi, a gyár ferencvárosi raktárházából egy 25-30 kg. benzint tartalmazó nagy üvegballont hozott be a czég számára. A benzint Vecsésre kellett volna szállítani, ahol a czég éppen most rendezte be az aerogen-gázvilágítást. A szállítás azonban nem közvetlenül a raktárból történt, hanem közvetve a czég irodájából kellett volna a benzinnel Vecsésre küldődnie több más műszaki holmival egyetemben. A czég irodája a Kossuth Lajos-utca 13-ik számú háznak félmeletén van és állandóan tartanak benne nagyobb mennyiségű robbanó kémiai anyagokat, benzint, gázolint, miegymást. Erről pedig régtől fogva tudomásuk volt a Kossuth Lajos-utca kereskedőinek, akik meglehetősen kényvelmentlenek is találták a veszedelmes szomszédságot s csak nemrégiben is küldöttségileg jártak a IV. kerületi elüljáróságnál, azt kérve, hogy telepítsék ki a Kossuth Lajos-utczából a czég irodáját. Az elüljáróságon azonban valaki, akit még nem ismerünk, azzal a brüsszli válaszzal küldte el a Kossuth Lajos-utczai kereskedőket, hogy ne avatkozzanak hatóságai ügyekbe, mert a Belváros közbiztonságáért az elüljáróság felelős. Ilyen körülmények közt természetesen maradt minden a régiében s ma is beszállították a czég irodájába a Vecsésre küldendő benzint.

Körülbelül félégkor állt meg a ház előtt a Burger-Meider fuvarozó vállalat társzekerét két hatalmas benzinballonnal. Még azt a könnyelműséget is elkövezték, hogy nem robbanásmentes Heintze-tartályban, hanem egyszerű üvegdemijonban szállították a veszedelmes kémiai folyadékot. Az üvegeket Kreisch Péter kihordónak kellett volna a czég irodájába felvinnie. Vállára is vette az üvegeket, aztán eltűnt vele a kapubejárat alatt, ahonnan élve nem tért többé vissza. Egy pár pillanattal később megtörtént a robbanás, amelynek legelső áldozata a szerencsétlen Kreisch Péter maga volt. Borzalmasan összeégett, megcsontított holttestét az iszonyu lökés a lépcsőkről kivetette. Lánggal égve zuhant a hullá le az udvarra mint valami óriási röpentyű.

Hogyan történt a robbanás.

Hogy mi idézte fel a szerencsétlenséget, azt csak sejtteni lehet, tudni nem; mert élő ember nem volt tanuja annak, hogy mi történt a sötét lépcsőház kanyargós folyosóján. Az előzetes rendőri vizsgálat feltevései szerint, az üveget vivő Kreisch, a sötétben elbotlott s az üveget elvitette. Így kellett történnie a dolognak, mert a széttörtött üveg csörömpölését a katasztrófa egy másik áldozata, Gál István házmester felesége már hallotta és ki is futott lakásából a lépcsőházba. A mentőknek Gál Istvánné úgy mondta el a dolgot, hogy ő Kreisch a félemelet lépcsőjén látta botorkálni. Körülötte mindent elöntött a benzin, amely vastag sugárban csurgott le a földszintre is. Az egész lépcsőház tele lett fojtó gázokkal. Nem tudva, hogy mi történt, felkiáltott a félemeletre:

— Mi van odafenn?

Ebben a pillanatban Kreisch gyufát gyujtott. Bizonyára visszafelé akart indulni, de nem mert a sikossá vált lépcsőknek a sötétben nekivágni. A gyufa villanására Gál Istvánné rákiáltott Kreischra, hogy vigyázzon. A figyelmeztetés azonban már későn jött, mert egyszerre lángba borult az egész levegő és a következő pillanatban megtörtént az iszonyu robbanás.

A benzingázak robbantak fel. A légnyomás ereje rettenetes volt. A forró levegő végig zuhogott a szűk folyosókon. A félemelet zárt kagylójában összezsuzta a Koronkay és Finály czég irodájának aitaát és butorait. Benyomta Greiner Janka magánzó szemből fekvő lakásának aitaát, összezsuzta a butorokat, bedöntötte a lakás egyik közfalát, aztán utat találva, becsapott a Görög István-féle üvegkereskedés hátsó aitaáján, elsepert mindent maga előtt, törve-zuzva a drága üvegholmikát, aztán nekifeszült a hatalmas kirakatablaknak, amit szétrobbantva kivágott az utcára. Ez a rettenetes levegőroham két nehéz, nyolcz mm. vastagságú vasaitót papirként halogatott össze erőszakos utjában, mind a kettőt kivette sarkából. Hogy pedig ilyen, aránylag kis mennyiségű benzín ekkora rombolást okozhatott, annak jórészt maga az épület belső berendezése volt az oka.

Kossuth Lajos-utca 13.

Ez az ominózus számú ház már volt egyszer katasztrófa színhelye. Pár évvel ezelőtt dűledezni kezdett. Csaknem egész homlokzat-fala lezuhant a kövezetre s a Görög István-féle bolt ugyszólván az utcára került. A ház néhai Görög Istváné, a jelenlegi tulajdonos édes apja volt még akkor. Nem is így nézett ki, mint ma. Rozoga, ódon egyemeletes kis viskó volt, amely csunyán kirítt a Kossuth Lajos-utca díszes palotasorából. A falomás után renoválták, de nem alapijából építették át, hanem a régi rozoga alapon foldozgatták úgy, hogy a külsőleg imponáló épület belseje megmaradt ugyanolyan sötét, kellemetlen szűk odunak, amilyen volt. Szerencse, hogy ez a mai robbanás nem gyujtogatott, mert ha abban a házban tűz támad, onnan eleven ember nem kerül ki. A Kossuth Lajos-utczai bejárat egy szűk és sötét lépcsőházba vezet, amely azonban nem vezet csak a félemeletre és egy minden oldalról zárt grottát képez kijárat, ablakok, levegő és hely nélkül. Ebben a zugban szorult meg a robbanástól áthevült levegő és ettől az ellentállástól kaptá rettenetes feszítő erejét. Innen úgy zuhogott ki, mint ahogy az ágyu lökamrájában megszorult gázok az ágyu csövén kilöködnek. A szűk folyosók még csak növelték a légvonat erejét.

A főlépcsője majdnem hozzáférhetetlen ennek a háznak és ez az oka, hogy akiket az égő benzin-folyam utóltért, az nem is menekülhetett. Akasztani kellene azt, aki ilyen építkezésre hatósági engedélyt ad, aki egy ilyen házban szalmacsomagolással dolgozó üvegkereskedést és robbanó vegyszerekkel manipuláló műszaki vállalatot megüti. A mai katasztrófa megmutatta, hogy milyen biztonságban van ott az élet.

Az áldozatok.

Hét áldozata van a katasztrófának. Ezek közül egy, és pedig a szerencsétlen Kreisch Péter azonnal szörnyet halt. Hatan halálosan megsebesültek. A sebesültek a következők:

Káldy Gyula munkás, Gál Istvánné, szül. Ruttner Hilda házmesterné, Balkó Jánosné, szül. Szabó Mária mosónő, Dinga Lajos és

Groszmann Béla, a Görög István-féle üvegkereskedés boltiszolgái és Simka Károly mulakatos.

Mind a hat sebesültet reménytelen állapotban szállították be a Rókus-kórházba. Csaknem valamennyinek az egész teste össze volt égve és a késő éjszakai órákban, amikor ezeket a sorokat írjuk, rövid időközökben kapiuk a jelentést, hogy Gál Istvánné és Simka Károly iszonyu kínok közt kiszenvedtek. Most már tehát három halottja van a katasztrófának s nagyon valószínű, hogy reggelig még egy áldozata lesz. Káldy Gyula is meg fog halni.

A sebesültek kihallgatása.

A szerencsétlen áldozatok halottas ágyaikon négy vallomást tettek szörnyű perczekről. Gál Istvánné haldokolva ismételte meg a mentőknek tett vallomását, dr. Nagy Béla vizsgálóbíró előtt, aki az áldozatokat Haenkel Lajos rendőrfogalmazó jelenlétében kihallgatta. Gálné elmondta hogy a kifolyó benzint a szerencsétlen Kreisch Péter robbantotta föl, amikor gyufát gyujtott, hogy visszatérjen. Balkó Jánosné elmondta, hogy a III. emeleten a Megyeri-családnál mosott és a robbanás hangjára futott le megnézni, hogy mi történt. Egy hirtelen felcsapó benzinláng elérte és elvágta előle a menekülés útját. Állapota ennek is reménytelen. Groszmann Béla idegrohamok közt hanykodik, néha vánszággal őriöng, úgy, hogy kihallgatható sem volt. Dinga Lajos szintén nincs kihallgatható állapotban. Simka Károly mulakatos csak annyit tudott mondani, hogy a házban dolgozott. Éjjel tizenegy órakor behalt seibe.

Építődök.

A véletlen különös szeszélyeként meg kell említenünk, hogy a Kiss Károly-féle sorsjegyzületet, amely szintén a 13. számú házban van, a robbanás ereje teljesen elkerülte. A Görög-féle szomszédos üzletben mindent öszerombolt a katasztrófa, vasaitókat fészegtetett ki és egy fél lépéssel odább egy papirlap nem mozdult meg az asztalokról.

A robbanás pillanatában a félemeleten lévő Koronkay és Finály-féle irodában Dicsérdi Ilona gépirónő és König Mihály irodafőnök dolgozott. A rémület első hatása alatt kiugrottak az ablakon éppen a benzinlángokban álló udvarra. A menekülőket a szomszéd ház félemeletéről felvonták újra és nem lett semmi bajuk, három lépésnyire tőlük pedig két ember összeégett.

Czieder István tüzoltó, aki éppen szabadnapos volt, a robbanás pillanatában haladt el a ház előtt s mikor a robbanást és az azt követő sikoltozást meghallotta, rögtön a házba rohant. Az udvarra érve, látta a felcsapó lángokat. Oda sietett, ahol a legnagyobb lángot látta. Az első emeletre vezető lépcsőn, néhány fokkal az emelet előtt, a sűrű füst daczára egy embert vett észre, aki még jajgatott, de hangja már egészen a hörgésbe fult.

A derék tüzoltó bár szolgálton kívül lévén, nem volt védelmi eszközökkel felszerelve, odarohant a füstön és lángon át, karjaiba kapta az elalélt férfit és lefelé sietett vele a lépcsőkön. Amint leért, a kapualjban elhelyezte az eszméletlen férfit, azután újra visszament, hogy segélyt és menekülést vigyen a szorongatott szerencsétleneknek.

A hivatalos vizsgálat.

A katasztrófa első izgalmainak elmúltával, Pekáry főkapitányi helyettes, Jeszenszky Gellért rendőrkapitány és Wohl Lajos ügyeletes városi mérnök kíséretében bejárta a szerencsétlenség színhelyét és megejtette a hivatalos elővizsgálatot. A vizsgálat mindenekelőtt azt állapította meg, hogy a felrobbant benzin üvegballonban volt és nem az előirt robbanásmentes vastartályban. Ezzel tehát a benzin szállítói mulasztást követtek el és felelőssé váltak a szerencsétlenségért. Az Apolló vegyigyár ellen tehát megindult az eljárás.

A kár.

A kár körülbelül kétszázötvenezer koronára tehető. A Görög István-féle üvegkereskedés kára egymaga nyolczvanezer korona. Az épület is nagyon megrongálódott. Valószínű azonban hogy, minden biztosítva volt.

Könnyen elkerülhető lett volna ezen újabb szerencsétlenség, ha a Magyar Fémlemezipar (VII., Erzsébet királyné-ut 57.) szabadalmazott robbanáselleni tartályokat használták volna.

Az olvasóhoz.

Szeptember elsejével új előfizetést nyitunk az „Egyetértés“-re, a legrégebb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés“ úgy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hiú marad eddigi nagy múltjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományához hiven, eddig Irányította, ezentúl is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés“ ezentúl is törhetetlenül és megújuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozatosabb és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napl események részletes és pontos feltérképezésével ezentúl is a vezető helyen fog állni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességét, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés“ a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentúl csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . 14 kor. — fill.

Egész évre . . . 28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be.

TÁVIRATOK.

Clemenceau betegsége.

Karlsbad, aug. 28. Clemenceau francia miniszterelnök még mindig gyöngéledik és ágyban fekszik. Edvárd angol király tegnap Izvolszki orosz külügyminiszterrel és gróf Berchtold cs. és kir. pétérvári nagykövettel beszélgetést folytatott. Crozier bécsi francia nagykövet tegnap elutazott, de ismét vissza fog térni. Clemenceau miniszterelnök valószínűleg elhalasztja elutazását.

Hakon király és a császár találkozása.

Berlin, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) A Tageblatt pétérvári tudósítója jelenti: Udvari körökben beszélnek, hogy Hakon király legközelebb meg fogja látogatni a császt. A találkozás időpontja még nem biztos.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	aug. 28.	aug. 27.
Buza	locobuza 101 ¹ / ₈	101 ¹ / ₄
	szeptemberre 102 ¹ / ₈	101 ³ / ₄
	decemberre 103 ³ / ₈	103
Tengeri	szeptemberre 89 ¹ / ₂	87 ¹ / ₂
	decemberre 77 ⁶ / ₇	77 ⁶ / ₈
Csikagó.		
Buza	szeptemberre 95	94 ¹ / ₈
	decemberre 95 ¹ / ₈	94 ³ / ₈
Tengeri	szeptemberre 78 ¹ / ₈	77 ⁶ / ₈

New-York, aug. 28. Gyapot New-Yorkban helyben 9.50 (9.06 tegnap), gyapot szeptemberre 8.40 (8.40), gyapot novemberre 8.38 (8.41), gyapot New-Orleansban helyb. 10.25 (10.38), petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90) petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, augusztus 28. (Zárlat.) Zsir szeptem. 9.37 (tegn. 9.32), zsír októberre 9.45 (tegnap 9.40), szalonna short clear, 9.12 (tegnap 9.12), sertéshus októberre 14.80 (tegnap 14.65)

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szombat, augusztus 29. — Róm. kat.: Ker. János fejv. — Prot.: János fejv. — Görög-orosz: aug. 16. Dioméd vt. — Zsidó: Elul 2. S. Solt. — A nap két reggel 5 óra 15 perczkor, nyugszik este 6 óra 46 perczkor. — A hold két reggel 7 óra 26 perczkor, nyugszik este 8 óra 12 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Allandó nyári kiállítás nyitva a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 87. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás nyitva a Nemzeti Szalonban. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva. Belépő-díj 20 fillér. — Egyenruházati kiállítás a Techn. Iparmúzeumban zárva. — A Nemzeti Múzeum ásványtárai nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása zárva. — A nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Vilmos császár Strassburgban. A császári pár tiszteletére a strassburgi pályaudvaron nagy katonai jellegű fogadtatás volt. A bevonulás alkalmával a császári családnak tagjai nyitott kocsiban, a császárné fiával gyalog vonultak be. A közönség lelkes ovációkban részesítette a fejedelmi személyeket. A díszemelésnél a polgármester üdvözölte a császárt, ki köszönetet mondott a szép fogadtatásért és pártfogását ígerte. A menet azután a császári palotába indult, hova 7 órakor érkezett meg. Nemsokára megérkezése után polgári fogadás volt.

— Szerényi József államtitkár szabadságon. Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár, aki az egész nyarat Budapesten hivatalban töltötte, ma este három heti szabadságra utazott. Az államtitkár holnap reggel érkezik Fiuméba, ott azonnal hajóra száll és az egész három heti időt tengeren tölti, meglátogatva Észak-Afrika kereskedelmileg jelentősebb kikötőit; Budapestre vissza pedig szeptember 21-én érkezik meg.

— A kultuszminisztériumból. A király dr. Bárány Gerő és dr. Rónay Zoltán kultuszminiszteri segédfogalmazóknak a miniszteri fogalmazói címet és jellegét adományozta.

— Justh Gyula szarvasvadászaton. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, tegnap tornyai birtokáról Kalocsára utazott szarvasvadászatra. A házelnök Kalocsán Nyáry Béla országgyűlési képviselő vendége.

— Ferdinánd fejedelem Szepesváralján. Közöltük, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem az elmúlt szerdán gépkocsin a Tátrából Lőcsére érkezett. Erőből a látogatásról az alábbi részletes tudósítást kaptuk. A fejedelmet a város polgármestere és az ottani apátplébános kalauzolták, kiknek a fejedelem távozásakor köszönetet mondott, majd pedig elbucsuva tőlük, automobilján Szepesváralja felé vette útját, ahol meglátogatta a szepesi ősi káptalan s megtekintette az ott levő püspöki székesegyházat, mely köztudomás szerint úgy építészeti, mint műtörténeti szempontból hazánk egyik büszkesége. A bolgárok uralkodóját itt dr. Berwaldszky János és Fertsek Nándor székesegyházi kanonokok fogadták. A fejedelem nagy érdeklődéssel tekintette meg a templom történelmi vonatkozású műemlékeit s figyelemmel hallgatta dr. Berwaldszky apátkanonok szakszerű felvilágosításait. A fejedelem, aki mindvégig magyar nyelven társalgott, különösen érdeklődött a templomban levő országos híru és gyönyörű epítaphiumok iránt s azok közül sokat, a rajtok levő czimerek után, első pillanatra felismert, ami a fejedelem nagy történelmi tudásáról tanuskodik. A fejedelem dr. Berwaldszky János és Fertsek Nándor kanonokoknak eltávózása előtt szíves felvilágosító készségiükért és fáradozásaikért köszönetet mondott s a látottak felett elragadtatásának adott kifejezést, majd pedig szívélyesen elbucsuva tőlük, automobilján kíséretével együtt Püspökházára kocsizott.

— A nagybeteg Tolstoj. Ellentmondók azok a hírek, amelyek Tolstoj betegségről érkeznek. Az egyik hírforrás szerint a nagy író állapota súlyos aggodalomra ad okot, a másik szerint pedig csak muló bajról van szó. Minthogy egyik hirt sem lehet ellenőrizni, ennél fogva közöljük sorrendben a beérkezett tudósításokat. Jasznaia-Poljanában Tolstoj többé nem fogad látogatókat, mint ahogy naponta szokta, mert állapota rosszabbra fordult. Az utolsó bulletin szerint a láz emelkedett, a lábfaidalmak növekedtek. A nagybeteg író most már engedelmessékedik az orvosi rendeléseknek. Családia körülötte van és készül a legrosszabbra. — Viszont a pétérvári távirati ügynökség tudakozódott Tolstoj Leó állapota felől és megállapította, hogy az ősz író régi lábaja a legutóbbi napokban heves fájdalmak kíséretében kiújult úgy, hogy szobájában kénytelen maradni. Állapota semminemű aggodalomra nem ad okot. Szeptember 10-én el akar utazni Jasznaia-Poljanai birtokáról, hogy valamelyik fürdőben lábaját gyógykezeltesse.

— Igazgatóváltozás. Örlei Andor, kölcsonös barátságos megállapodás folytán, a Járadekhitelbank Részvénytársaságnál viselt ügyvezető-igazgatói állásáról, valamint igazgatói tagságáról, önállósítása céljából, lemondott. Az igazgatóság az eddigi ügyvezető-titkár, Adler Gyulát bizta meg az intézet vezetésével.

— A Szent Jobb visszatétele. A budavári királyi palota Szent István-templomában tegnap ünnepies Te deum mellett helyezték vissza a főoltár mögötti fülkéjébe a Szent Jobbot, mely a szentistváni nyolczad alatt a templom főszentélyében állandóan ki volt téve. A lefolyt nyolcz nap alatt tízezernél többen zarándokoltak el a Szent Jobbhoz, melynek ünnepies visszatételénél Kanter Károly udvari apátplébános, a Szent Jobb öre végezte a szertartást és az elhelyezésnél alabárdos koronaőrök segédkeztek.

— Petőfi-ház. A napokban lebontották a Bajza-utcai Petőfi-háznak a Kmetty-utczára nyúló sarokrészét és a villa elé kerék előcsarnokot építettek. E sarokrészről díszes kapuzaton át lesz a főbejárata. A Petőfi-ház egyes helyiségeit új rendeltetésüknek megfelelően átalakítják. A nagyterem lesz a múzeum, melyben a Petőfire vonatkozó ereklyék nyernek elhelyezést, köztük a nagy költő szobor- és képmásai s fenmaradt emléktárgyai. Az egyik melléktérben még lesz a hí mása annak a kiskőrösi szobának, ahol a költő született.

— Letartóztatott fogorvos. A zsolnai határszéli kapitányság értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy ott letartóztatta dr. Hegedűs József budapesti fogorvost, aki ellen a rimaszombati ügyészség elfogató-parancsot adott ki. Hegedűs ott is erőlköztelen üzemelivel vonta magára a rendőrség ügyel-

— **Képviselő és szerkesztő afférje.** Somogyi Aladárnak, a törökszentmiklósi képviselőjének afférje támadt tegnap este a városligeti Weingruber-kávéház terraszán. Ott ült a képviselő egy nagyobb társasággal. Közvetlenül a szomszédos asztalnál pedig Strasser József, a szociáldemokrata „Volkstimme” című lap szerkesztője hallgatta a katonabandát. Strassernek a széke véletlenül a képviselőhöz ütődött. Somogyi Aladár erre ideges lett s mivel a székek összesurullódása még többször is megismétlődött, Somogyi Aladár kiabálni kezdett, egyben pedig meglökte a szociálista szerkesztőt. Ebből izgalmas szócsata támadt, majd súlyos és kölcsönös sértések történtek. Már-már tetlegességre került volna a sor, ha a jelenlévők közbe nem lépnének. Somogyi is, Strasser is rendkívül izgatott volt. Somogyi ezután elhagyta a kávéházat, ma reggel pedig dr. Hédervári Lehel képviselő és dr. Komjáthy Béla miniszteri titkár útján provokálta Strassert, akinek megbízottai: Vágó Béla, a kávéházak szakegyesületének titkára és Gabnai István, a fuvarozó munkások elnöke, ma délben a kereskedelmi minisztériumban találkoztak Somogyi segédeivel. Somogyiék elégtételt, még pedig lovagias elégtételt kértek. Mire Strasser emberei a következő kijelentést tették:

— A mi felünk szociáldemokrata. Nem lovag és nem polgár, tehát nem is párbajozik. Ha a képviselő ur sértve érzi magát, keressen elégtételt a bíróságnál.

Somogyi segédei erre udvariasan megköszönték a választ s valószínűleg a bíróság elé is utasítják felüket.

— **Elsülyedt gőzös.** Tokiói jelentés szerint a Sumearu nevű angol gőzös egy taifun alkalmával Niusin-sziget közelében elsülyedt. Az ötvenhárom emberből álló legénység közül csak két ember menekült meg.

— **A hajón körülbelül 50 utas volt.** Utközben azonban még újabb utasokat vett fel, úgy, hogy a szerencsétlenség idejében mintegy 80 utas volt a hajón. A fjord, amelyben a szerencsétlenség történt, 1500 méter széles. A parttól 800 méternyire egy kicsiny, alig látható szikla emelkedik ki a vízből, amelyet a hajóknak a part mellett való hajózással kell kerülniük. A hajó kapitánya épp a hajó belsejében tartózkodott, amikor a hajó a veszélyes helyhez közeledett. A kormányos, aki nem tudott a sziklaról, a fjord közepén vezette a hajót. Amikor a kapitány ismét a fedélzetre jött, azonnal észrevette a veszedelmet és a part felé irányította a hajót. De már késő volt. A következő pillanatban a hajó nekiment a sziklának. Az utasok közt rettenetes pánik támadt és a kapitány nyugalomra intette őket, mert azt hitte, hogy a hajó a sziklán megakadt ugyan, de egyelőre még nem fenyegeti semmi veszély. A kapitány azonban tévedett. A hajó ugyanis a szikla fölött elsiklott és azután az előresze elvált a hajótesttől. Abban a pillanatban felrobbant a kazán is. Az utasok közül azok, kiknek sikerült mentőövre szert tenni, megmenekültek, a többi odaveszett. A hajó elsülyedése helyén óriási örvény támadt, amelyik mintegy harmincz embert ragadott magával a mélységbe. Ezek közül azok, akiknek mentőövjük volt, újból a felszínre kerültek. A hajótörtek közt rettenetes küzdelem támadt, mert a mentőövnélküliek elkeseredett elszántsággal kapaszkodtak ama holdogabb társaikba, akiknek volt elég lélekjelenlétük és övet kaparítottak meg a szerencsétlenség rettenetes pillanatában. Az asszonyok imádkoztak, a férfiak pedig átkozták sorsukat. A szivertépő jajveszékések és segélykiáltások a szomszédos falvakba is elhallatszottak. A szerencsétlenség színhelyére rögtön mentőhajó indult, amelyik sok fuldoklót meg is mentett. Mintegy 30 ember azonban odaveszett a hullámokban.

— **Merénylet egy huszárszázados ellen.** Szerda reggelre virradó éjszaka ismeretlen tettes Nagyváradon merényletet kísértett meg Mérey Árpád honvédszázados ellen. A százados kocsi lakására, a Várház-utczába hajtatott, amidőn lövés dördült el. A golyó szerencsére célt tévesztett és a kocsni ernyőjébe furdott. Mérey Árpád az első meglepetéstől fölocsudva, felrohant a lakására, revolvert vett magához s lesietett gyorsan az utcára, hogy a lövöldöző embert nyakon csipje. Ugyancsak a merénylet keresésére indult a kocsis is, de eredmény nélkül. Az egész környéket felkutatták, a lövöldöző alaknak azonban nyoma veszett.

— **A bajor katonai léghajóosztály fölszállása.** A bajor katonai léghajó hadosztály léggömbje ma négy tiszttel Ratischen mellett Kaplitz közelében szerencsésen leszállt. A léghajó Münchenből szállt fel 9 órakor. A leszállás délután 4 órakor történt.

— **Botrány egy osztrák zászló miatt.** Santo Alessandro községben a Garda-tó mentén egy templomi ünnep alkalmával nagy kavargást keltett, hogy a község házára kitűzték a fekete-sárga zászlót. A lakosság emiatt fel volt háborodva és le akarta tépni a lobogót. A nép olyan fenyegetően viselkedett, hogy a községi bíró gyorsan levétette az osztrák zászlót és az olasz trikolt tűzette ki helyébe s erre lecsillapodott a lakosság.

— **A Benedek—Árkay affér.** A Benedek—Árkay ügyben a két fél megbízottai a következő nyilatkozatokat adják közre:

Benedek János orsz. képviselő urnak, Helyben.

Kedves Barátunk! Barthos János és dr. Hódy Lajos urak, mint dr. Árkay Ferenc megbízottai 1908. aug. 25-én lovagias elégtételt kértek tőled a megbízottjakkal szemben 1908. aug. 19-én használt sértő kifejezéseidért. Megbízásodból megjelentünk nevezett uraknál, kik azonban kijelentették, hogy megbízójuk visszavonta tőlük a megbízást; egyben át is adták nekünk a hozzád e tárgyban intézett levélbeli értesítésüket. Ezek után további eljárásunk tárgyalanná vált; s mi az ügyet a te részéről a lovgiasság követelményeinek megfelelő módon befejezettnek jelentjük. Fogadd tiszteletünk kifejezését, melylyel vagyunk igaz barátaid, Budapest, 1908. aug. 28. Purjesz Lajos s. k., Szilágyi Károly s. k.

Dr. Árkay Ferenc volt megbízottainak levele a következő:

Nagyságos dr. Benedek János urnak, orsz. képviselő, Budapest. Szíves tudomásodra hozzuk, hogy a mai napon dr. Árkay Ferenc miniszteri fogalmazó hozzánk az alábbi levelet intézte. (Következik Árkaynak a lapokban már közölt levele.) Midőn megbízásunk véget ér, az igazság kedvéért kinyilatkoztatjuk, hogy nem te voltál a sértett fél és bocsáss meg nekünk, hogy megbízónk nevében téged molesztáltunk. Fogadd tiszteletünk kifejezését, melylyel vagyunk Budapest, 1908. aug. 28. Barthos János s. k., Hódy Lajos s. k.

— **Gróf Vay Lajos temetése.** Tegnap délután temették el a köztemető halottas házából gróf Vay Lajos, a szerencsétlenül járt fővárosi tisztviselőt, volt vivómestert. A temetésen sok régi tanítványa jelent meg, valamint a sportkörök. A hivatásos vivók egyesületét Fodor Károly elnök, a MAC.-ot dr. Nagy Béla ügyész, a Nemzeti Sportklubot dr. Hegyi Marczel képviselte. A halottat a rákoskereszturi temetőben helyezték el örök nyugalomra.

— **A niurnbergi müegyetem tolvaja.** A salzburgi rendőrség letartóztatott egy Retl György nevű harburgi egyént, aki a niurnbergi muzeumból 2000 márká értékű műtárgyat vitt el. Az elloptott tárgyakat Retlnél megtalálták.

— **A megtréfált levélbélyeggyűjtők.** Buxton Sydney angol postaminiszternek igen vidám kedélye lehet. Legalább arra van kedve, hogy megtréfálja az embereket a maga módja szerint. Legutóbb a levélbélyeg-gyűjtőket tréfálta meg. Fél évvel ezelőtt a Junior Philatelo Society lakomát rendezett, amelyen a miniszter is résztvett. A lakomán a miniszter közölte, hogy sok ember nem szereti a gyászkeretű levélpapírost, mert nagyon feltűnő s ezért hozzá fordultak, hogy keskeny gyászkerettel ellátott levélbélyegeket adjon ki. Ezt a kérést teljesíteni akarta s egyelőre próbaképpen kisebb mennyiségű ilyen gyászkeretes levélbélyegyet fog forgalomba bocsátani s előre fölhívja e ritkaságra a bélyeggyűjtők figyelmét. Őt hónapig várták az egész világ bélyeggyűjtői a ritka bélyeg kibocsátását. Alig múlt el nap anélkül, hogy a postaminisztériumban valamely gyűjtő vagy bélyegkereskedő ne érdeklődött volna a gyászkeretű bélyeg iránt. Amikor végre már nagyon szorongatták a minisztert, bizalmasan közölte egy újságíróval, hogy a gyászkeretű bélyeg dolgát soha sem vette komolyan, csupán a levélbélyeggyűjtőket akarta megtréfálni.

— **Elfogott kalandornő.** Rómában letartóztattak egy vakmerő kalandornőt, akinek igazi neve Santarelli Heléna, de aki mindenütt mint Marchesa Bella Vasto D'Avallés szerepelt. Elhitette kereskedőkkel, hogy nagyterjedelmű birtokai vannak, amelyeket az elhunyt Gianturco miniszter kezelt s az ő halála miatt a leszámolások késedelmet szenvednek. Ezzel a mesével sok kölcsönt harácsolt össze, egy borkereskedőnek pedig eladta egész szőlőtermését, amely szerinte kétezer hektoliter telt ki és 13.000 lira előleget kapott rá. Ez a borkereskedő jelentette fel a szélláposnőt.

— **Gyilkos polgármester.** Rettenetes esemény hírére hozza Madridból a táviró. Egy polgármesterről van szó, aki nem kevesebb, mint kilencz gyilkosságot követett el. Az emberi vadállat Alarcon város polgármestere, a neve dr. Tortas Ágost. Két első áldozata egyik sógora és sógornője volt. Amikor egyszer mind a ketten ebéden voltak nála és ebéd után lefeküdtek aludni, az orvos a zösszes gázcsapokat kinyitotta és az ajtókat rájuk zárta. Egy fiatal, szép masamódlányon kéjgyilkosságot követett el. Ezt a gyilkosságot azonban észrevette a háziura, mire az orvos ezt is meghívta ebédre és amikor belépett hozzá, leütötte, a fejébe pedig egy hatalmas vasszőget vert. A többi áldozatait méreggel tette el láb alól. A meggyilkolt emberek holttesteit rendszeresen feldarabolta és a testrészeket a közeli folyóba dobta.

— **Gyujtogatások Konstantinápolyban.** A török lapok a gyujtogatásokkal foglalkoznak. Az Ikdan azt mondja, hogy tegnapelőtt és tegnap 11 gyujtogatási kísérlet történt. A lap kideríteni igyekszik, vajjon a gyujtogatók fosztogatás czéljából, avagy, mint már volt rá eset, politikai czélból működnek-e. A lapok erélyes rendőri intézkedéseket követelnek. A rendőrszolgálatot már megerősítették. Több gyujtogatót letartóztattak.

— **A kecskeméti kísértetek.** Spiritisztáknak való eset tartja izgatottságban Kecskemét városát: Kátana József szülővárosában kísértetek garázdálkodnak. A nagy szellem nevével elnevezett utcában sötét szellemek úzik apró játékaikat. A kajszinbaraczk termőföldjén hazajáró lelkek baraczkot nyomnak békes járó-kelők koponyájára. A rémes esetről a következő értesülést nyertük: Kilenczet ütött az óra... késő volt. Vagy más szóval élve: Sűrű sötét éj volt, nem világított hold... a házak árnyékába vonulva fiatal ember haladt. Előtte csinos nőcske tipegott. Hol megállt, hol tovább sietett. A fiatal gavallért valami delejes erő hajtotta előre, a sikkes néni felé. Sietett, rohant, futott s már-már elérte, amidőn egy utzasarok homályából öt fehér alak bukkant elő és állta el az utját. A meglepett urfi majd összerogyott ijedében. Torka összeszorult és hangja gikszert adott, amikor rendőrért kiáltott. Redőri persze nem jelentkezett. A kísérteties alakok fehér lepedőjét ideoda libegtette az esti szellő, amint a szerelem lovagját közrefogva, fenyegető mozdulatokkal kényszerítették, hogy folytassa az utját. A színházhoz érve eltűntek, mintha kámfort ettek volna. Elűnt a nőcske is. Talán ő is valami tulvilági lény, szirén, manó volt? Vagy talán a „kísértetek” is csak pajkos kecskeméti legények valának, akik pajtasukat meg akarták tréfálni? Ez a kérdés még nincs tisztázva s legközelebb valamelyik spiritiszta ülést tárgyalja fogja képezni. Annál is inkább, minthogy a kaland áldozata menyre-földre esküdjözik, hogy üldözői a negyedik dimenzió lakói voltak.

— **Gombamérgezés.** Galicziában e héten három család halt meg mérges gombáktól. Egy községben egy fiatal munkás gombát vitt haza az erdőből s evett belőle egész családja, felesége, öt gyermeke és az asszonynak agg édesanyja. Az egész család rettenetes kínok között halt meg. Thoderovác faluban egy Wachsmann nevű öt tagu család betegedett meg mérges gombák élvezetétől, egy tizenegy éves leány és anyja már meghalt, a többiek aligha fognak életben maradni. A sokali kerület egy községében szintén egy öt tagu család evett mérges gombát és valamennyien meghaltak.

— **Házasságok.** Oláh Béla, az egri káptalan erdészeti tisztviselője eljegyezte Geiger Erzsébetet.

Rosenblüth Albert ungvári vállalkozó eljegyezte Brunn Zsigmond debreczeni fakereskedő leányát, Gizit.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrás ékszertelepén. Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Embercsempészet.** Barabás Béla hajópinczért, ki társával, Schreiber hajópinczérral szövetségbe, két kivándorlót a hajóraktárban eldugva, New-Yorkba akart csempészni, de idejében észrevették és a két utast a pinczerekkel együtt a hajóbörtönbe zárták, — a rendőrség kihallgatta. Tagadja, hogy a csempészt elkövette volna és minden bünt a New-Yorkban megszökött Schreiber pinczére hárit.

— **Éles töltések egy gyakorlaton.** Kopenhágából jelentik, hogy a Hekla czirkálón éles lövésekkel végzett gyakorlatok alkalmával az egyik gránát idő előtt tüzet fogott. Egy ember életét veszítette, ketten könnyen megsebesültek.

— **Életunt munkavezető.** Márkus József vasúti munkavezető az éjszaka Tüzoltó-utca 21. számú lakásán föbelötte magát. Életveszélyes sérülésével a Rókus-kórházba vitték.

— Az állványbeomlás halottja. A Retek-utcában tegnapelőtt történt állványbeomlásnak halottja is van. Ma az új Szent János-kórházban meghalt. Fehér György 19 éves napszámos. A többi sebesült állapotában javulás állott be.

— Meglopta a nevelőapját. A budapesti büntető-törvényszék vizsgálóbírája elfogató-parancsot adott ki Rojko József bécsi születésű, 14 éves lakos-tanoncz ellen, aki nevelőapjától 640 koronát ellopott és megszökött. A tolvaj fiút nyomozza a rendőrség.

— Halálozások. Csongrád vármegye székházára tegnap kitűzték a fekete lobogót: meghalt Tasnády Imre, a csongrádi járás volt főszolgabírája. A megye közéletének egyik legrokonszenvesebb szereplője volt Tasnády, aki élete delén hagyta itt sokat ígérő pályáját és nagyszámu gyógyszerész családját. Tasnády a munkának és szorgalomnak volt az embere; pályáját a zajtalanság jelezte. Csendesesen dolgozott, de biztosan haladt előre a közigazgatási pályán s aránylag elég fiatalon lett a csongrádi járás főszolgabírája, ahonnan körülbelül egy éve, hogy betegsége elszakította. Azóta folyton betegeskedett, míg végre tegnap megváltotta a halál szenvedéséről. Özvegyen maradt felesége és gyermekei, valamint bátyjának, dr. Tasnády Antal függetlenségi pártelnöknek fájdalmában az egész vármegye közönsége őszinte részt vesz.

A gyógyszerész család az elhalálozásról a következő jelentést adta ki:

„Alulirottak úgy a maguk részéről, valamint az összes rokonság nevében mélyen megilletődve, fájdalommal télt szívvel tudatják, hogy a felejtetetlen drága jó férj, a legjobb apa, szeretett vő, édes testvér, kedves sógor és szerető rokon, Tasnády Imre Csongrád vármegye csongrádi járásának nyugalmazott főszolgabírája életének harmincznyolczadik, boldog házasságának tizenharmadik évében Szentesen, 1908. évi augusztus hó 25-ik napján este fél tíz órakor hosszas szenvedés után csendes jobblétre szenderült. Hült teteme folyó hó 27-ik napján délután 4 órakor fog Szentesen, a vármegyei kórház halottas szobájában felállított ravataláról a református egyház szertartásai szerint a szentesi református középű temetőbe örök nyugalomra helyezni. Áldás emlékeztére! — Béke poraira.”

Felsőszopori Szily József nyugalmazott érseki főszékesegyházi koralista e hó 25-én Kalocsán, életének hatvankilenczedik évében hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytat, akit tegnap temettek el nagy részvét mellett, kiterjedt előkelő rokonság gyógyszerészja.

Kliment Lajos korponai ág. hitv. ev. lelkész f. hó 27-én délelőtt 8 órakor, életének ötvenegyedik évében, hosszas és kínos betegség után jobblétre szenderült.

x Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

x Dr. Kállay Zoltán jogi szemínáriuma. Évekkel ezelőtt létesítette dr. Kállay Zoltán ez alatt a cím alatt a külföldön kitünően bevált hasonló intézetek mintájára jogi vizsgákra előkészítő intézetét, mely fennállása óta köztudomásúlag kiváló eredménnyel működik. A Budapesten, IV., Magyar-utca 3. sz. alatt létező intézet létjogosultságát — melyben az előkészítést dr. Kállay Zoltán vezetése mellett ezen a téren elsőnek elismert egyének végzik — hebizonyította az, hogy mindazok, akik dr. Kállay Zoltán jogi szemínáriumának támogatását igénybe vették, igen rövid idő alatt jutottak diplomájukhoz. Azok tehát, kik ügyvédi vizsgára, budapesti vagy kolozsvári szigorlatokra, vagy alapvizsgákra Budapesten rövid idő alatt sikerrel akarnak elkészülni, a készülés rendkívüli megkönnyítése céljából keressék fel dr. Kállay Zoltán jogi szemínáriumát Budapesten, IV., Magyar-utca 3. sz. alatt.

x Igység naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Étvágya fokozódik, idegrendszer erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

x Amerikai Park-Üsbudavára. A tündériesen ki-világított parkban, ahol visszavonhatatlanul hétfőn lesz a szezon kapuzárása, az utolsó három napon fényes ünnepélyek lesznek. Szombaton és vasárnapon Souvenir-ünnepélyeket és hétfőn nagy bucsu-ünnepélyeket rendeznek. Vasárnap délután 6 órakor a Varietében remek külön előadás lesz, amelyre ajánlatos a gyermekeket is elhozni. Fél helyárok mellett minden látogató erre az előadásra ingyen viheti be gyermekét a Varietébe, ahol Perzina 100 állattal, Tankvai kínai csapata, 5 Harvey, 8 Colini-Clairon tündértánczosok, Johnson és Dean Chorin dalával lépnek fel és azonkívül 11 attrakció. A Souvenir-ünnepélynél minden látogató a kapunál szép emléktárgyat kap. A Tabarin Moulin Rougeban 25 szenzációs szám van.

x A „Magyar orvosi műszertár” (Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.) univerzális sérvkötője már eddig is nagy tért hódított, miután könnyű, kényelmes és kis nyomlapja a nagyobb sérveket is könnyen elzárja. A cég készít a legmesszebbmenő felelőség mellett műlábakat, műkezeket, egyenestartókat, műízüket,

stb. stb. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívársra.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Az elektromágneses gyógyítás a legkényelmesebb villamos gyógy módok egyike, mert a kezelendő testrészt le sem kell mezteleníteni, mivel az áram ruhán át is hat a kívánt helyre. Gyógyhatása kettős, u. m. fájdalomcsillapító és megnyugtató. Ebből kifolyólag alkalmazásba kerül mindennemű idegzsába, görcsök, csusz és köszvény okozta fájdalmak, a gyomor és szív ideges zavara, a neurasthenia és hisztéria okozta fejnemés, tarkófájás, ingerültség stb. ellen, főképpen pedig szinte bámulatos hatást fejt ki álmatlanság ellen, mert sokszor már néhány ülés alatt sikerül az évek óta fennálló bajt megszüntetni. Az elektromágneses gyógy mód dr. Hönnig Izsónál, (IV., Károly-körút 24. sz.) kerül alkalmazásba.

A jövő zenéje.

Budapest, augusztus 28.

„1913.” Ezt az évszámot írta augusztus elején egy tárczacikk fölé Schmidt Leopold, a berlini egyetemen a zenetörténet tanára. Éppen azt olvastam volt, hogy 1913-ban nemzetközi színművészeti és zenei kiállítás lesz az olaszországi zenei metropolisban, Milanóban. Az első pillanatban azt hittem, hogy a Berliner Tagblattnak minden tiszteletre méltó kritikusa arról cikkezze, hogy a német zenevilág vajjon hogyan fejezkezzék méltóan a milánói nagy kiállításra. De csalódtam.

1883. február 13-án az utolsó 80 év legnagyobb zenésze és a sokoldalú, tehát legkritikább lángelmék egyike: Wagner Richárd meghalt. Ennek a mindenfelé megdöbbenést keltett gyász esetnek lesz harminczadik évfordulója 1913-ban; és arról ír Schmidt, hogy ekkor megszűnik Wagner összes alkotásaira nézve a szerzői jogdíj (tantéme) fizetésének kötelezettsége, tehát bátran adhatják majd a kisebb, szegényebb színpadok is a legnagyobb szerzői zenés drámákat is („aber fragt mich nur nicht: wie?” mondjuk Heinével). Ezuttal Schmidt nem szól a „Parsifal”-ról, de érdemes fölemlíteni, hogy ő mindig a mellett tört lándzsát, hogy ennek a legmagasabb szintű műnek is be kell járnia a világot és telhetőleg kiterjeszteni nemesítő hatását. Bármennyire akarják is Wagner örökösei a nagy alkotóművészeknek azt az akaratát „megtartani és megtartatni”, hogy ez a vallásos tartalmú zenés dráma örökké Bayreuth kizárólagos szabadalma legyen.

Mellesleg szólva — tessék a jogászvilágnak hozzászólnia, még pedig nem mellesleg, hanem érdemlegesen! — a mi hazai törvényeink a magyar szerzők jogát nem 30, hanem 50 évig védik (az 1884-X. sz. törvényezikk); lehetséges, hogy a hazaiakkal egyenlő jogot adtak törvényeink az idegen szerzőknek is, hiszen a törvény előtti egyenlőség elve így diktálja; de, ha így áll a dolog: akkor mi pápábbak vagyunk a pápánál, a köznek, a műveltség terjedésének rovására még 20 évvel tovább, mint saját otthonában, álljuk utját annak, hogy az idegen szerző műve olcsó közkincesé válik. . . . Az idézett törvényezikket, ha előttem volna is, kérdés, hogy helyesen magyarázám-e, mert a jogász-ész, meg a törvényhozói elme a legegyszerűbb fogalmazásban is sok odaérthetőt lát meg s ezért egészen más logikával él és egészen más következtetésekre jut, mint a közönséges józan ész. De utánanézttem a Pallas nagy lexikonában s ez röviden a fölül világosít fel, hogy a külfölddel szemben a szerzői jog törvénye is, mint általában a többi törvény, a viszonyosságon alapul; nos, ha a német törvény a német nagy szellemeknek, Wagnernek is, csak 30 évi hatalmat biztosít: bizonyos, hogy ennél hosszabb kedvezményt a magyar szerzőknek sem ad; a viszonyosság elve aztán nálunk bizonyosan az, hogy mink is a német szerző jogait csak 30 éven át ismerjük el jogosnaknak.

E szerint 1913. után nálunk is büntetlenül előadhatják a Wagner-remeket szerzői díj fizetése nélkül. Sajnos — jó forrásból tudom — büntetlenül adta elő

vagy két évvel ezelőtt egyik legjobb vidéki színtársulatunk a „Lohengrin”; nem azért érdemelt volna büntetést, mintha talán adós maradt volna a szerzői díjjal; hanem sokkal fontosabb tartozásnak nem felelt meg: adós maradt ugyszólván mindennel, ami egy „Lohengrin”-előadást művészeti eseménynyé avat; elő merete adni ezt a nagyszerű művet olyan személyzettel, amelyben, hogy csakis egy példát mondjak, Frigyes telramundi gróf szerepét egy a kótát nem ismerő bariton-énekes adta . . . Mennyire igaza volt a Megváltónak, mikor a templomból az oda nem való üzérkedőket kikorbácsolta!

A kérdés az, hogy vajjon 1913. után egyszerre el fognak-e szaporodni Magyarországon is az ilyen „Lohengrin” stb. Wagner-előadások? Hihető; hiszen a színgazgatás ma elsősorban üzlet, és ama berlini cikkk nélkül is minden érdeklődő tudja, hogy évtizedek óta a Wagner-darabok töltik meg legjobban a színházi kasszát az egész Nyugaton. S még hozzá minden nyereszkes színgazgató felveheti a méltóságjeljes tragikus álarcot és védőpaizsul ellenem szegezheti ezt a dörgő kérdést: hát nem a legmagasabb, legideálisabb művészetet szolgálja-e az, aki Wagnert adja elő? — amire nincs más egyenes felelet, mint az, hogy „de igenis”. Csakhogy . . . !

Ez a „csakhogy” pedig erősen beletartozik még az idézőjelbe. Mert igenis szép és szent, például: a haza fogalma, de honaruló még se vegye ajkára a haza nevét. Épen ilyen visszatartó és megbotránkoztató, ha a művészet magasztos nevével szájában, veri mellét olyan színgazgató, akire már a Wagner-mű előadásának merész ötlete is rásüti a művészeti analababébaság bélyegét: hiszen még azt sem képes megítélni, hogy „művész”-személyzetének van-e Wagnerről egyáltalában fogalma. Persze, ilyen képességre vonatkozó hiteles minősítést nem kell felmutatnia annak, aki színgazgatónak csap fel; s ha már egyszer a jószerecse beleszegettette ebbe a méltóságba, akkor senki sem tilthatja meg neki, hogy akár a „Parsifal”-t is előadassa.

Még a berlini és bécsi kritika is kénytelen volt elismerni, hogy az ottani udvari opera előadásaihoz képest bizony alant állott és kijozanító volt a világ város második operaházának bármelyik előadása, de (természetesen) legfőképpen a mindenkép nagyigényű Wagner-művek. „Mi boldog pestiek” — meg: budaiak — szintén évek óta vagyunk abban a helyzetben, hogy épen ilyen tapasztalatokat szerezzünk; „Carmen”, „Mignon”, „Bánk-bán”, „Ernani”, „A troubadour”, „A sevillai borbély” és más operák, néha tiszteletreméltó vendéggel, egészükben bizony siralmas alakban jelentek meg egyik-másik kisebb színpadunkon; pedig bizonyos, hogy a fővárosban az összehasonlítástól való félelem az igazgatókat és zeneigazgatókat, de a szereplőket is, jobban tüzelhetette valami szebbnek nyújtására, mintsem az összehasonlítás alapjául szolgáló mérték hiánya a vidéken. Arra is tudunk esetet, hogy a legjobb igazgatók egyike a kézzelfoghatóan tanulatlan A. vagy B. primadonnát léptette fel, holott szerződött tagja volt C. kisasszony, aki operaiskolánkat kitüntetással végezte, tehát valószínűleg tudott énekelni; az igazgató eljárásának — megvalljuk: igen gyakorlati, természetes — magyarázata az, hogy A. és B. kisasszonyok temperamentumosabbak és jobban kivágják a hangot, már pedig „ez kell a magyarnak”.

Ime, a művészetnek és a nagyközönség igényének ütközőpontja! Még a fővárosban is, hát még a vidéken, a M. Kir. Operaház magas helyáraihoz nem szokott közönség bizony a magasabb művészetet nem érzi szükségletének, bizonyára nem is ismeri! Ebből az is következik, hogy egész zenei műveltsége csak olyan külső máz; még türelme sem lesz a hosszú Wagner-előadásokhoz, nemhogy zeneértése elég fejlett volna hozzájuk; s ha nem érti: hogyan lehetne ott szó élvezetéről? Arra igenis van eset, hogy együgyű lelkeket is egészen áthat egy vagy több zseniális művész előadása, olyan vakító fényvel világítja meg a mű értelmét és olyan megragadó erővel viszi a közönséget abba a hangulatba, érzületbe, eszmemenetbe; de a mi mai vidéki erőnk—? . . . !

Nem térhetünk tehát ki ama gondolat elől, hogy, ha majd „felszabadulnak” a zenésdráma óriásának művei: legjobb lenne, ha a M. Kir. Opera teljes személyzete vállalná magára az apostoli munkát és

(*) **Megnyitó a Modern Cabaretben.** Nagy Endre cabartje holnap, szombaton, augusztus 29-én nyitja meg cbaretjét, az Andrásy-uti Modern Színház teljesen újalakított helyiségében. Az első estén 4 színpadi tréfán és 20 cabaret-számon kívül előadják a Revüt (mely az elmúlt év története). A conferencier Nagy Endre, kivülé élén Medgyaszay Vilmával és Ferenczy Károlylyal 12 tagu művésztsársulat lép fel. A cabaret zenei vezetője dr. Szirmay Albert.

FŐVÁROS.

(*) **A korpótlék esedékessége.** A polgármester, a Korpótlék esedékességének a bejelentése tárgyában rendeletet adott ki, melyben bővebben kiterjedt a korpótlékok folyósítására. Bár czy polgármester végül felhívja az összes hivatalok és intézetek vezetőit, hogy a korpótlék esedékességére vonatkozó előterjesztéseiket mindenkor az esedékesség előtt legalább egy hónappal előbb tegyék meg.

(*) **Szövetkezet részére átengedett helyiség.** A tanács átengedte a III. kerület, Kulcsár-utca 1. számú fővárosi tulajdonot alkotó házat a budapesti keztülsők szövetkezetének keztülvarró-telepe számára.

(*) **A rendőrség államosítása.** Kolozsvár városa átiratban kérte fel az összes törvényhatóságokat az országgyűléshez és kormányhoz intézett ama feliratának támogatására, amelyben az egész országra nézve kéri a rendőrség államosítását. A tanács Kolozsvár átiratát pártolólág terjeszti a közgyűlés elé.

(*) **Az új ipartörvénytervezet.** Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter tudvalevően megküldte a fővárosnak az új ipartörvény előadói tervezetét, amelynek második része azonban csak augusztusban került a fővárosba. A miniszter az egész tervezetre vonatkozó véleményt szeptember végére kérte a fővárostól. A nyári szünetek miatt azonban sem a bizottságok, sem pedig a közgyűlés nem működtek s így lehetetlen volt a miniszter kérelmét teljesíteni. Ezért most a tanács kéri a kereskedelmi minisztert a vélemény megadására megállapított terminusnak októberig való meghosszabbítására. Ugyanezt kéri a tanács a vasárnapi munkaszünetről szóló rendelet módosításának az ügyében is.

(*) **A községi háztartás első féléve.** A számvevőség ma tette közzé a községi alaplak 1908. évi első feléről szóló kezelési eredményét. E szerint a kiadásra előirányoztak 24,509,917 koronát, tényleg kiadtak 23,462,214 koronát s így a megtakarítás 1,047,703 korona, ami persze csak látszólagos, mert az elmaradt kifizetést az év második felében teljesítik. A bevételekre előirányoztak 23,617,180 koronát, tényleg befolyt 22,542,194 korona, tehát 1,074,986 koronával kevesebb, aminek főoka az, hogy a községi adó, házbérkrajczár stb. tételnél kivetett többlet csak a második félévben kerül elszámolásra.

(*) **A lakásbér-szabályzat tárgyalása.** Köztudomású dolog, hogy az újalakított fővárosi lakásbér-szabályzat tervezetének a tárgyalását július hónapban, amikor a tanács előterjesztette, a közgyűlés az ősz elejére halasztotta. Amint értesülünk, ezt a szabályzat-tervezetet szeptember hónap második felében, rendkívüli közgyűlésen fogják megvitatni.

(*) **A vasárnapi munkaszünet.** A vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvényjavaslat előadói tervezetere vonatkozólag a tanács véleményadásra hívta fel a fővárosi kerületi elöljáróságokat; a kereskedelmiügyi minisztertől pedig a vélemény felterjesztésére adott határidő meghosszabbítását kéri.

Nyilt-tér

(*) **rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)**

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3. szám.

Kiváló sikerrel és alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használatba valódi áldás gyomorbetegségeknek és székzsorulásban szenvedőknek

MATTONI/FELE
GISSHÜBLER
legtisztább égvény
SÁVANYÚVIZ

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérkőpés, tüdőcsucsuhurut, kitünő eredménynyol gyógyítottak inhalációkkal és szórumaloltásokkal.
Rendel 11-12 és 2-4-ig.

Kitünő csemegeszöllöt

fajok szerint vagy vegyesen szállít postakosaranként 2 korona 50 fillérért

Lengyel Zoltán gazdasága
Kraszna Szilágy-megye.

Alapított 1843.

The Mutual

New-Yorki életbiztosító-társaság.

Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik.
Részvényesei nincsenek.
Elfogad biztosításokat az ember életére különböző módzatok szerint.
Legliberálisabb feltételek.

Összvagyon 1907. decz. 31. .... Kor. 2,438,814,691—
Biztosítások állománya 1907.
december 31. .... 7,078,548,285—
Díjbevétel 1907. decz. 31. .... 270,493,660—
A biztosítottak között 1908-ban felosztásra kerülő nyere-
menyek ..... 41,015,654—

Vezérképviselőség Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, VI., Andrásy-ut 20.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **A vácz-rétsági rablógyilkosok a tescheni bíróság előtt.** Ma kellett volna a tárgyalásnak lennie a vácz-rétsági rablás két tettese, Orlik és Moravec ellen, akik letartóztatásuk alkalmával elszegültek és a csendőroket bántalmazták, de mivel kiderült, hogy a két horvát munkás álnevet mondott be és munkakönyveik is hamisak, a tárgyalást elhalasztották személyazonosságuk megállapításáig.

§ **Párbaj.** A londoni olimpiádon bajnokságot nyert magyar vívónak, dr. Fuchs Jenőnek párbaj-ügyét tárgyalta ma a bíróság, amelyet a múlt évben vívott ifj. dr. Dombóvári Géza fővárosi ügyvéd. A büntető törvényszék dr. Makucz bíró elnöklésével ma dr. Aczél ügyész vádjára a beismerésben levő felek közül dr. Fuchs Jenőt három napi, dr. Dombóváry Gézát pedig két napi államfogházra ítélte párviadal vétségeért. Az ügyész, tekintettel arra, hogy a felek párviadal vétségeért már büntetve voltak, s hogy a jelen esetben a párbaj megvívására alig volt ok, a vádlottak terhére súlyosbításért fölébbezett. Az elítelt párbajozók megnyugodtak az ítéletben.

§ **Velencei kaland.** A múlt hó végén kellemetlen kalandja volt Velencében dr. Janovics Jenő kolozsvári szinagagatónak. Egy velencei banknál

fel akart váltani egy százlírás bankjegyet, amelyről megállapították, hogy hamis. A szinagagatót a velencei rendőrség azonnal letartóztatta s a velencei osztrák-magyar konzul közbenjárására csak napok mulva bocsátották szabadon, a bűnvádi eljárás azonban most is folytatják ellene. Dr. Janovics már első kihallgatása alkalmával azt adta elő, hogy a hamis százlírás Budapestén a Kereskedelmi Bank szabadságtéri fiókjánál kapta, ahol Julius közepén 603 koronát váltott be olasz pénzre. A velencei ügyészség megkeresésére dr. Nagy Béla vizsgálóbíró ma délelőtt hallgatta ki ebben az ügyben Balla Gézát, a Kereskedelmi Bank szabadságtéri fiókjának tisztviselőjét, Balla Géza igazolta a vizsgálóbíró előtt dr. Janovics azon előadását, hogy Julius hó közepén a bank szabadságtéri fiókjánál 603 koronát százlírásokra váltott be, de arra, hogy a szóbanforgó hamis százlírás ezek között volt-e, nyilatkozni nem tudott, mert a bank a kiadott százlírások számait nem jegyezte fel.

§ **Régi pör.** Zágrából írják, hogy az ottani törvényszék a napokban olyan perben mondott ítéletet, amelynek kezdete a középkorba nyúlik vissza. A zágrábi törvényszék maga csak az utolsó 42 esztendőn keresztül foglalkozott a pörrel, azóta tudniillik, amikor feledésbe ment jogigényük iránt a keresetet újból megindították. Felperesként Brdovec horvát község parasztsága szerepel, míg az alperesek a Brdovec és környéke egykori birtokosainak örökösei. Eppen háromszáz esztendővel ezelőtt, amikor a ma husz birtokos kezén levő birtokterület egy kézben, Tachy Ferencz magyar nemes, földesur birtokában volt, a parasztság kérelmet intézett előbb a bánhoz, majd később a nádorhoz, sőt utóbb a bécsi udvarhoz is azíránt, hogy a tőlük jogtalanul elfoglalt birtokterületek tulajdonjogát részükre állapítsák meg. Minthogy azonban a birtokpör tárgyalása rendkívül elhúzódott, a parasztság lázongani kezdett és végre is mintegy 10,000 horvát és szlovén paraszt felkerekedett. Brdovecbe vonult és a nemességet elűzte, birtokába vette az egész területet. Ezt persze a nemesség nem tűrhette el. Csapatokat gyűjtöttek és ezekkel megtámadták a parasztságot. A két tábor között valóságos háboruszkodás fejlődött ki, amely végül is a nemesség győzelmével végződött, amely mintegy 250 esztendeig háborítatlanul élvezte a vidék földesuri jogait. 1866-ban azonban a parasztság újból mozgólódni kezdett és régi jogigényének biztosítására egy megbízott ügyvéd utján újból megindították a pört, amelyet a bíróságok most már „urbéri pör” gyanánt kezeltek. A tárgyalás azonban újból elhúzódott, úgy hogy a brdoveci parasztság emiatt a folyó év július havában már nyíltan lázongani kezdett. A rend helyreállítására két század katonaságot kellett a helyszínére küldeni. A lakosság végre is csak arra az ígéretre nyugodott meg, hogy a döntés még a f. évi augusztus hónapban meg fog történni. Ez néhány nappal ezelőtt be is következett. Az 52 ivre terjedő ítélet nem annyira a 300 év előtti okmányokon, mint inkább az 1848-iki birtokrendezési alapelveken alapszik. Az ítélet szerint a panaszosok több száz holdra terjedő rét- és legelőterület birtokába jutnak, úgy hogy egyes parasztok egyszerre gazdagok lettek. Az erdőterületek birtoklására irányuló igénykeresetüket azonban a bíróság elutasította. Az ítélet eme része ellen a panaszosok felebezhetnek.

§ **A budai házbeomlás.** A retek-utcai házbeomlás szerencsétlenül járt áldozatait, Fehér István, Fehér Istvánné, Fehér György, Kálmán László és Durlya József munkásokat tegnap délután hallgatta ki az új Szent János-kórházban dr. Nagy Béla soros vizsgálóbíró. A szerencsétlenül jártak valamennyien halálosan súlyos sérülést szenvedtek s a katasztrófa közelebbi okáról csak annyit tudtak, hogy az összeomlott menyezetre a főpallér utasításából szerdán sok téglát és habarcsot hordtak föl s így valószínű, hogy ezek súlya alatt roppant össze a menyezet. A kihallgatás után a vizsgálóbíró Szánthó János jegyzővel együtt kiment a szerencsétlenség helyére szemlélt tartani. Porzsolt és Szanvich építőszakértők behatóan megvizsgálták a beomlott menyezetet s konstatálták, hogy rosszul volt alátámasztva s így omlott be a rajta levő nyolcszáz darab téglá súlya alatt. A szakértők a vizsgálóbíró fölhívására szakvéleményüket írásban fogják beterjeszteni.

Igmándi keserűvíz
aj elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér

§ Vasúti katasztrófa. Tavaly október 10-én rémes vasúti szerencsétlenség történt a ferencvárosi kitérőnél. Hibás váltóállítás következtében összeütközött egy gyorsvonat és egy tehervonat, aminek két halott áldozata is volt, míg tizennyolczan súlyosan megsebesültek. Az ügyészség közveszélyes cselekmény miatt megindította a bűnvádi eljárást Ruttkay Béla államvasuti tisztviselő ellen, aki a vád szerint elmulasztott keresztelési parancsot adni, azonkívül Neumann Adolf állomásfelügyelő, Czimmermann Ede mozdonyvezető és Dobi János váltóőr ellen. A budapesti büntetőtörvényszék vádtaánácsa ma tárgyalta a vádirat ellen beadott kifogásokat és a terheltek közül csak Czimmermann és Dobi János váltóőrt helyezte vád alá, míg a másik kettőt, Rutkay Béla Aurél forgalmi tiszt és Neumann Adolf állomásfelügyelő ellen megszüntette az eljárást.

SPORT.

Budapesti versenyek.
— Tizenegyedik nap. —

A nyári meeting holnapi utolsóelőtti napjának legjobban dotált versenye a 10.000 koronás Tenyésztők díja, melyben a legfiatalabb évfjártat néhány jobb képviselője mérközik. Az idén csak kis mezőny áll a starter zászlaja elé, miután a Metropole-díj győztese, az eddigelő legjobb két éves ménnek bizonyult Stixenstein is résztvesz benne és startolásával — ha renben van — már eldőlnek is tekinthető a díj sorsa, míg hozzá legközelebb Francescot várjuk.

Jelöltjeink:

- I. Elemér—Sotlykoff
- II. St. Jules—Pietty Dick
- III. Buffalo—„48”
- IV. Stixenstein—Francesco
- V. Reine—Chenapan
- VI. Reeves H. ist.—Caracalla
- VII. Ridolft Scarabáus.

( ) **Turihírek.** Fabula váratlan vereséget szenvedett Baden-Badenben; második lett a Kinsem-versenyben másiél hosszal Dines mögött Major Fivérel, amelylyel holtversenyt futott. A mezőnyt még Rubica egészítette ki. Tot.: 10:54, helyre: 10:14, 6, 7. Fabula odssa veresége miatt jóval hosszabb lett az Ausztria-díjra, amennyiben 2 1/2:1-ről 4:1-re ment fel és így egyenlő favorit lett Fantomevel, amelyet erre a versenyre készítenek elő. — Faust könnyen két hosszal nyerte meg Baden-Badenben a Prinz Hermann von Sachsen-Weimar-Rennent (50.000 márka) Tesson ellen, harmadik Huon lett. Futott még Adjunct Tot.: 10:20, helyre: 10:12, 12. — A Tenyésztők díja valószínű indulói: Stixenstein (Blades), Francesco (Cockeram), Paff (Miles), Rontó Pál (Klimscha), S6 (Juhász), Motolla (Ulrichshofer). Az előrefogadási listán Stixenstein a verseny favoritja 1 1/4-el, míg Francesco 2 1/2:1 ellen kapható. A Milne-lóról napok óta rossz hírek keringenek és azért áll oly közel hozzá Francesco. — Fervor az Esterházy-emlékverseny favoritja 1 1/2:1-en. Hir szerint a német ló még Stossvogelnél is jobb. A mi lovaink közül Stixenstein és Téfit egyenlően fogadják 3:1 ellen. A többi meglehetősen hosszal kapható. — Waldkatze győzött ma Baden-Badenben a Heidelberg handicapban Dumbelberg ellen, harmadik Delphin, míg Trianon, Doux, Talisman, Bettelstudent, Wallenstein helvezetlenül futottak. Tot.: 10:18, helyre: 10:18, 18, 18.

( ) **Law-tennis verseny Siófokon.** A Siófoki Sporttelep, mely Fodor Károly műegyetemi vívómester és Salamon Miksa igazgató agilis vezetése mellett igen élénk tevékenységet fejt ki a fürdői sport érdekében, f. hó 22. és 23-án rendezte meg lawn-tennis versenyét. Különös érdekessége volt a versenynek a 8—14 éves gyermekek versenye. Az apróságok, akik alig egy-két év óta forgatják az ütőt, oly nivós játékot produkáltak, hogy a jelen volt nagyszámu közönség alig győzött tetszésének kifejezést adni. A versenyre a Siófok Fürdőttelepi Társaskör és Déry Béla festőművész ajánlottak fel értékes tiszteletdíjakat. Részletes eredmények: I. Férfi egyes. 1. Polnay Gy. 2. Tölgyessy L. 3. Sátor D. és Schlesinger R. II. Férfi egyes handicap. 1. Tölgyessy, 2. Pécsi, 3. Sátor és Róna. III. Női egyes. 1. Báron M., 2. Vigyázó M., 3. Fodor B. és Spitz E. IV. Női egyes handicap. 1. Fodor Böske, 2. Glass E., 3. Vigyázó M. Váradiné. V. Férfi páros. 1. Polnay—Berczeller, 2. Sátor—Schlesinger R., 3. Déry—Pécsi. VI. Férfi páros handicap. 1. Polnay—Berczeller, 2. Pécsi—Kasz-

nár. VII. Vegyes páros handicap. 1. Polnay—Báron M., 2. Tölgyessy—Vigyázó. Gyermeke-verseny 14 éven aluliaknak. I. Fiu egyes. 1. Illés, 2. Pécsi, 3. Kasznár D., Parlagi. II. Fiu egyes handicap. 1. Fodor Pista, 2. Parlagi, 3. Pécsi, Bloch. III. Leány egyes. 1. Parlagi Iluczi, 2. Somogyi Böske. IV. Fiu páros. 1. Kasznár—Pécsi, 2. Fodor—Parlagi. V. Fiu páros handicap. 1. Fodor—Parlagi, 2. Kasznár—Pécsi. VI. Vegyes páros. 1. Parlagi I.—Parlagi B. 2. Illés—Somogyi B.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinék díjtalanul zárt borítékban megküldi.
POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speziális orvosi rendelő-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., főemelet
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

KÖZGAZDASÁG.

Mezőgazdasági helyzet.

Budapest, augusztus 28.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tudósítói, az általános mezőgazdasági helyzetet illetőleg, augusztus 27-iki kelettel a következőket jelentik:

A r a d. Az időjárás úgy a kapásnövények fejlődésére, valamint a talajnak az őszi alá való előkészítésére kedvezőnek mondható. A csépléssel a gazdák már legnagyobb részben elkészültek. A dohány törése folyamatban van s a legtöbb helyen meg vannak az eredménynyel elégedve. A szőlő általában igen jó termést ígér.

B a j a. Az időjárás kedvezőbbre fordult. A cséplések befejeződnek, tengeri és kerti növények jól állanak, csak a szőlő a sok esőtől szenvedett, gyümölcs annyi van, mint már évk óta nem volt.

B a l a s s a g y a r m a t. Időjárás csapadékdus és hűvös. Cséplések befejezésük felé közelednek. A repeze vetése befejeztetett, kezdődik az őszi kalászosok vetése. Répák szépen fejlődnek, tengeri ki-elégítő; szőlőtermés igen jó. Takarmányhiány nincs.

D e b r e c z e n. A cséplés befejeztetett. Az utóbbi esőzés a tengerire és takarmányneműekre nagyon kedvező volt.

G y ö r. Az időjárás szép, az időszaknak megfelelő; vetésre előkészítik a földet. A szárazság folytán fejlődésben hátramaradt szőlők az eső folytán jól fejlődnek, jó bortelemre van kilátás.

L é v a. Az időjárás szép és kellemes, jó hatással van mindenre, nagyon elősegíti a kapásnövényt és a takarmányféléket, szőlő jól érik. Bő termést ígér.

M i s k o l c z. Egyes melegebb napok kivételével az időjárás borus, szeles, nyirkos. A takarmány javul, lesz sarju is. A cséplés eredménye közepes.

N a g y b e e s k e r e k. A gabonaforgalom nagyon élénk, időjárás száraz, enyhe.

N a g y k a n i z s a. Kedvező idő állt be az esőzés után s a szántás pompásan sikerül, repezevetés befejeződött. A vetett takarmányok szépen gyarapodnak, a szőlők is kezdenek érni.

N a g y s z e b e n. F. hó 17-én nagy zivatar volt, azóta az idő szép és meleg. A mezői munkák a kedvező időjárás mellett szépen haladnak.

N a g y s z e n t m i k l ó s. Eső bőven volt. Kedvező időjárás mellett a tengeri meglehetősen alakul: kilátásunk lehet, hogy holdankint 15 mm. hozammal fog fizetni. A szőlő is lényegesen javult, a bogycák szépen érnek.

N y i r e g y h á z a. Az elmúlt héten is a mindennapi esőzés folytán a cséplési munka ugyszólván szünetelt s az asztagok beázás folytán csiráznak. A kapásnövényekre azonban jó hatással volt; a legelők felújultak és sarjuterésre is alapos kilátás van. Szőlőn, bár igen szép termést ígér, a hosszas esőzés miatt itt-ott rothadás mutatkozik.

N y i t r a. Az időjárás tegnap óta ismét derült és enyhe. A mult napok esőzése folytán a kapásnövények, a kerti vetemények, a tengeri és a répa sokat javultak. A cséplési munkálatok a beérkezett jelentések szerint a jövő hó közepe táján fognak mindent befejeződni.

S z a t m á r. Időjárás kedvező, rétek és legelők igen jó állapotban vannak, a keverőszántások igen sikeresen végeztek. Tengeri, répa és burgonya jól fejlődik. Gyümölcsstermés jó, szőlő azonban a sok esőtől szenvedett.

T e m e s v á r. Az időjárás száraz, meleg. A ten-

geri-vetések az utóbbi esőzések folytán nagyon megjavultak és megynkben 14—16 mm. termésre számíthatnak.

V e r s e c z. A tengerire és heremagvetésekre nagyon kedvező az időjárás, úgy, hogy kielégítő vetést várhatunk. Sarjura is van kilátás.

Z a l a e g e r s z e g. Az esőzés következtében a vegetáció szépen megindult. A rétek és legelők ki-zöldültek, van remény némi takarmánypótlék aratására. A vetést előkészítő munkák folynak.

Z e n t a. Szép időjárásunk van. Hercepséls megkezdődött és holdankint 3—4 métermázsát fizet.

A kormány vasutat vásárol. Még élénk emlékezetünkben van, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök és Sztterényi József államtitkár július 16-án Petrozsényban voltak. A közvélemény nem tudta, hogy tulajdonképpen miért is szállt ki a kormány Petrozsényba, mikor a petrozsényi bányákat a kormány már akkor megvásárolta s az ez irányba való összes szerződéseket meg is kötötte. Akkoriban arról volt szó, hogy a kormány meg akarja vásárolni az urikány-zsilvölgyi szénbányákat. Ezt a kormány megczáfolta. Most azután hiteles forrásból értesülünk arról, hogy minek volt a kormány Petrozsényban. Azért, mert már akkor, mikor a petrozsényi bányákat megvásárolta, elhatározta, hogy a petrozsény—livazsény—lupényi helyi érdekű vasúttársaságot is meg fogja váltani. Megváltja pedig abból a célból, hogy a petrozsényi bányászattól a szent akadálytalanul elszállíthassa. Most derül azután világosság arra is, hogy a miniszterelnök és az államtitkár kíséretében miért volt éppen a kereskedelemügyi minisztérium vasuti osztálya. Ott voltak ugyanis: Lázár Lajos műszaki főtanácsos, Pulszky Garibaldi, Széchy Károly, vasuti és hajózási főfelügyelő, a máv. igazgatóságától Lukáts Lipót mérnök, az üzletvezetőségtől Sztankovics Miklós aradi üzletvezető, Demtal Adolf pályafentartási főnök, Balás Árpád forgalmi főnök, Spiegel Sándor osztálymérnök, Seitz Sándor, Sárközy Tivadar fűtőházi főnök. Ezek az urak pedig azért voltak ott, hogy a vonalat azonnal járják be s tegyenek sürgösen jelentést. Töviről-hegyire meg is néztek mindent s végül melegen ajánlották a vasutat a megvételre. A petrozsény—livazsény—lupényi helyi érdekű vasut részvénytársaság különben az ország egyik legjobb és legjövödelmezőbb vasutja. Pátrónusa a Magyar Általános Hitelbank. A vasúttársaság 1891-ben alakult s alaptőkéje 1.948.800 korona, amely 3160 törzs- és 6584 darab 200 koronás elsőbbségi részvényre oszlik. 1906-ban 467.554 korona és 1905-ben 450.092 korona tiszta nyereséget fizetett ki a boldog részvényeseknek, akik ebből 1906-ban 44 korona, 1905-ben pedig 32 korona osztalékot kaptak. Wekerle Sándor miniszterelnök és a Hitelbank között pedig folynak a tárgyalások a vasut megváltása ügyében. Ez az üzlet olyan jó üzlet, hogy a vasut részvényesei semmi esetre sem fognak arra ráfizetni.

Alaptőkefelemelés az Unio-Banknál. Legutóbb részletesen írtunk az Unio-Bank Részvénytársaság ügyeiről s megírták azt is, hogy a „Merkantil” szövetkezettel fuzionálni fog. Most egy pénzügyi lap azt írja, hogy ez a fuzió nem fog létrejönni s hogy az Unio-Bank Részvénytársaság felemeli alaptőkéjét egy millió koronára. A fuzióra nézve csak az a megjegyzésünk, hogy lehet, miszerint a „Merkantil” szövetkezet az utolsó pillanatban megmondta a fuziót. Az alaptőkeemelésre pedig azt jegyezzük meg, hogy teljesen lehetetlennek tartjuk, hogy az alaptőkéhez szükséges összeget a bank a mostani kedvezőtlen pénzügyi viszonyok közepette meg tudja szerezni, akkor, mikor a vezető bankjaink amugy is nem szívesen látják a kis bankok térfoglalását s minden terjeszkedésük ellen dolgoznak. Másodsor pedig lehetetlennek véljük azt is, hogy egy ilyen bank, amelynek „működését” a Cseh Lajosné szabómeister cég ügyének ismertetésével csak legutóbb jellemeztünk, találjon olyan pénzembert, aki egy ilyen működéshez segédkezet nyújtana. Egyebekben pedig felszólítjuk a bankot, hogy a Cseh Lajosné 10.000 koronás kölcsön ügyére vonatkozó elszámolási tegeye közzé, amely czélra lapunk Nyilt-téri rovata díjmentesen rendelkezésére áll.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket közli: Grünbaum Nátán kereskedő Taksony; — Ligeti Samu kö-

reszkedő Pécs; — Deli Sam. vendéglős Budapest; — Grünfeld Samu kereskedő Máramarossziget.

Az Aradi Iparkamara a homestead ellen. A homestead törvényjavaslat tervezete fölött az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara értekezletet tartott. Az értekezlet egyhangulag a javaslat ellen foglalt állást és a jövő hóban Budapesten tartandó tárgyi értekezleten az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara kiküldöttje és szellemében fog felszólalni. Az értekezleten Schütz Henrik hosszabb beszédben kelt ki a javaslat ellen, melyben kiemeli, hogy a törvényjavaslat a kisembereket az uzsorások karjaiba kergeti, hogy nálunk az amugy is túlságosan sok kötött hitbizomány mellett, a paraszt hitbizományokat szaporítaná, a kisbirtok belterjes működését meggátolná, a kereskedőosztályt érdekeinek sérelméről kívül magának a kisbirtokos osztálynak érdekeit sem szolgálná. Az értekezlet a fenti határozatot hozta.

Az új bortörvény sürgetése. A Baranyavármegyei Gazdasági Egylet sürgős felterjesztést intézett a földmivvelésügyi miniszterhez, melyben azt kéri, hogy az új bortörvényjavaslatot azzal az eredeti szöveggel, amint azt a miniszter az ez év május hónapjában tartott szakértekezlet elé terjesztette, az őszi ülészek megnyitása után nyuítsa be azonnal a képviselőházhoz és hasson oda, hogy az eredeti tervezetben foglalt mindazon rendelkezések, melyek a borhamisítások utját szegni hivatottak, változatlanul törvényerőre emelkedjenek. A Gazdasági Egylet vezetője felkérte Baranya vármegye összes országgyűlési képviselőjét, hogy a földmivvelésügyi minisztert a bortermelő gazdák javára irányuló ezen akciójában támogassák.

Új olasz tőzsdetörvényjavaslat. A kontinens összes tőzsdéi között eddig talán egy sem rendelkezett oly kiterjedt autonóm hatáskörrel, mint az olasz tőzsde. Ez önrendelkezési jog azonban a legkülönbözőbb és nagyfokú visszaélésekre nyújtott módot. Ennek megállítására az olasz igazságügyminisztérium a kereskedelmi miniszterrel együtt — amint értesülünk — kidolgozott új tőzsdetörvényjavaslatot terjesztett a kamara elé, melyben radikálisan életveszti annak a garázdálkodásnak, mely már türehtelenné kezdett válni. Az új törvényjavaslat a tőzsdét teljesen megfosztja autonóm hatáskörétől és teljesen az állam felügyelete alá helyezi. A tőzsgelátogatók engedélye, kiadás előtt a kereskedelmi miniszterhez lesznek felterjesztendőek, ki a kiadás, vagy elutasítás felett indokolás nélkül dönt. Az árfolyamzárlatnál hatósági személy működik közre, azonkívül az értékpapírok tőzsdéi jegyzése tekintetében is biztosítja a javaslat az állam felügyeleti jogát. Nem állítjuk, hogy gazdasági szempontból teljesen egészséges dolog lenne az autonóm jogkör illetlen megcsönkítése, de nagymértvű visszaéléseknek megállítására bizony csak az állam tekintélye képes.

Gépészek az ipartörvényről. Az „Országos Gépészszövetség” e hó 17-én tárgyalta le az ipartörvény II. részét, valamint a vasár- és ünnepnap munkaszünetéről szóló törvényjavaslatot. A szövetség elhatározta, hogy észrevételeit emlékirat alakjában juttatja a kereskedelmi kormányhoz. Az ipartörvény II. részének értelmében fontos lépéssel jut előbbre a szövetség, amennyiben megvalósulhat a törvény keretében az az óhaja, hogy az ország gépészi kara rövid időn belül a csekély tagdíj mellett kötelezőleg egy táborba tömörülhet.

Szabadalmi reform Angliában. Londonból jelentik nekünk: A mai napon lépett életbe az új angol szabadalmi védőjegy és mustravédelmi törvény, amely külföldi szabadalom-tulajdonosokra és gyárosokra nézve nagy fontosságú intézkedéseket tartalmaz. Így a novella értelmében a mai naptól kezdődőleg bármely angol szabadalmat vissza lehet vonni, ha bebizonyul, hogy a szabadalom által védett cikket Angliában nem állítják elő. A szabadalomnak ez alapon való megsemmisítésére vonatkozó kérelmet a szabadalmi hivatal igazgatójához kell intézni, ki a szabadalomtulajdonos meghallgatása után határoz. A szabadalmi hivatal a külföldi szabadalomtulajdonosnak egy évig halasztást adhat, amely idő alatt az illető intézkedhetik, hogy a szabadalmazott árucikket Angliában is előállítsák.

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPENZÉRT félárban:
ruházkodhatik minden ember finoman és elegánsan az országos Zélinger Samu elsőrangú szeszameri szeszár szeszárban!

A szeszadó-főlemelés és a szeszkereskedők. A pénzügyminisztérium a múlt hó folyamán rendeltileg husz koronás pótdadót vetett ki a szeszre. A Magyar Kereskedelmi Csarnok szeszkereskedői szakosztálya ma Engl Hugó elnöke alatt ülést tartott, melyen elhatározta, hogy a f. é. szeptember hó 1-én életbeléptetendő 20 koronás újabb pótdadó a vevőkkel szemben nem a vételárba lesz beszámítandó, de a szeszárakat terhelő városi és pótdadóhoz hasonlóan bárcza alapján fog bekívántatni. A vidéki vevőkkel szemben a 20 koronás adó többlet ugyancsak külön és készpénzben lesz beszedendő.

A földmivvelésügyi miniszter erdősítési jutalmal. Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter pályázatot hirdetett erdősítési jutalmakra. Eszerint a kopár, vízmosásos és futóhomok területen ez évben létesítendő, közgazdasági jelentőséggel bíró erdősítések megjutalmazására az országos erdei alaphól a miniszter tizenegy nagy jutalmat tűzött ki. A nagy jutalmak 1000—600 koronás, az elsőrendű elismerő jutalmak 500—400 koronás, a másodrendű jutalmak 300—200 koronás pénzjutalomból, illetve díszdíjából állanak. Ezen jutalmakért az érdekelt birtokosok azon erdősítésekkel versenyezhetnek, amelyeket a kopár, vízmosásos vagy futóhomok-területeken állami pénzügyi igénybevétele nélkül, vagy már a f. év tavaszán fogantatosítottak, vagy a folyó év őszen fogantatosítottak. A folyó év őszen létesítendő erdősítések legkésőbb december hó 25-ig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál, vagy a kir. erdőfelügyelőségénél pályázatra bejelenteni.

A Hollandi életbiztosító r.-t. zárszámadása. A Hollandi életbiztosító részvénytársaság zárszámadása az 1907. évről nemcsak hogy igen kedvező üzleti eredményt mutat, hanem az igazgatóság szolid és körültekintő üzleti politikájáról is tanuskodik. A díjbevételek 13,268,032 korona, az értékpapír-jövedelem 2,214,781 korona volt, mi egyéb ingatlanok és jelzálogkölcsönök kamataival együtt 4,045,305 koronát tett ki. Az összbevételek meghaladták a 17.3 millió koronát. A társaság kiváló fizetőképességét igazolja az a tény, hogy csupán az elmúlt évben 2,590,000 koronát fizetett ki haláleseti biztosításokért, 1,906,728 koronát pedig különböző biztosítások után. A társaság népszerűségét tanúsítja az is, hogy Hollandiában a legnagyobb járadéküzlete van és járadékbiztosításokért 3,946,000 koronát folyósított a felek részére. Mérlege 397,746 korona 82 fillér tiszta nyereséggel zárul. Az aktívák meghaladják a 100 millió koronát. A díjtartalék és a részvénytőke 99,851,555 koronát tesz ki, míg a tőkeelhelyezési tartalék 1,022,000 koronát tüntet fel. A társasági vagyonból körülbelül 13 millió korona ingatlanokba van elhelyezve, az értékpapírok összege pedig a 60,000,000 koronát meghaladja. Ami külön a magyarországi fiókokot illeti, ennél ugyanolyan haladás észlelhető, mint a központnál. A magyarországi fiók díjbevétele 765,599 koronát, a kamatok pedig 98,245 koronát tettek ki. Ebből halálesetekért 143,867 korona, járadék és elérési biztosítások után 19,766 korona fizetett ki. A magyarországi fiók 14,491 korona tiszta nyereséget ért el, mely eredmény annál inkább mondható jelentékennynek, mert a külföldi társaságok mérlege nagy részben veszteséggel zárult. A díjtartalék, mely a magyarországi biztosítottak tulajdonát képezi, 2,680,592 korona.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: ERDŐS ARMAND.

A tuomány mai állása szerint az Odol kimutathatólag a legjobb szer a fogak és szájápolására.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raklárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből méitök szerint készítek: finom öltönyt... 21 frtért nagyon finom prima öltönyt 26

Kivonat a hivatalos lapból!

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Németh Lászlót, a siketnémák kecskeméti intézetének igazgató-tanárát a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába igazgatóvá, Skultty Lajost, a budapesti állami kisegítő iskolához beosztott gyógypedagógiai tanítót a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába, Lázár Pált, a siketnémák budapesti intézeténél, Wellinger Mihályt, a vakok budapesti intézeténél, Török Sándort, a siketnémák temesvári intézeténél, Adamesik Istvánt, a siketnémák kormöczbányai intézeténél, Iván Józsefet, a vakok budapesti intézeténél és Puha Lászlót, a siketnémák budapesti intézeténél működő gyógypedagógiai tanítókat jelenlegi minőségükben a X. fizetési osztály 3-ik fokozatába, Varga Lajos egri állami tanítót és Román József okleveles tanítót a gyógypedagógiai intézetek létszámában állami tanítókká, Balázs Gézá, a siketnémák aradi, Varsányi Ferenczet, a siketnémák egri, Györgyffy Ákost, a siketnémák váci intézetéhez, Frey Józsefet, a budapesti állami kisegítő-iskolához, Michels Fülöpöt, a siketnémák budapesti, Schnitz Gusztávot, a siketnémák kecskeméti, Mayer András, a siketnémák váci, Rieger Györgyöt, a siketnémák jolsvai, Faragó Gézá, a gyengeelméjűek budapesti, Nemesdfalvi Józsefet, a siketnémák soproni, Schäfer Mátyást, a siketnémák kormöczbányai, Tóth Árpádot, a siketnémák debreczeni, Miskey Károlyt, a siketnémák kormöczbányai, Juhász Zoltánt, a siketnémák jolsvai és Pető Ferenczet, a siketnémák szegedi intézetéhez beosztott állami tanítókat, valamennyit ideiglenes minőségben, gyógypedagógiai tanítókká, Bereczky László magyarláposi róm. kath. elemi iskolai tanítót a nagynyulási állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Sándor János okleveles tanítót a bácskerezsturi, Zacher Hermin okleveles tanítónak az ósövi, Kozma Imre okleveles tanítót a strídi, Császár István okleveles tanítót a tornyai, Kador Ferenc okleveles tanítót a komlói, Ring Károly okleveles tanítót a magyarszentmihályi, Reil Vincze sopronnyéki róm. kath. elemi iskolai tanítót a hasfalvi, Kelemen Kálmán okleveles tanítót a berkenyesi, Fülöp Ede nagymagyari róm. kath. elemi iskolai tanítót a pillszentkereszti, Németh Bertalan okleveles tanítót a borosteleki, Szász Margit okleveles tanítónak a vistai, Kruty Károly okleveles tanítót a verbőcz-chvojniczai, Hoiczger Béla és Koller Teréz okleveles tanítót, illetve tanítónak a domaszneci állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónak, Pál Lajos tífkeszentgyörgyi róm. kath. elemi iskolai és Braun Margit okleveles tanítót, illetve tanítónak a dekanovezi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónak, Nagy János okleveles tanítót a felsőtőki, Kraichely Ede kolároci róm. kath. iskolai tanítót a kaszakisváraljai, Kovács László okleveles tanítót a fakerti, Király Zsuzsanna okleveles tanítónak a nyárádúti, Koncz Ede okleveles tanítót a szegedi, Gámán Gopcsa Anna okleveles tanítónak a kereczkei állami elemi iskolához tanítókká, illetve tanítónak, Schmol Borbála tolvádiai állami elemi iskolai tanítónak a gemőrsídi, Liszka Beatrix okleveles tanítónak a tolvádiai állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki, illetőleg áthelyezte, Boray Ferencz bélapataki állami elemi iskolai tanítót a kelevizi, Kovács Lajos okleveles tanítót pedig a bélapataki állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki, illetőleg áthelyezte, Pápay Margit okleveles tanítónak a szamosfalvi, Dittrich Vilma okleveles tanítónak a mollyfalvi, Holeczinger Mária okleveles tanítónak a dolácsi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Benedek István, Jirka Ferencz, Vitay Kálmán, Mahr Gizella és Hévai Ida sóskuti községi elemi iskolai tanítókat, illetve tanítókat a sóskuti ujonnan szervezett állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítókká, Schöbel Kamilla okleveles tanítónak a nagylucskai állami elemi iskolához rendes tanítónak: a kereskedelmiügyi miniszter Bürgner Béla államépítészeti hivataltisztet a postatakarékpénztárhoz kezelőtisztte: a földmivvelésügyi miniszter Kelsch Péter nagyszentmiklósi körállatorvost állatorvosgyakornokká nevezte ki és szolgálatáért Hunyad vármegye marosillyei járásának főszolgabírájához osztotta be: a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Kis Péter debreczeni lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a debreczeni pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez: a zilahi törvényszék elnöke a szilagsyomlyói járásbírószághoz Nemes László nagymihályi járásbírószághoz III. osztályu hivataloszólvá nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kirkoru Singer Nándor, Aladár, Lajos, Károly, Gyula és József budapesti lakosok Szemerére, Kohn József szegedi lakos saját, valamint Róza nevű kirkoru leánya Kornisra, Hirsler Miksa csékuti lakos Horvátra, Thurzak Miksa szepesváraljai lakos saját, valamint Ilona, Lajos és Vincze nevű kirkoru gyermekei Tiszára, kirkoru Weisz Ernő budapesti lakos Szemerére és Eisen Mór budapesti lakos saját, valamint Henrik, Béla, Aranka, László és István nevű kirkoru gyermekei családi nevének Vasra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázat. A szegedi állami szemkórháznál alorvosi állásra szeptember hó 12-ig lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Magyar-utca 6. az emeleti termekben. Múzeum-körut és Kossuth Lajos-utca sarok mellett

sz...
D...
Elek...
Inté...
Budap...
Gy...
Elektro...
tás...
Röntge...
kezel...
Magas...
mal...
valis...
Kék fé...
Villamo...
trothe...
Villamo...
Villamo...
ratljo...
Galván...
éram...
Villamo...
Széna...
Főb...
Altalán...
rath...
— Re...
Szalás...
A BU...
A...
Élénk, v...
melylye...
forgalom...
tartott...
lárd és...
csendes...
indult n...
nézve m...
és küll...
resve é...
hoz visz...
buza ké...
gült, ell...
október...
hat fillé...
V...
Az...
gaboná...
voltak:
Arad...
Baja...
B-Gyarn...
Debrecz...
Eszék...
Győr...
Kassa...
Léva...
Losoncz...
Miskelcz...
N-Becs...
N-Kaniz...
N-Sz-M...
Nagyvá...
Ny-Egyl...
Nyitra...
Pancsova...
S.-A.-Uj...
Sopron...
Szatmár...
Szolnok...
Temesvá...
Ujarad...
Versecz...
Zalaegers...
Zenta...
A k...
Buza...
600 mm...
Korona...
23.10 kor...
80 kg. 23...
mm. 80...
Korona...
23.15 kor...

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39. Gyógytényezők: Elektromágneses gyógyítás. Röntgen sugarakkal való kezelés. Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio). Kék fényvel való kezelés. Villamos hőfürdők (Elektrotherm). Villamos hőfürdők (Elektrotherm). Villamos fénycsőfürdők. Villamos masszázs (Vibratio). Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés. Villamos vízfürdők. Szénsavas fürdők. Főbb javallatok: Általános idegesség (neurasthenia, hysteria). Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. Szülés egész napon át. Kívánatra prospektum!

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, augusztus 28.

A mai készáru-piaczon rakományokban elég élénk, vagyonáruban mérsékelt volt a forgalom, melyvel szemben a kereslet mérsékelt maradt és a forgalomba került 20.000 mm. változatlan, gyengén tartott árakon kelt el. Rozs változatlan, tengeri szilárd és zab tartott. A határidőpiacra a mai üzlet csendesen és körülbelül a tegnapi zárlat-jegyzésével indult meg, a forgalom folyamán kenyérmagvakra nézve nyugodt volt a hangulat, a takarmánycikkre és különösen az októberi zab ellenben jól volt keresve és meglehetősen emelkedett. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza két fillérrel, az áprilisi buza négy fillérrel gyengült, ellenben az októberi rozs nyolcz fillérrel, az októberi zab huszonkét fillérrel és a májusi tengeri zab fillérrel javult.

Vidéki piacok gabonaárjegyzései.

Az O. M. G. E. jelentése szerint a vidéki gabonaárak augusztus 27-ikén a következők voltak:

Table with 6 columns: Location, Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri. Lists prices for various locations like Arad, Baja, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Léva, Losonc, Miskolc, N.-Becskegy, N.-Kanizsa, N.-Sz.-Miklós, Nagyvárad, Ny.-Egyháza, Nyitra, Pancsova, S.-A.-Ujhely, Sopron, Szatmár, Szolnok, Temesvár, Ujarad, Versecz, Zalaegerszeg, Zenta.

A készáru piacra elment:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 81 kg. 23.30 korona, 600 mm. 80 kg. 23.30 korona, 200 mm. 80 kg. 23.20 korona, 100 mm. 80 kg. 23.10 korona, 300 mm. 80 kg. 23.10 korona, 300 mm. 80 kg. 23. -- korona, 200 mm. 80 kg. 23. -- korona, 100 mm. 80 kg. 22.90 korona, 100 mm. 80 kg. 22.60 korona, felső, 150 mm. 80 kg. 22.95 korona, 100 mm. 80 kg. 23. -- korona, 400 mm. 79.8 kg. 23.15 korona, 100 mm. 79.6 kg. 22.60 korona, 100 mm.

79.5 kg. 22.85 korona, 100 mm. 79.5 kg. 22.85 korona, felső, 200 mm. 79 kg. 22.70 korona, felső, 100 mm. 79 kg. 22.50 korona, felső, 200 mm. 79 kg. 22.60 korona, 100 mm. 78 kg. 22.75 korona, 500 mm. 78 kg. 22.70 korona, 300 mm. 78 kg. 22.60 korona, 100 mm. 78 kg. 22.40 korona, 156 mm. 77 kg. 22.40 korona, 200 mm. 77 kg. 22. -- korona, felső. Bihari: 200 mm. 79 kg. 22.50 korona, 100 mm. 78.5 kg. 22.40 korona, 100 mm. 78.5 kg. 22.50 korona, 100 mm. 77 kg. 22.20 kor. Pestvidéki: 100 mm. 80 kg. 22.60 korona, 100 mm. 81 kg. 22.60 korona, 100 mm. 79 kg. 22.90 korona, 200 mm. 79 kg. 22.70 korona, 300 mm. 79 kg. 22.70 korona, 300 mm. 79 kg. 22.70 korona, 200 mm. 78.5 kg. 22.45 korona, 200 mm. 78 kg. 21.50 korona, 100 mm. 78.5 kg. 22.50 korona, 200 mm. 76.5 kg. 20.40 korona, 300 mm. 76 kg. 19.65 korona, üszkös. Szerémségi: 3000 mm. 78 kg. 21.80 korona. Pancsovai: 3050 mm. 78 kg. 22.70 korona. Bányási: 100 mm. 79 kg. 22.60 korona, 500 mm. 78 kg. 22.70 korona, 100 mm. 77.5 kg. 22.40 korona. Bácskai: 3000 mm. 81 kg. 23.32 korona, 100 mm. 80 kg. 22.90 korona, 100 mm. 79.5 kg. 22.90 korona, 125 mm. 75.6 kg. 19.60 korona, üszkös, 100 mm. 75 kg. 19.60 korona, üszkös. Rozs: 700 mm. 18.50 korona, 600 mm. 18.50 korona, 1000 mm. 18. -- korona, 100 mm. 18.80 korona, 400 mm. 18.45 korona, 500 mm. 18.45 korona, 500 mm. 18.45 korona, 500 mm. 18.40 korona, mind kpf. mellett. Árpa: Árpa: 250 mm. 15.40 korona, 100 mm. 15.35 korona, mind kpf. mellett, par. Zab: 100 mm. 16.50 korona, ó, kpf. mellett, 100 mm. 15.80 korona, kpf. mellett. Tengeri: 100 mm. 16. -- korona, kpf. mellett. Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table with 4 columns: Buza, kflós, Ára 100 kg., kflós, Ára 100 kg. Lists prices for Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bácskai, Rozs I.-rendű, középminőségű, Arpa, Zab I.-rendű, II.-rendű, Tengeri, Repce, Köles.

A határidőpiacra költetett:

Table with 2 columns: Dél-előlt, Előfordult kötések (50 kg.-kint). Lists prices for Buza 1908, Buza 1909, Rozs 1908, Zab 1908, Tengeri augusztusra, Tengeri 1909.

Table with 2 columns: 1 óra 30 percetki zárlatok. Lists prices for 1908. októberi buza, 1909. áprilisi buza, 1908. októberi rozs, 1908. októberi zab, 1909. májusi tengeri.

Table with 2 columns: Budapesti gabonaforgalom. Lists prices for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

A mai előtőzsdén a király egészségi állapotáról elterjedt kedvezőtlen hírek miatt lanya volt az irányzat. E lanya irányzat a vezető-értékek árfolyamait 2-3 Koronával lenyomta. Később a hangulat még kedvetlenebbé vált, midőn a bécsi tőzsdéről is lanya irányzatot és alacsonyabb árfolyamokat jelentettek. A forgalom általában mérsékelt volt. A déli tőzsdén teljes üzletlenség lépett előtérbe, mely egész zárlatig tartott. Berlinből érkezett jobb jelentésekre barátságosabb hangulat jutott kifejezésre, mire az árfolyamok 1-2 koronával javultak. A helyi piacozon csekély volt a forgalom, egyedül a Magyar villamosági és a hadfelszerelési részvényekben fordult elő kötés. A járadékpiac forgalom híján nyomott árakat jegyez. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, ma az Osztrák hitel 1.25 koronával, a Magyar hitel 1.75 koronával, az Államvasut majdnem forgalom nélkül szintén 1.75 koronával csökkent. Forgalomba került: Osztrák hitel 630-629-630.25 koronán, Magyar hitel 740-739-740 koronán, Államvasut 689.75-690.50 koronán, Jelzálog 430.50-431 koronán, Rima 555.50-556.50 koronán, Városi villamos vasut 250.50 koronán, Déli vasut 114.50 koronán, Magyar koronajáradék 92.75 koronán, Hazai bank 280 koronán, Magyar villamosági 280.50 koronán.

Előtőzsde. Előtőzsde eleinte gyenge, később barátságos. Költettek: Osztrák hitelrészvény 629.--630.50. Magyar hitelrészvény 739.--740.--. Osztrák-magyar államvasut 639.75, Rimamurányi vasut 555.50. Jelzálogbank 430.50.--. Hazai bank 280.--.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde nyugodt. Költetett: Osztrák hitelrészvény 630.--630.50. Magyar hitelrészvény 740.25-740.75. Osztrák-magyar államvasut 690.-690.50. Rimamurányi vasut 556.25-555.50. Jelzálogbank 431.--. Hazai sorsjegy 99.--. Magyar hadfelszerelési gyár r.-t. 190.--.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén költetett: Osztrák hitel 630.25. Magyar hitel 740.50. Államvasut 690.50. Jelzálogbank 431.--. Rimamurányi 556.25. Városi villamos 261.--.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, augusztus 28. (Saját tudósítónk jelentése.) A mai tőzsdén gabonaműveken nyugodt volt a hangulat, a konzum szigorú tartózkodása következtében a forgalom a lehető legszűkebb határok között maradt, buza és rozs ára változatlan, takarmányáraké ellenben szilárd és tengeri a nagy áruhiány miatt 5 fillérrel, zab is ugyanannyival emelkedett. Zab most már 25 fillérrel drágább, semmint volt a múlt szombaton, tengeri 10-15 fillérrel emelkedett a hét folyamán. Buza 15, rozs 10 fillérrel hanyatlott a múlt szombati árakhoz képest. Árpában a forgalom erősen szenved a két fél merev tartózkodása miatt, az eladók még a legcsekélyebb árengedményre sem hajlandók és noha morvaországi malátagyárosok jelentkeztek a piacra, üzlet nem fejlődött ki. Az árirányzat ebben a cikkben határozottan szilárd. Argentínából e néten mindössze 19.000 tonna búzát raktak hajóra, holott a múlt heti export 39.000 tonnát tett ki. Jegyeztetett buza: uj tiszavidéki 11.85-12.25 korona, marosi 11.60-12.-- kor., bánáti 11.60-12.-- korona, tótfelvidéki 11.55-11.80 korona, csepeli 11.55-11.80 korona, uj déli vasuti 11.40-11.80, marchfeldi 11.15-11.55 korona. Uj-rozs: tótfelvidéki 9.55-9.80 korona, csepeli 9.50-9.75 kor., pestmegyei 9.60-9.85 déli vasuti 9.50-9.75 korona, különféle magyar 9.50-9.75 kor., osztrák 9.45-9.70 korona. Arpa: morvaországi 9.20-10.50 kor., marchfeldi 8.80-9.50 kor., bécsvidéki 9.--9.80 kor., tótfelvidéki 8.10-10.25 kor., csepeli 8-9.--, győri -- kor., déli vasuti 8.50-9.75 kor., tiszavidéki 7.40-9.-- kor., északmagyarországi 7.60-9.75 korona. Magyar tengeri: régi 8.40-8.60, uj -- kor., -- korona, cinquantin 8.85-9.20, uj -- korona. Magyar zab: selejtes -- kor., közepes 8.35-8.70 korona, elsőrendű -- kor., válogatott 8.70-9.-- korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai -- korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, augusztus 28. A király rosszulletéről szóló ischli jelentés folytán a mai előtőzsdén a barátságosabb kiüföldi jelentések ellenére gyengültek az árfolyamok. Az irányzat nyugodt volt. A déli tőzsde nyugodtan, tartott árfolyamokkal indult. Később a forgalom állandóan nyugodt.

11 óraker zárulnak:
 Osztrák hitelr. 630.25. Magyar hitelr. 741.—, Länderbank 436.—, Allamvasut 690.25.—, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 114.75.—, Alpési bányatársulat 673.50. Rimamurányi 55.750 Májusi járadék 96.—, Magyar koronajár. —, Orosz érték —, Török sorsjegy 184.—, Német márka 117.36.

A déli tőzsde nyugodt irányzattal nyílt meg.

1 óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 630.50, Magyar hitel 741.— Länderbank 436.—, Unio-bank 542.—, Allamvasut 690.50, Anglo-bank 293.50, Bankverein 516.50, Déli vasut 114.75, Gőzhajó —, Alpési bányarészvény 673.25, Májusi járadék 96.05, Magyar koronajár. 92.85, Török sorsjegy 184.—, Német márka 117.36, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 556.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, augusztus 28. (Osztrák értékek zárulata.)
 4.2 százalékos papír-járadék 96.10, 4 százalékos osztrák arany járadék 11.595, 1860-as sorsjegy 152.25, Osztrák hitelsorsjegy 474.—, Angol osztrák bankrészvény 294.—, Bécsi Bankverein 516.50, Osztrák-magyar bank 1740.— Déli vasut 114.50 Dunagőzhajózási társ. 1000.— Dohány rész. 389.— Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bankv. 117.31 Osztr. Lloyd 399.— 4.2 száz. ezüst. jár 96.05—99.10, Osztr. koronajár. 96.25, 1864-es sorsjegy 260.50, Osztrák hitelintézeti részvény 630.25, Union-Bank 543.50, Osztrák Länderbank 436.25, Osztrák-magyar államvasut 690.—, Elbavölgyi vasut 450.—, Alpési részvény 673.60, 20 frankos 19.11, Londoni váltótár 239.32, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 183.75. Tartott.

Bécs, augusztus 28. (Magyar értékek zárulata.)
 4 százalékos arany-járadék 110.90. Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 142.15, Magyar hitelbank részvény 741.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 472.—, Rimamurányi 556.40, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 394.—, Magyar koronajár. 92.70, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.60, Magyar nyer.-k. sorsjegy 183.75, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 430.25, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, aug. 28. (Az Egyetértés eredeti távirata.)
 Zárítokor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjár. 98.70, osztrák hitelrészvény 198.30, Déli vasut 21.70, orosz bankjegyek 214.85, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.70, Disconto Commandit 177.—, Dinamit-truszt 167.—, Harpeni 203.20, Unifikált török járadék 94.—, 4.2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjár. —, Magyar koronajár. —, Osztrák-magyar államvasut 148.—, Bécsi váltótár 85.20, Olasz járadék 104.50, Alt. villamosági Edison 216.70, Jelsenkircheni 195.50, Laurakohó 212.70, Gyenge. Frankfurt, (Zárlat.) aug. 28 4.2 százalékos papírjár. 99.15, 4 százalékos osztrák aranyjár. 98.80, 4 százalékos magyar aranyjár. 93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 198.80, Osztrák-magyar államvasut 147.75, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltótár 203.97, Bécsi Bankverein 140.90, Villamos részvény 139.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.—, 4.2 százalékos ezüstjár. 99.10, Osztrák koronajár. —, Magyar koronajár. 92.90, Osztrák-magyar bank 125.—, Déli vasut részvény 21.90, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltótár 851.83, Párisi váltótár 811.83, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) augusztus 28 4.2 százalékos ezüstjár. 98.90, 1860. sorsjegy 154.40, Déli vasut 21.60, 4 százalékos aranyjár. 98.60, Osztrák hitelrészvény 198.25, Osztrák-magyar államvasut 147.50, Olasz járadék 104.30, 4 százalékos Magyar aranyjár. 93.65. Nyugodt.

London, augusztus 28. Angol consol 867 s.

Páris, aug. 28. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.60, Osztr. aranyjár. 99.75, Magyar aranyjár. 94.65, 5 százalékos Bolgár kötelez. v. 1896. évről 490.—, 4 százalékos Olasz járadék 104.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 286.—, 5 százalékos marokkói járadék 512.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.95, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos

Orosz járadék 1906. 98.95, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 518.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.15, 4 százalékos unifikált török jár. 94.62, Török sorsjegy 175.—, Török dohányrészvénye 415.—, Osztrák föld-hitelintézet 11.30, Osztr. Länderbank —, Magyar Jelzálogbank —, Banque de Paris 1512, Banque Ottomane 694.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut 673.—, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 623.—, Rio Tinto 17.60, Sucrerie d'Egypte 33.—, Tula 299.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 172, Chartered 23.—, De Beers 316.50, East Rand 108.—, Jagerfontein 112.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 62.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 1/32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/18, Váltó Svájcra (rövid) 1/18, Csek Londonra 251.35, Magánkamatláb 1/4 Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, augusztus 28. Felhajtott: 1288 drb élő borju (közte 5 rugott), — drb leölt borju, — drb növendékmarha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 72—80 fillér, kivételesen 82—84 fillér; középminőségű élő borjúkért 66—72 fillér; leölt borjúkért — fillér; silány és rugott borjúkért 44—66 fillér, növendékmarháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronként. Az irányzat csendes volt, az árak változatlanok maradtak.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, augusztus 28-án. (Hivatalos tudósítás).
 Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 130—131 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 131—132 fillér. Könnyű (páronként 250 klg-ig) 135—137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg felüli sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi augusztus 26. napján volt készlet 38245 drb., 1908. augusztus hó 27-én felhajtott 121 darab, 1908. augusztus 27-én elszállított 314 darab, 1908 augusztus 28. napjára maradt készletben 38052 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt

Sertéskonsumvásár.

Budapest, aug. 28. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 443 darab sertés, 25 darab süldő, 3 darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1525 darab sertés, 3 darab süldő, — darab malacz. Összesen 1968 darab sertés, 28 darab süldő, 3 darab malacz. Eladatott 1290 darab sertés, 28 darab süldő, 3 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 678 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirtsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 102—104 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig, 96—102 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül — 84 fillérig, ételsulylevonással 124—132 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 124—134 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — 88 fillér, ételsulylevonással 131—135 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fil.-ig, könnyű — klg.-ig. Belföldi süldő 108—120 fillérig, horvát süldő — fillérig, Malacz — 108 fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak 2—4 fillérrel hanyatlottak.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

VIZÁLLAS.

aug. 27. aug. 28.		aug. 27. aug. 28.	
Jan Duna	Shárding 1.41 1.28	Jisva	M.-Sziget 0.84 0.82
	Passau 2.13 2.07		Tokoháza 0.53 0.53
	Linz 0.45 0.53		V.-Namény 0.39 0.38
	Bécs 0.42 0.57		Tokai 1.02 1.12
	Pozsony 1.42 1.26		Tiszafüred 0.34 1.04
	Komárom 2.82 2.37		Szolnok 1.04 1.02
	Budapest 1.50 1.64		Csongrád 0.72 0.54
	Paks 0.83 0.57		Szeged 1.18 1.01
	Mohács 1.81 1.70		T.-Becse 0.89 0.89
	Gombos 2.49 2.37		Titel 2.06 1.92
	Ufeidök 1.94 1.79	Ondava	Hoór 1.02 1.04
	Pancsova 1.58 0.—		Bárfa 0.50 0.50
	Orsova 2.17 2.09	Hadroz	Ladmóca 1.58 1.31
Morva Vág	Morvafalu 0.45 0.62	Safa	Zsolca 1.23 1.21
	Zsolna 0.43 0.62	Bornád	H.-Námeti 0.14 0.16
	Trencsén 0.81 0.82	Borettyó	Margitta 0.31 0.27
Rába	Szord 0.74 0.66		B.-Uffalu 0.28 0.24
	Szt.-Gottbárd 0.20 0.40	Kőrös	Csucs 0.28 0.27
	Sárvár 0.09 0.10		N.-Várad 0.19 0.21
	Győr 1.84 1.88		Bolányes 0.25 0.24
Dráva	Vasvár 1.55 1.54		Tenke 0.20 0.20
	Zákány 0.24 0.24		Gurahone 0.28 0.27
	Bárcs 0.38 0.32		Rorosjenő 0.60 0.60
	Bécs 0.98 1.07		Békés 0.20 0.30
Mura Száva	M.-Szerdan. 0.46 0.46		Gyoma 0.06 0.06
	Zárab 0.30 0.32	Haros	Gy.-Pohóvár 0.20 0.28
	Sziszok 0.82 0.46		Branyicska 0.— 0.—
	Mitrovicza 2.26 1.99		Soborsin 0.— 0.04
	Déas 0.17 0.21		Arad 1.02 1.—
	Szatmár 0.68 0.60		Makó 0.04 0.—
Kraszna	N.-Majtény 0.50 0.42	Temes	K.-Kostély 0.24 0.12
Latorca	Munkács 0.18 0.14	Béga	Kiszló 0.28 0.63
Laboreca	Honónca 0.16 0.15		Temosvár 0.52 0.78
Ung	Peresény 0.— 0.—		Bécsj. erd. 0.90 0.82

Löwy Mayer

okl. zeneanár
 zeneakadémiai előkészítő hegedűtanfolyama
VI., Csengery-u. 45, II. 14
 alatt létezik.
 A tanítás szeptember 2-án kezdődik.
 A beiratások d. e. 9—12, d. u. 3—6-ig eszközöltnék.

BUTOR KÖZVÁLASZTÉKBAN VETÉSKÉPEZÉSEKRE
 RENDKÍVÜLI OLCSÓÁRON KAPHATÓ
EHRENTREU TESTVÉREKNE
 BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-ÉPÜLET)
 HÍRŐRŐK ARÁNYOSZÁRÁNYOS TELEFON 8227

Rendkívüli olcsó és kényelmes hajójáratok Budapest, Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási - Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. augusztus hó 30-án azaz vasárnap rendkívüli olcsó és kényelmes kirándulás hajójáratokat tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között

Indulás Bpest-Petöfi-térről	8:00 órákor de. és 2:30 órákor du.
» Baththány-térről	8:05 » » » 2:35 » »
» O-Budáról	8:20 » » » 2:50 » »
Erkezés Vácra	10:00 » » » 4:20 » »
» Nagymarosra	11:00 » » » 5:30 » »
Ind. vissza Nagymarosról	11:30 » » » 8:00 » este
» Vácra	12:15 » déli » 8:45 » »
Erkezés Bpest-Obudára	1:10 » du. » 9:40 » »
» Baththány-térről	2:25 » » » 9:55 » »
» Petöfi-térről	1:30 » » » 10:00 » »

Ezen járatok rendkívüli mérsékelt menettíjait a következők:

Budapestről-Vácra vagy megfordítva	I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér
Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva	I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér
Vácra Nagymarosra vagy megfordítva	I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér

Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m. kir. állományú tisztviselők a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térképek adatnak ki és pedig: Budapestről Nagymarosra és vissza I. hely 150 fill. II. hely 120 fill. Vácra Nagymarosra és vissza I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzhajó közlekedik, melyen a közönség eső elől is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árákkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargós közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy erről a társulat idejekorán hírdetést fog közzé tenni.
 Budapest, 1908. A forgalmi igazgatóság.

HETI MŰSOR.

Augusztus	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vilgyszínház	Király-Színház	Magyar Színház	Uránia	Pöv. nyári színház
29 Vasárnap	d.u. este	—	Naftalin	100 év miuva	A császár katonái	—	Nebántsvirág
				Dollárkirályné	A mama barátai		Fuzsitus kisassz

SZÍNHÁZAK

Szombaton 1908. augusztus 29-én.

Király színház

Adollárkirálynő.

Operett 3 felvonásban. Irták: Wilmer A. M. és Grünbaum Frigyes; fordította Faragó Jenő. Zenéjét szerezte Fall Leó. John Cauder, Németh Alice, leánya Petráss S. Dick, az unokája. Simai Daisy Gray, unokahuga Ötvös G. Tom, Cauder test. Császár Dénes László. Raskó Sehllick Hans báró Király Labinska Olga, T. Harmath Miss Thomson, Bira Kezdeté fél 8 órakor

Magyar színház

A mama barátai

Boházal 3 felvonásban. Irták: Nancy és Armont, fordította: Adorján Andor. Vaperol Csontos Vándor Jobelin Vándory La Barbado Vágó Langoumois Körömendy Goularon Rátkay Tábornok Geras Maniárd Réthey L. Eredos Dobi Csoouplide Follinus Karbinion Tarnay Marguerite Vaperol Mészáros G. Lucca Tóth L. Montblucan assz. Orlov F. Mariette Fabián G. Anna Maria Bera P. Kezdeté fél 8 órakor

Városligeti Nyári Színház

Gond anyó

életpé 4 felvonásban. Kezdeté 1/2 8 órakor

Vigszínház

Tatárjárás.

Operett három felvonásban. Irták Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verseire írta Kálmán L. Személyek: Lohonyay tábornok Vendrey Froszka a leánya Komlósy Riza Keloti J. Lörenthey Hegedűs Imrédy Fonyvosi Mogyórossy Kornal B. Wallenstein Sarkadi Illike Dallos J. Turi Thanyi Kezdeté fél 8 órakor

Fővárosi nyári színház

Hoffmann meséi.

Regényes opera 4 felvonásban. Irták Jules Barbier, ford. Várady A. Kezdeté fél 8 órakor

Apolló - Projektográf

TELEFON 63-39.

Romeo és Julia.

Oroszországi életkép. — Egy színházigazgató zavarban. — A hála. — Budapesti látkepe. (Saját felvétel.) — Egy varróleány regénye. — Lelketlen apa. — Miss Allan és Cleo de Mérode láncza, parodizálja. Baumann Károly, a Fővárosi Orfeum tagja. (Saját felvétel.) KEZDETE: 6 órakor

MODERN SZINPAD

Andrássy-ut 69. Telefon 93-16.

(Nagy Endre cabaretja) Megnyitó előadás: Szombaton, augusztus 29-én) Négy egyfelvonásos! Husz cabaret-szám! A REVU (Az or története. Fellépnek: Nagy Endre, Medgyaszay Vilma, Ferenczy Károly, Blösch Lőrinc, Szenci Magda, Fabian Kornélia, Szász Ilona, Huszár Sándó, Bárczay, Márk. Jegyek: Bárdnál Kossuth Lajos-utca 4. Zipszer és Könyv-nél Andrássy-ut 4., Kontinénál Andrássy-ut 29. Serény-nél Erzsébet-körút 54. és a Cabaret pénzáránál, Andrássy ut 69. szám.

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIÉRE Teréz-körút 28.

1908. aug. 29-én (szombaton) este 9 1/2-kor megnyitó előadás. Fellépnek: László Rózi, Antai Erzsé, Nagy Mariska, Rátkay, Boross, Kóváry stb. Conferencier: Dr. Szalay József. 3 kis darab, 16 marécszám, szinpad, irtók. Jegyek kaphatók: Özv. Kontinénál Kossuth Lajos-utca 4. (Telefon 106-78.) Bárdnál Kossuth Lajos-utca 4. (Telefon 6-56.) és egész nap a Cabaret pénzáránál Teréz-körút 28. (Telefon 52-58.)

BEKETOW CIRKUSZ

Városliget Telefon 107-46

Ma szombaton aug. 29-én este 7/8 órakor XVIII-ik HIGH LIFE ESTÉLY az intelligencia találkozója. „HELGOLAND” Négy kiállítással vízi némajáték 150 négyzetméter víz a cirkszban. Fényes kiállítás, tűzijáték. FOUNTAIN ILLUMINEUSE 60 hógyóból álló halak és az egész nagyműsor.

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korszón, Wurm-u. sarkán Ma és mindennap délután 4/5-1/2-ig és este 7/8-tól kezdve az európai hírl

CISKOVSKY

quartette hangversenyek, fényes változatos műsor. Védog és meleg ételek. Rendes polgári árak.

AMERIKAI PARK

Telefon 4-49. UJ-OSBUDAVARA Igazgató: Friedmann A.

Nyitva délután 3 órától, reggel 4 óráig.

! Az utolsó három nap!

Ma, szombaton, augusztus 29-én.

Nagy Souvenir ünnepély.

Minden látogató a kapunál egy emléktárgyat kap. A csodák műsora a Varietében. Kezdeté háromnegyed 10 órakor.

Perzina 100 állattal. Tankvai kínai művészek, 5 Harvey, 8 Colini-Clairens tündértánczosok, Johnson és Dean Choro in dalával és 11 attrakció.

25 szenzációs szám 25

a Tabarin-Moulin-Rougeban

Az előadásokat kedvező időben is megtartják. Hét óra aug. 31-én visszavonhatatlanul az utolsó nap.

PÁLMALIGET” NAGYVENDÉGLŐ

ARÉNA-UT 74. SZÁM.

Esténként BANDA MAROZI és FIAT zenekarának hangversenye. — Előkelő családok találkozó helye. — Elisőrendű konyha, kitűnő mőnes-györoki és külföldes borok. — 0000 Számos látogatási kör tisztelettel 0000

EKAMP GYULA

a bikszádl fűrdő étterem volt bérleje.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője

VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám.

A számadzsvogyek legkedveltebb étterme.

Kéréskelt árak! * Kitűnő kiszolgálás

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma és minden este:

MASCHA DIGNAM

a wien. cs. k. szab. Josephstädter-Theater tagja.

THE 8 LANCASHIRE-LADS

angol férfi-együttes.

Marion az utóérhele len zeneműtator.

Mab Dersy lábnjhegytanozosnó egy szongora billentyűn.

Baumann lóhátón, mint Tarál jockey.

Tellheim humorista

The Kideros a legújabb akrobátiái kompozíciók.

Továbbá 12 egyéb attrakció. — Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig.

A télikeriben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK csigányzene-kara hangversenye.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA

SEG

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látószövek is legelőcsőben kaphatók ingyen írtócsék bérmentve.

Internátus elemi iskola.

fiuk számára

A „Kis-Svábhegy” tövében levő „Szt.-József”-fiúnevelőintézetbe 6-10 éves fiuk vételnek fél havi 70 koronáért, melyért teljes ellátást és egyenruhát kap a növendék. Prospektust szivesen küld az igazgatósnak: BUDAPEST, I. KER., ISTENHEGYI-UT 32.

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Tennis-pálya-készítő és felszerelő Versenyjátékosok egyedül rakettjavítója. — MACHER REZSO sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroz utca 3. szám (Az udvarban)

Beiratások

naponta 9-6 óráig.

SOMOGYI MÓR

TANAR, ZONGORAMŰVÉS

államilag képesített diplomált zenetanar igazgatósága a att allo ZENE-CONSERVATORIUM

akadémiai előkészítő tanfolyamokkal kezdők és haladóknak a legm gasabb művészi kikpzésig VII., Erzsébet - körút 44. I. Zongora, hegedű, ének, czimbalom, gordonka s az összes zeneelméleti tanszakokra. Az oktatás, az ország legsvaióbb művészi és pedagógusai államilag diplomált tanárok végzik. Vidéki lány növendékek részére INTERNÁTUS. Prospektust kívánatra küld az igazgatósnak

ITT a tavasz!!

elmult a tél

de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kéz bőr! Gyorsan és biztosan eltünteteli azokat az elismert kitűnő Rogátsy-féle

Magyar-Pipere-Borax

Állandóan használva az arc, kéz és bőrt, a testbőrt puhán fűdön és tisztán megtartja

A Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltüntet szepit, pörsonyt, aikat mittessert pafanást kátfoltot, a rángos bőrt báronysáimává, a vörös vagy ná barnított bőrt fehérre teszi.

Gyermekápolásnál, fűrdőséknél nélkülözhetlen. Kitűnő hatással bír szomgyuladásnál, valamint for- és szájapólanál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérre és fűkőrsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártana.

Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1—, Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerüzletben. — Csak dobozban, nem kímérve

Egyedül Rogátsy Kálmán drogéria Bpest, készítője Rákóczi-ut 10. Fűrdőfűtők a ROGATSY névre

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért

mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készön raktéron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

ERTESITÉS.

A nagyérdemű közönséget tisztelettel értesítjük, hogy

„KALAP KIRÁLY” üzletét Eskü-ut 6. átvettük és szakszerűleg vezetjük tovább. Saját gyártmányaink olcsó elárúsítása, ugyiszintén angol és olasz divatkalapok gazdag raktára. Becses pártfogásért eszedezik

Műhely: Hársfa-utca 33. Osztermann és Stern kalapos mester

Panama kalapok 24 ora — alatt tisztítottak. — „Kalap Király” Eskü-ut 6.

Női ruha divat-kelme előadás

Oriasi készletünkéből 120 cz. széles őszi angol kelmeté méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtig árusítunk.

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vászon aruk nagy áruhaza.

Budapest, VI. Király-utca 32. Telefon 528.

Alapítottatt 1895

A Szent-Margit-Intézet

(IV., Knezsits-utca 7. szám) igazgatósága tudomására hozza a mélyen tisztelt közönségnek, hogy az új tanévben a nevezett intézet polgári leányiskolájával kapcsolatosan női kereskedelmi tanfolyamot nyit.

A beiratkozások szeptember 1., 2. és 3-án lesznek.

Országos Magyar Tanügyi Iroda

Alapítottatt 1904.

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 42. sz.

Vidéki szülőknök Budapestben iskolába elemi, közép, egyetem) járó gyermekeit (fiú és leány) előkelő családnál ellátásra elhelyezel, e célból a szüők az iradában levő több ezer budapesti előkelő családnak ajánlatot küldi tezsöz szent válogathatónak. Elvállalja tanulóknek Budapest összes tantervezésbe leendő beiratását. Nyelvt, instruktort, ajánl és elhelyez. Szüőket a tanuló é önmegelőrlő magaviseletéről havonként értesíti. Beszerez (új és használt) tankönyveket, taneszkereket, bolti árjegyzék szerint díjmentesen. Felvilágosítást ad Európa összes iskoláiról. — Utalgaztást ad magántanulóknak. Kérjen prospektust.

Ellátásra való elhelyezés ezélijából — előjegyzést már most elfogad —

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitünő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserü páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMÉTEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

A jó pap is holtig tanul!

Hát még a beteg embernek mennyit kell tanulni és okulni, míg megtalálja az igazi gyógymódot, a mely őt kinos betegségétől megszabadítja. Mennyi áldozatnak, mennyi tortúrának veti magát, alá a beteg és sajnos, nagyon gyakran nem találja meg azt, a mit oly nagyon óhajt, a mi egyellen célja: az elvesztett egészsége helyreállítását. Sokan, a kik a legnagyobb anyagi áldozattól sem riadnak vissza, midőn gyógykezelésről van szó, bizonyos ideges taplózkodással viseltetnek a villamos gyógymód iránt, pedig ennek a gyógymódnak ma már több híve van, mint akármilyen más fennem hirdetett gyógykezelésnek, mert a legnagyobb természeti erőt vonja be a gyógytudomány körébe, a mely nélkül az orvosi tudomány ma már hézagos volna. Szaktekintélyeket meglep az a bámulatos eredmény, a melyet a villamos gyógymóddal el lehet érni.

Különösen pedig az Elektro-Vitalizerekészülék hivatott arra, hogy a villamos gyógymóddal fűzött igényeknek a legideálisabb módoval feleljen meg. Azt az egyenletes galvánáramot szolgáltató készüléket naponta 1-2 óráig, lefekvés előtt kell hordani, a beteg tehát otthon, kényelmesen, foglalkozásának megzavarása nélkül veheti magát alá ennek a gyógymódnak.

Nagyon érdekes és tanulságos mondani valónk van a villamos gyógymódról és az Elektro-Vitalizerekészülékről, hogy pedig ezt a nagyközönséggel minél szélesebb rétegben megismertessük, elhatároztuk, hogy meg hozzuk azt a nagy anyagi áldozatot, hogy teljesen ingyen és bérmentve küldjük meg mindenkinek, aki e lapra hivatkozik, zárt borítékban (külön kötetben férfiak és külön nők részére) a »Modern Villamos Gyógymódról« című értekezésünket.

Ha tehát ideges, könnyen izgatható, buskomor, ha fáj a feje, ha emésztési bántalmakban szenved, ha álmatlan, ha rheuma bántja, ha bármely időült, elhanyagolt ideggyengeségben szenved, legyen az akár férfi, akár nő, olvassa el ezt az értekezést. Ha pedig meglátogat, ingyen mutajuk be gyógymódunkat és megmagyarázzuk az Elektro-Vitalizer előnyeit.

„ELEKTRO-VITALIZER“ orvosi rendelő-intézet Budapest, Károly-körut 2., félem. 10.

Szelvény egy ingyen könyvre

Az „Elektro-Vitalizer“

orvosi rendelő-intézet

Budapest, IV., Károly-körut 2., félemelet 10. szám

Kérem részemre díjtalanul, portómentesen, zárt borítékban elküldeni a

„MODERN VILLAMOS GYÓGYMÓDRÓL“

szóló művet férfiak) részére. (A nem kívánt

„ „ nők) részére.) kötet törölendő.

Név _____

Czím: _____

Elismerő-levél.

Kovács András, Péczel. 1908. július 14. Igen tisztelt Doktor Ur! Most már tudom, hogy miképpen lehet a beteg ember ismét egészséges, mert az Elektro-Vitalizer készülék nálam is bevált. Megecsődtem és az eredménnyel minden tekintetben meg vagyok elégedve. Igazán sohasem hittem volna, hogy ilyen rövid idő alatt ilyen szép eredményt lehet elérni az Ön gyógymódjával. Ajánlom is minden szenvedő embertársamnak.

Cserek övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tubó gyermekdás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrel igazolják, díszkreten küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

INGYEN bérmentve én titoktartással küldjük érdekes ábrás **GUMMI-**

halhólyag stb.ről szóló árjegyzékünket.

GUMMI - HALHÓLYAG

2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tozija

NAKIRA valódi indiai férfi-különlegesség tozija 12 korona.

Uterus - Spray egujabb női különlegesség 14 kor

PESAR OCLUS női szor 3-11 kor.

MINTA-GYÜJTEMÉNY 12 db legfinomabb óvszer 4k.

IRRIGATOR 3 koronától 10 koronáig.

INGYEN küldjük

műlábak

műkezek

támgépek

sérvkötők

stbről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket

universális

sérvkötők

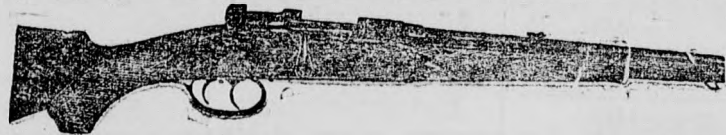
páratlanok, kis onyho nyomasztással a legnagyobb méretig is elzárható.

HASKÖTŐK, Gummiharisnyak stb. mérték szerinti készítmények.

MAGYAR ORVOSI MŰSZER-TÁR

Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.

Pontos címre és a vöröskeresztre küldjünk.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétesövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemlés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

E hirdelési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdelési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rend kívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

MÉRNÖK-AKADÉMIA
gép- és elektró-technikusok, építő mérnökök és építésszek részére. Felvétel 6 gymn. osztályból vagy más tanul. előképzettség után. szakiskola elvégzése v. Bővebbet a programmból
Wismar a. d. Ostsee.

Csemegeszlőt
nagy szemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotálylyal keverten és finom zamatu őszibarackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsanként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Csemegeszlőt
gyöngyös-visontahegyit 5 kilónként K 3-50, óriási őszibarackot 4 koronáért, dinnyét, körtét, almát szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyösön.

Poloskairást
jótállással padlóbeeresztést, surlást vastorgácsal, teljes lakástakarítást olcsón vállal Neiter, Andrassy-ut 66. Telefon 16-13.

Csemegeszlő,
chasselas nemes fajok, postakosaranként 2 koronáért, mázsánként 28 korona, szegfűkörte, csemegealma 2 kor., ecetbe, vagy vízbe való ugorka, paprika, paradicsom, csemegeisziva kosaranként 1-40, ismétlés-árúknak külön árjegyzék. Vasúti rendelést előlegbeküldéssel szállítok. Szabó, Csongrádról.

Muskotály,
passatuli és chasselas szőlőt postakosaranként 1 frt; ugorka, paprika, paradicsom, csemegeisziva 80 kr.-ért; paradicsomnak mázsáját 6 frt; fenti szőlő mázsáját 14 frt; szegfűkörte, csemegealma postakosaranként 1 frt, mázsánként 12 frt. Előlegbeküldéssel szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Házilag készített tojásos tarhonyának kilóját 80 fillér, édes rózsapaprikának dobozát 1 koronáért, mézdes baracklevárnak 2 kor., szilvalekvárnak 1 kor., töpörtös házi szappannak kilóját 120, kisültőn főzött barackkonyaknak literjét 4 koronáért, bármily csékely mennyiségben szállít vegyesen Stern Adél Csongrádról.

UJDONSÁGI
GYULAI PÁL
DRAMATURGIAI DOLGOZATOK
Két kötet.
Ára fűzve 16 korona. Díszkötésben 22 kor.
Kapható
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel!

30 forint. Varrógépek
egy új valódi család Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi jótállással oszakis
SINGER A.
müegépésznel Budapest, főútlelet Akáca-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legújtanosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen

Urasági kastély.
Budapesttől egy órányira, Ócsa községben eladó tágas, szép urasági kastély. Igen szép park, vízvezeték, melegház, minden szükséges melléképület. Ár: 14,000 frt. Bővebbet Farkas László földbirtokos, tulajdonos, Felsőbábad up. Ócsa, Pest megye.

Pótvizsgákra.
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

Diszkertkedvelők
kériknek árjegyzéket az Első magyar díszfenyő-faiskolától. Tulajdonosa: Csopony Ede, Körmenen 120 fajta tűlevelűt, lombfák, sorkák, díszcserjék és rózsafák kaphatók! 5621

Webster Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263
Bazinczy-utca sarok.

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint, Greener-záru, Bückstlinde 40 forint, Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélsővekkkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt Öbrz Zeiss, Voigtländer és más finom fegyverpózpog, egy porzsa-szönyeg és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. 40082

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését a elűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28587

Butorvevőknek
ajánlom az 1908. évrőlkitűnő minőségben elkészült mintaberendezéseket asztalos és kárpitos butorokban, melyeket újabbak előállításá miatt 30%-kal olcsóbban míg a készlet tart elárulatom. Sarkány I. butoriparos, VII., Erzsébet-körút 26. Zion palota.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiatanárok által oktatott szak-tantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4) Czirre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógéprekeztől s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

Eladó birtok.
Budapesttől egy órányira, Ócsa község közelében, a vasúti állomástól három kilométerre, az „Ócsai szőlők” elnevezéssel nemrégiben a forgalomnak átadott új vasúti megállóhelytől egy kilométerre nagyobb parcellázásból még megmaradt 110 magyar hold parcellákban olcsón eladó öt holdtól feljebb. Szőlőtelepítésre is rendkívül alkalmas. Szintén Ócsán, közvetlenül a vasúti sínek mellett, a vasúti megállóhely közelében 8 magyar hold is eladó. Szőlőtelepítésre ugyancsak igen alkalmas. Bővebb felvilágosítást ad Grünvald János ügyvéd Ócsán, Pest megye.

Stenografai
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 88. Ingyenes gépirásoktatás az összes írógéprendszeren. Díjtalan és biztos állásközvetítés. A „Stenográfia” országos Gabelsberger gyorsíró-és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairásu-kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró- és kereskedelmi akadémiai rendes tanárok vezetése alatt állanak. Sokszorosító-és másolóiroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolákkal.

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Kitűnő likörök
és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvege ára 60 fillér. Készítési utmutatás mellékelve. 10 üvegrel bérmentve. Réthy Béla gyógyszerész Békéscsaba

BUTOR
árverésről, író és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon-büfételek, gyönyörű tűkór, diván, börszék, íróasztal, porzsa-szönyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát, pianinót, czim balmot, hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű bankhitel után kizárólag csak Reményi nagy magyar bank-szerkeletben. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

Telt kebel.
Telt kebel két hónap alatta Pilules Orientales

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán

Kolozsvári
Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legelőnyösebb idő alatti kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 8 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csak utólagos vizsga sikere után igen osse-kély díjazással. Levélbeli érdeklődésekre kimerítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. 27903 E.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok

Rézagy — — — 45.- frt
Vasagy matracozal 8.50
Gyermekagy — — 11.50
Sodronyagy-betét 3.50
Vas-és rézbutorok gyárt-árban. 28046

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Magyar Tanügyi Intézet. (Hatóságilag engedélyezve.) József-körút 10. Felvilágosítást nyújt egy bel — mint külföldi iskolákról, elintéz minden a tanügyi körébe tartozó ügyet, elintéz iskolai be-irásokat, gondoskodik középiskolai tanulóknak, egyetemi hallgatóknak tisztességes családoknál leendő elhelyezéséről, ellátásáról. Szülőket gyermekeiknek minden egyes tan-tárgyból való előmeneteléről az iskolában, valamint lakásán való viselkedéséről köthetnek, illetve havon-ként körülményesen érte-sít, reájuk felügyel. Beszerez a könyveket és tan-szereket. A tanulókat korre-pekálásról gondoskodik. Tanító-személyzetet (tanár, nevelő, tanító, nevelőnő) ajánl, illetve elhelyez. Tan-acsot, felvilágosítást és utmutatást ad magánviz-sgálati ügyben. 28849

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket fizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán

Kolozsvári
Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legelőnyösebb idő alatti kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 8 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csak utólagos vizsga sikere után igen osse-kély díjazással. Levélbeli érdeklődésekre kimerítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyárt-mányait 27733

Gyorsírásból,
könyvitelből, gépirásból (többféle rendszer) német és angol nyelvből nyílnak meg új tanfolyamok szeptember elején a Nótiszviselek Orsz. Egyesületében VI., Andrassy-ut 83. Iratkozni már most kell. Díjtalan állásközvetítés.

BUTOR
részletfizetésre vagy meghatározott időre-azold Árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Felvilágosítással szolgál

Liszt István
Bpost. IV. Koronaherceg-u. 2 (Klgyó-tér sarkán)
butorraktárban. Több mint 600 köppel ellátott árjegyzéket barkinek 60 fillér ellen franko elküldjük

Zalogcédulákat,
briliánsokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek. Briliánsokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLEG IZIDOR, Síp-utca 8. 27133

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, ter-ték, csillárok, vas-és réz-butorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

INGYEN
DRAGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
MINDEN EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍZES PASZPARTYVAL 55-68 CTM MAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES
OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA. MÉPVEISELŐMINDENŐTT FELVÉTELEK
SZAVATSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN RÁFAEL FÉNYKÉPMAGYITÓ ÉS KÉPMAGYITÓ MŰTEREM BUDAPEST, VI. ROTTENBILLO-0-46 KÜTŰTVE AZ 1908. ÉVI PÁRSI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON DÍSZOKLEVÉL-KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.